

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
อำเภอวังเหนือ
ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐
(ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๘)

สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ
จังหวัดลำปาง

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของเกษตรจังหวัด
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งได้กำหนดให้จังหวัด อำเภ และ ตำบล จะต้องดำเนินการวางแผนพัฒนา โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนา ๕ ปี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาของชุมชน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ต้องกำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาการเกษตร ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาการเกษตรในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ ส่วนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรนั้น จะต้องกำหนดรายละเอียด แผนงาน โครงการ ที่จะดำเนินการตลอดระยะเวลา ๕ ปี โครงการนั้นจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา และที่สำคัญ โครงการนั้นจะต้องสกัดจากความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอวังเหนือ มีความเชื่อมโยงกัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในเขตพื้นที่เป็นหลัก การจัดทำแผนการดำเนินงาน ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาการเกษตรต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๓
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๕
๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน	๕
๓. สภาพภูมิอากาศ	๑๕
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๑๕
๓.๒ ฤดูกาล	๑๕
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน	๑๕
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๑๖
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๗
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๗
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ	๑๗
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๘
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๘
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๘
๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๙
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๙
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๒๔
๖.๓ จำนวนครัวเรือน	๒๕
๖.๔ การศึกษา	๒๖
๖.๕ การสาธารณสุข	๒๗
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๒๘
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๘
๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๒๙
๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ	๓๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอ	๔๐
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๔๐
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๔๐
๑.๒ ศักยภาพของพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๖๒
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๖๕
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๖๕
๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๑๑๔
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๑๑๖
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา	๑๑๘
๑. แนวทางการพัฒนา	๑๑๘
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๑๑๘
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๑๑๙
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๑๒๐
๒. สรุปรูปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๑๒๑
บรรณานุกรม	๑๒๓
ภาคผนวก	๑๒๔
โครงการเสริมสร้างทักษะด้านอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑๒๕
โครงการการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน และการผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์	๑๒๗
เพื่อควบคุมป้องกันโรคและแมลงระบาดในนาข้าว	
โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยและได้มาตรฐาน	๑๒๙
โครงการส่งเสริมและพัฒนากการปรับปรุงบำรุงดิน	๑๓๑
โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	๑๓๓
โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๑๓๕
โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	๑๓๗
โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	๑๔๐
อาหารแปรรูปและวัตถุดิบอาหารในองค์กรเกษตรกร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๒
๒	สรุปเขตการปกครอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๓
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอวังเหนือ	๔
๔	แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๑๔
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๕ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖	๑๖
๖	แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอวังเหนือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖	๑๗
๗	ข้อมูลกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร	๑๙
๘	ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอวังเหนือ ปี ๒๕๖๖/๒๕๖๗	๒๐
๙	ข้อมูลด้านปศุสัตว์	๒๐
๑๐	ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๑
๑๑	ข้อมูลด้านรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร	๒๑
๑๒	ข้อมูลด้านช่วงรายได้ในภาคการเกษตร	๒๑
๑๓	ข้อมูลด้านช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร	๒๒
๑๔	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๖ ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๒๓
๑๕	แสดงจำนวนประชากรในอำเภอวังเหนือ	๒๔
๑๖	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๒๗
๑๗	แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๒๙
๑๘	รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน	๓๐
๑๙	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๓๔
๒๐	ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอวังเหนือ	๓๔
๒๑	ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๓๘
๒๒	กลุ่มยุวเกษตรกร	๔๐
๒๓	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๔๐
๒๔	ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๐
๒๕	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๒
๒๖	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๓
๒๗	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๓
๒๘	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๔
๒๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๕
๓๐	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๖
๓๑	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๖
๓๒	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๗
๓๓	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๘
๓๔	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ลำไย หมู่ ๒ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๕๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๓๕	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๒ ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๕๑
๓๖	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๗ ตำบลวังทรายคำ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๕๒
๓๗	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่โกโก้ หมู่ ๒ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๕๔
๓๘	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ผัก ตำบลวังแก้ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๕๕
๓๙	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ยางพารา ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๕๗
๔๐	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๕๘
๔๑	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ครึ่ง ตำบลวังทรายคำ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๐
๔๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๑
๔๓	แสดงทรัพยากรดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๒
๔๔	แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๕
๔๕	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๗
๔๖	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๗
๔๗	แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๙
๔๘	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๒
๔๙	แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๒
๕๐	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๔
๕๑	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๔
๕๒	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๖
๕๓	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๘
๕๔	แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๙
๕๕	แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๑
๕๖	แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๑
๕๗	แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๓
๕๘	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๖
๕๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๖
๖๐	แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๖๑	แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ๘๘
๖๒	แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ๙๐
๖๓	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ๑๐๔
๖๔	แสดงพื้นที่ปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ๑๐๕
๖๕	แสดงพื้นที่ปลูกลำไย ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ๑๐๖
๖๖	แสดงปริมาณการปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ๑๐๗
๖๗	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข ๑๑๓
๖๘	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix ๑๑๕

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอวังเหนือ	๑
๒	แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอวังเหนือ	๔
๓	แสดงความลาดชันอำเภอวังเหนือ	๕
๔	ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอวังเหนือ	๑๓
๕	แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๑๔
๖	แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๕ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖	๑๕
๗	แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๕ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖	๑๖
๘	แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๑๘
๙	แหล่งน้ำธรรมชาติอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๑๙
๑๐	แสดงช่วงรายได้ในภาคการเกษตรของเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๒๒
๑๑	แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๒๒
๑๒	แสดงจำนวนประชากร ครุฑเรือน และครุฑเรือนเกษตรกร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๒๕
๑๓	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๒๘
๑๔	กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๒๘
๑๕	แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๒๙
๑๖	แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๒
๑๗	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๓
๑๘	แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๔
๑๙	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๕
๒๐	แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๔๙
๒๑	แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๒
๒๒	แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๓
๒๓	แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๔
๒๔	แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๔
๒๕	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ	๖๖
๒๖	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ	๖๖
๒๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๘
๒๘	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๘
๒๙	แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๖๙
๓๐	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๑
๓๑	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๓
๓๒	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๓

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
๓๓	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๕
๓๔	แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๕
๓๕	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๖
๓๖	แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๗๘
๓๗	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๐
๓๘	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๐
๓๙	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๒
๔๐	แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๒
๔๑	แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๓
๔๒	แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๓ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๕
๔๓	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๗
๔๔	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๗
๔๕	แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๙
๔๖	แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๘๙
๔๗	แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๙๐
๔๘	แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๑๐๓
๔๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๑๐๔
๕๐	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๑๐๕
๕๑	แสดงพื้นที่ปลูกลำไย ตามระดับความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๑๐๖
๕๒	แสดงพื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๑๐๗
๕๓	แสดงต้นทุนการผลิตลำไย ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	๑๑๑

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

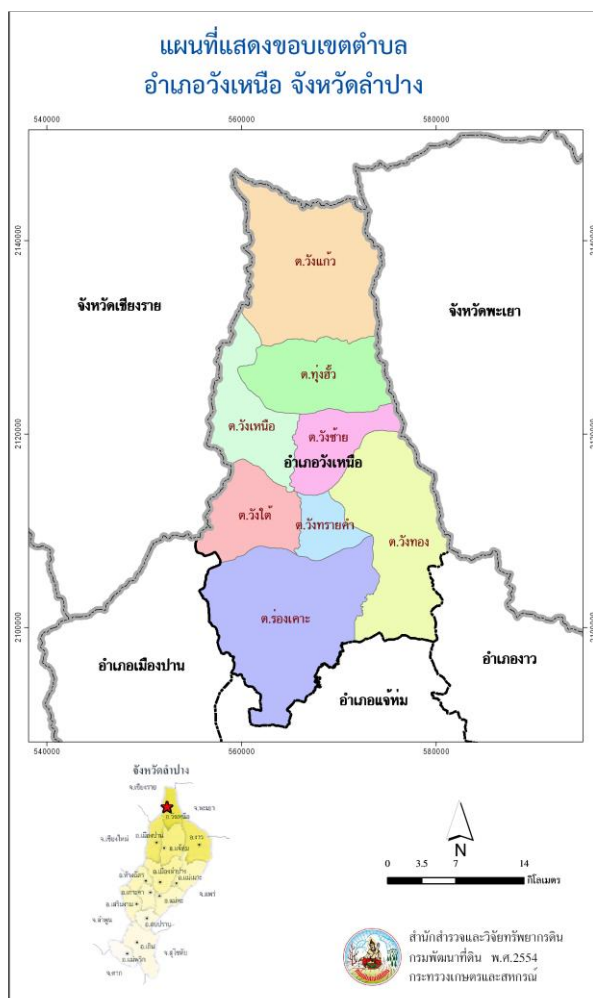
อำเภอวังเหนือ เป็นอำเภอที่อยู่เหนือสุดของจังหวัดลำปาง เป็นต้นกำเนิดแม่น้ำวัง ชุมชนในท้องถิ่นมีวิถีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย อยู่กับธรรมชาติ

อำเภอวังเหนือ อยู่ห่างจากตัวเมืองลำปาง ประมาณ ๑๐๘ กิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอเมืองพะเยา ประมาณ ๕๕ กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ ประมาณ ๙๙ กิโลเมตร

๑.๒. อาณาเขต

อำเภอวังเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอพาน (จังหวัดเชียงราย)
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอแม่ใจ และอำเภอเมืองพะเยา (จังหวัดพะเยา)
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภองาว อำเภอแจ้ห่ม และอำเภอเมืองปาน (จังหวัดลำปาง)
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเวียงป่าเป้า (จังหวัดเชียงราย)

ภาพที่ ๑ แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอวังเหนือ
(ที่มา กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๕๔)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็น จำนวน ๒ เทศบาล ๗ อบต. ๘ ตำบล ๘๐ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๗ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล หมู่ที่	ตำบลทุ่งฮั่ว	ตำบลร่องเคาะ	ตำบลวังแก้ว	ตำบลวังซ้าย
๑	บ้านทุ่งปี่	บ้านผาซ่อ	บ้านแม่หีด	บ้านแม่มา
๒	บ้านแม่ทรายเงิน	บ้านห้วยก้อด	บ้านฮ่าง	บ้านใหม่หลายท่า
๓	บ้านผาติน	บ้านป่าคา	บ้านป่าแห้ง	บ้านหัวทุ่ง
๔	บ้านทุ่งฮั่ว	บ้านทุ่งฝูง	บ้านค่ายวัง	บ้านแม่สุขใน
๕	บ้านวังมน	บ้านแม่ลีน	บ้านฮ่างวังแก้ว	บ้านป่าแหม
๖	บ้านผาแดง	บ้านแม่สงเหนือ	บ้านห้วยป่าย	บ้านน้ำหลง
๗	บ้านห้วยกันทา	บ้านสบลีน	บ้านห้วยต้นเคาะ	บ้านแม่สุขวังเหนือ
๘	บ้านแม่เลียบ	บ้านดอนแก้ว		บ้านแม่สุขเหนือ
๙	บ้านบนทุ่น	บ้านร่องเคาะ		บ้านแม่สุขป่าสัก
๑๐	บ้านป่าบง-ฮ้องไฮ	บ้านแม่สงใต้		บ้านสบมา
๑๑	บ้านทุ่งฮั่วพัฒนา	บ้านแสนตอ		
๑๒	บ้านทุ่งวังทอง	บ้านวังใหม่		
๑๓		บ้านทุ่งตุ่น		
๑๔		บ้านห้วยน้ำ		
๑๕		บ้านจำตอง		
๑๖		บ้านต้นผึ้ง		
๑๗		บ้านวังนิมิตร		

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ตำบล หมู่ที่	ตำบลวังใต้	ตำบลวังทรายคำ	ตำบลวังทอง	ตำบลวังเหนือ
๑	บ้านกวาง	บ้านทุ่งฮี	บ้านตึงใต้	บ้านทัพป่าเส้า
๒	บ้านวังโป่ง	บ้านดง	บ้านตึงเหนือ	บ้านใหม่พัฒนา
๓	บ้านไผ่กลาง	บ้านปงวัง	บ้านปงถ้ำ	บ้านห้วยข่อย
๔	บ้านแม่โป่ง	บ้านต้นฮ่าง	บ้านแม่เย็น	บ้านทุ่งเป้า
๕	บ้านไผ่แม่พริก	บ้านป่าผาง	บ้านป่าลั่น	บ้านแพะใต้
๖	บ้านหมื่น	บ้านก่อ	บ้านสารภี	บ้านใหม่

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

หมู่บ้าน \ ตำบล	ตำบลวังใต้	ตำบลวังทรายคำ	ตำบลวังทอง	ตำบลวังเหนือ
๗	บ้านโปร่งเจริญ	บ้านป่าสัก	บ้านปงทอง	บ้านแม่เสียว
๘		บ้านทุ่งห้า	บ้านเมืองทอง	บ้านป่าเหียง
๙		บ้านทุ่งพัฒนา	บ้านร่มโพธิ์ทอง	บ้านขันหอม

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒ สรุปเขตการปกครอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
ทุ่งฮั่ว	๘๑,๖๖๔.๕๙	๑	-	๑๒	๒,๐๙๐
วังเหนือ	๔๗,๖๔๗.๗๙	-	๒	๙	๒,๙๒๔
วังใต้	๓๘,๐๔๐.๓๗	๑	-	๗	๑,๑๔๑
ร่องเคาะ	๑๐๔,๘๐๐.๑๖	๑	-	๑๗	๓,๗๐๗
วังทอง	๑๒๖,๕๑๙.๐๑	๑	-	๙	๑,๙๖๒
วังซ้าย	๓๘,๔๗๙.๙๕	๑	-	๑๐	๒,๐๑๓
วังแก้ว	๑๑๗,๔๘๑.๒๕	๑	-	๗	๑,๒๙๖
วังทรายคำ	๒๐,๗๐๙.๒๑	๑	-	๙	๑,๕๐๓
รวม	๕๗๕,๓๔๒.๓๓	๗	๒	๘๐	๑๖,๖๓๖

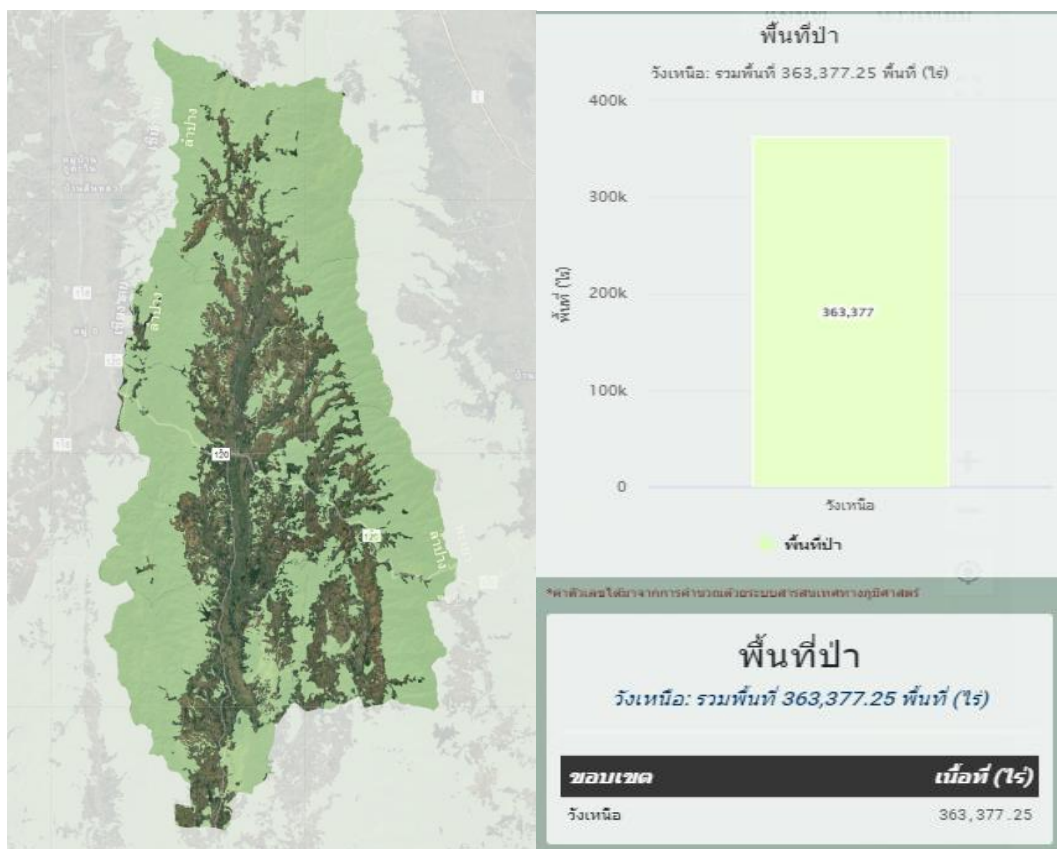
ที่มา : ที่ว่าการอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ป่าไม้ อำเภอวังเหนือ มีสภาพพื้นที่ โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาทอดตัวตามแนวยาวจากทิศเหนือไปทางทิศใต้ของอำเภอ บริเวณตอนบน เป็นที่ราบภูเขาสูงป่าค่อนข้างทึบ ทรัพยากรป่าไม้อุดมสมบูรณ์ บริเวณตอนใต้ เป็นป่าเต็งรัง บางส่วนเป็นทุ่งหญ้า (ดังภาพที่ ๒)

แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอวังเหนือ
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอวังเหนือ

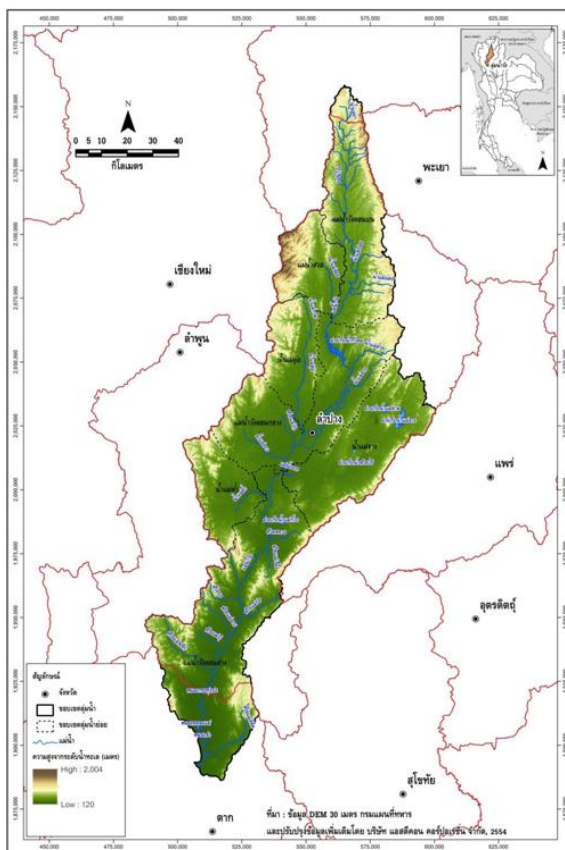
ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ทุ่งฮั่ว	๘๑,๖๖๔.๕๙	๔๙,๑๕๕.๒๐	๖๐.๑๙
วังเหนือ	๔๗,๖๔๗.๗๙	๒๙,๖๑๐.๒๐	๖๒.๑๔
วังใต้	๓๘,๐๔๐.๓๗	๒๓,๓๖๔.๖๐	๖๑.๔๒
ร่องเคาะ	๑๐๔,๘๐๐.๑๖	๖๓,๐๗๘.๑๐	๖๐.๑๙
วังทอง	๑๒๖,๕๑๙.๐๑	๗๘,๗๕๒.๒๐	๖๒.๒๕
วังซ้าย	๓๘,๔๗๙.๙๕	๑๗,๐๑๔.๘๐	๔๔.๒๒
วังแก้ว	๑๑๗,๔๘๑.๒๕	๙๖,๔๗๔.๑๐	๘๒.๑๒
วังทรายคำ	๒๐,๗๐๙.๒๑	๕,๙๒๘.๐๕	๒๘.๖๓
รวม	๕๗๕,๓๔๒.๓๓	๓๖๓,๓๗๗.๒๕	๖๓.๑๖

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

มีความลาดชันของแม่น้ำวัง ประมาณ ๑:๖๐ เมื่อไหลผ่านพื้นที่อำเภอวังเหนือ ความลาดชันจะลดลงเหลือประมาณ ๑:๓๖๐ ความลาดชันก่อนไหลลงอ่างเก็บน้ำเขื่อนกิ่วลมจะลดลงอีก โดยมีความลาดชันเฉลี่ย ๑:๑,๒๖๐ (ดังภาพที่ ๓)

แผนที่แสดงความลาดชันของอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๓ แสดงความลาดชันอำเภอวังเหนือ

(ที่มา: <http://mekhala.dwr.go.th/knowledge-basin-wang.ph>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอเหนือ มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืช จำนวน ๙ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑๕

ชุดดิน : ร่วนเหนียวปนทรายแป้ง

ลักษณะเด่น : ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินสีเทา การระบายน้ำไม่ดีหรือไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพู มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ชั้นดินล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีส ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณที่มีแหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่าง ๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหา : การเกิดชั้นดานแน่นที่บดใต้ชั้นไทรพรวน โดยเฉพาะในดินที่มีอินทรีย์วัตถุน้อย ทำให้รากพืชเจริญเติบโตไม่ค่อยดี ข้าวแตกกอได้ยาก

แนวทางการจัดการ : เพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดินและมีการไถพรวนต่างระดับความลึกบ้าง

การจัดการดินสำหรับการปลูกพืช

ข้าว

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ ในระยะการไถเตรียมดินก่อนปักดำข้าวหรืออาจจะมีการปลูกพืชตระกูลถั่ว เป็นปุ๋ยพืชสดโดยใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕ กิโลกรัม/ไร่ หว่านก่อนถึงฤดูทำนา

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อย โดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขังถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ชี้เลื่อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล (filter cake) หรือเศษพืชแล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำเลว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทั้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑-๒ ตัน/ไร่ ไถคลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๔ วันก่อนปลูกพืช ระยะปลูกและปุ๋ยเคมีขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้าง

ระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๑๘

ชุดดิน : ดินร่วนละเอียด

ลักษณะเด่น : เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือวัตถุเนื้อค่อนข้างหยาบที่ถูกชะพามาทับถม สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลอ่อนถึงสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินล่าง ดินบนเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ดินล่างเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง

ปัญหา : ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่มีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ทำให้เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อย หากฝนทิ้งช่วงนาน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ด้วยการไถกลบตอซัง หลังการเก็บเกี่ยวข้าว การปลูกพืชตระกูลถั่วหมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือการปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น โสน โสนอัฟริกัน ปอเทือง หรือถั่วต่าง ๆ หรือมีการปรับปรุงดินโดยใช้วัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อย โดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขังถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ชี้เลื่อย แกลบสด ปากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล (filter cake) หรือเศษพืชแล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม ร่องน้ำระหว่างสันร่องควรต่อเนื่องกับร่องรอบสวนเพื่อป้องกันน้ำท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ปากหลุม ทั้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐-๒๐ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๒๙

ชุดดิน : ดินเหนียว

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ และ/หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของ หินภูเขาไฟ พวกหินบะซอลต์ แอนดีไซต์ หรือพวกหินตะกอนหรือหินแปร พบบริเวณเทือกเขาหินปูนหรือหินภูเขาไฟ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลอนชัน ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีแดงถึงสีแดงเข้ม ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่าง ๆ

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูกแก้ปัญหาความเป็นกรด โดยใส่ปูนในรูปต่าง ๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบดหรือหินปูนฝุ่น ซึ่งจะใช้ชนิดไหนแล้วแต่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ใช้อัตราแนะนำวิธีใส่ให้หวานปูนให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถคลุกคล้าให้เข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูก

และปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุมคลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๓๑

ชุดดิน : ดินเหนียว

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินชนิดต่าง ๆ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่าง ๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงเป็นสภาพป่าธรรมชาติ

ปัญหา : สภาพพื้นที่มีความลาดชัน ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ชุดดิน : ดินร่วนปนทรายแป้ง

ลักษณะเด่น : ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบบริเวณสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแป้งถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งสีดินเป็น สีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึก ๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจพบแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปน ดินบนเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าพีเอช ๕.๕-๖.๕ ส่วนดินล่างเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๕-๘.๐ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่าง ๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล หรือเป็นที่อยู่อาศัย

ปัญหา : ดินกลุ่มนี้ไม่มีปัญหาในการใช้ประโยชน์ แต่ควรมีการ ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอ โดยเฉพาะการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ที่จะช่วยไม่ให้ชั้นดินแน่นทึบหรือเกิดชั้นดาน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไกลบพีชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ไกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูก และปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

ชุดดิน : ดินร่วนละเอียด

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลซีเหลืองหรือแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัดมาก ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย งาม และถั่ว บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล และไม้ยืนต้น

ปัญหา : ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไกลบพีชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ไกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์)

มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับ เป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุม ปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูก และปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชัน จะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

ชุดดิน : ดินตื้น

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียด สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก ส่วนใหญ่พบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลและ ไม้ยืนต้น เช่น ข้าวโพด ข้าวไร่ ถั่วลิสง มะม่วง มะขามหวาน ยูคาลิปตัส สวนสัก

ปัญหา : เป็นดินตื้น บริเวณที่ลาดชันมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำ มากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

เตรียมดินขวางความลาดเท หรือทำแนวหญ้าแฝกขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อชะลอการไหลบ่าของน้ำที่ผิวดิน และขุดบ่อดักตะกอน ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่าง และดินเก็บความชื้นไม่ค่อยอยู่ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ อัตราไร่ละ ๑.๕-๒.๐ ตัน หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน หรือปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก และมีความลาดชันสูง เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชัน จะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๘) กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

ชุดดิน : ดินตื้น

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อค่อนข้างหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนเศษหินหรือปนกรวดมาก ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่าง ๆ บางแห่งอาจพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ ไม่โตเร็ว เช่น ข้าวโพด มะม่วง มะขาม ยูคาลิปตัส

ปัญหา : เป็นดินตื้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็น ต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน ปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ควรปลูกแถบหญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำ ปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลัก หรือปลูกพืชเหลื่อมฤดู บริเวณที่มีความลาดเทเกิน ๕% ควรนำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำวิธีกลมาใช้ เช่น ทำคันดิน คันเบนน้ำ ทางระบายน้ำ บ่อดักตะกอน หรือขุดบ่อน้ำในไร่นา ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

๙) กลุ่มชุดดินที่ ๕๕

ชุดดิน : ดินลึกปานกลาง

ลักษณะเด่น : เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินตะกอนเนื้อละเอียดที่มีปูนปน สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา การระบายน้ำดี ถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินชั้นล่างลึกประมาณ ๕๐ - ๑๐๐ เซนติเมตรจากผิวดิน จะพบชั้นหินพื้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนเนื้อละเอียด บางแห่งมีก้อนปูนปน สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐-๘.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย และไม้ผล

ปัญหา : ดินมีโครงสร้างแน่นทึบยากต่อการไหลซึมของรากพืช บริเวณลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายของดิน

แนวทางการจัดการ :

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมากหากจำเป็นต้องทำคันนาและมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่าง ๆ)

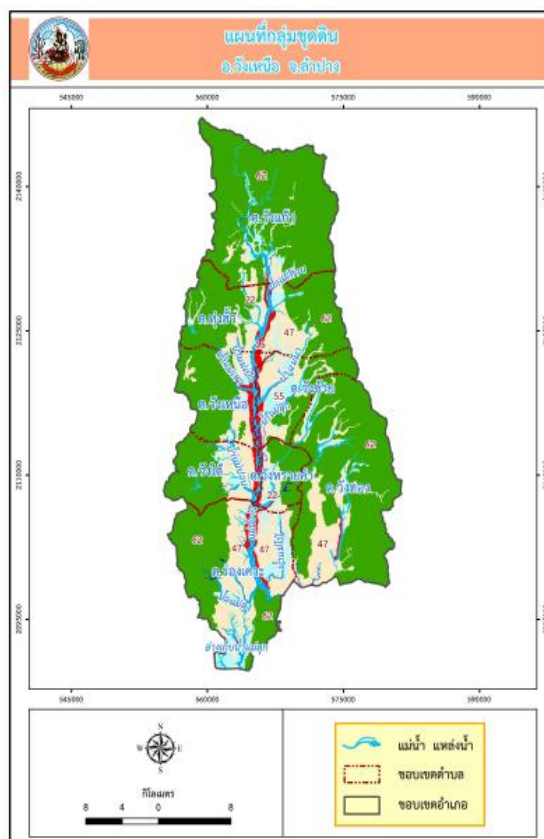
การเตรียมดินและทำคันดินขวางความลาดเท ขุดบ่อดักตะกอน และยังสามารถใช้น้ำเสริมในการเพาะปลูก นำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทางพืชมาใช้ เช่น การปลูกพืชเป็นแถบสลับกับการปลูกพืชเป็นแถวขวางความลาดเทของพื้นที่ การปลูกพืชตระกูลถั่วแซมพืชหลัก ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสด ปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลักหรือปลูกพืชตระกูลถั่วแซมกับพืชหลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูก และปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกให้เพียงพอตลอดปี

พืชผักกินใบ

เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องปรับปรุงแปลงปลูก ขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

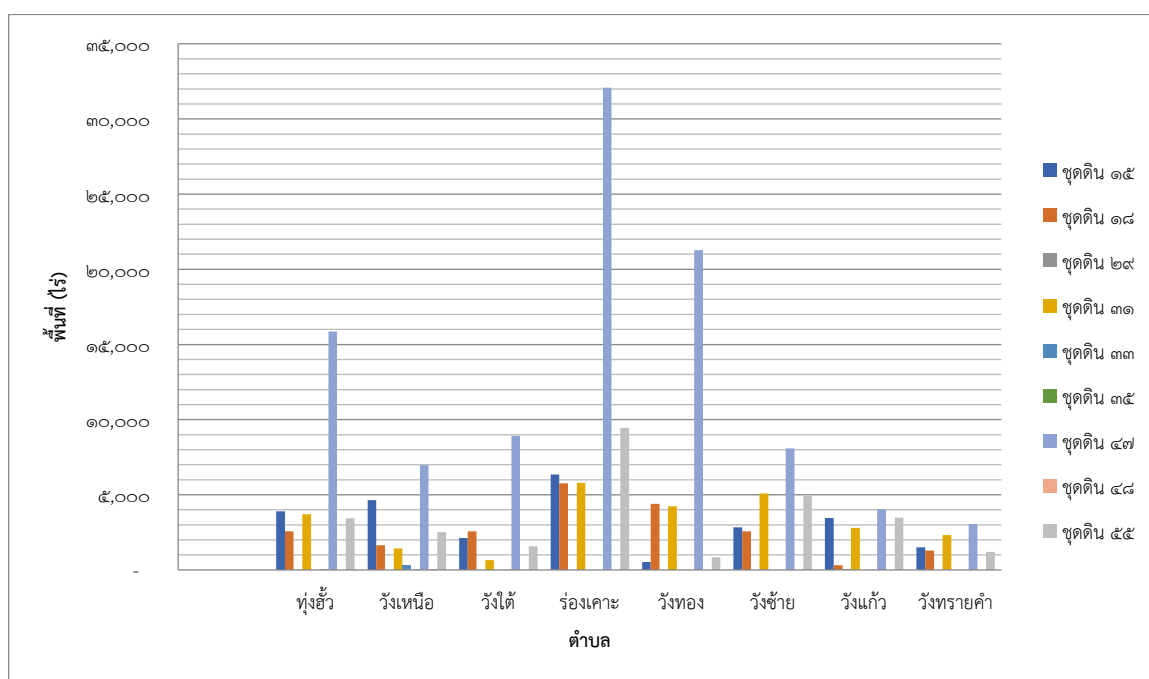
ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอวังเหนือ
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๕๔)

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)								ผลรวมทั้งหมด
	ทุ่งฮั่ว	วังเหนือ	วังใต้	ร่องเคาะ	วังทอง	วังซ้าย	วังแก้ว	วังทรายคำ	
๑๕	๓,๙๐๑	๔,๖๓๘	๒,๑๓๐	๖,๓๕๑	๕๓๐	๒,๘๓๕	๓,๔๖๑	๑,๕๐๐	๒๕,๓๔๖
๑๘	๒,๕๗๓	๑,๖๔๓	๒,๕๗๕	๕,๗๕๙	๔,๓๙๐	๒,๕๗๓	๓๒๒	๑,๒๘๔	๒๑,๑๑๙
๒๙	๑๗						๖๕		๘๒
๓๑	๓,๗๐๙	๑,๔๒๖	๖๖๒	๕,๗๙๒	๔,๒๓๖	๕,๐๙๐	๒,๘๐๔	๒,๓๑๙	๒๖,๐๓๘
๓๓		๒๗๔							๒๗๔
๓๕	๕๙	๓๖	๑๑				๑		๑๐๗
๔๗	๑๕,๘๖๖	๖,๙๗๑	๘,๙๑๘	๓๒,๐๘๐	๒๑,๒๗๔	๘,๐๙๑	๔,๐๔๐	๓,๐๔๓	๑๐๐,๒๘๓
๔๘		๓							๓
๕๕	๓,๔๓๗	๒,๕๑๘	๑,๕๗๒	๙,๔๖๔	๘๕๓	๔,๙๓๗	๓,๔๗๘	๑,๒๐๗	๒๗,๔๖๖
ผลรวมทั้งหมด	๒๙,๕๖๒	๑๗,๕๐๙	๑๕,๘๖๘	๕๙,๔๔๖	๓๑,๒๘๓	๒๓,๕๒๖	๑๔,๑๗	๙,๓๕๓	๒๐๐,๗๑๘

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๕๔

กราฟแสดงกลุ่มชุดดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๕ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๕๔)

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอวังเหนือ เป็นที่ราบสูงมีภูเขาล้อมรอบ มีป่าไม้ค่อนข้างทึบ และบางส่วนเป็นป่าเต็งรัง อุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี ๒๗.๑๐ องศาเซลเซียส มีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๙๘ องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๗ เคยตรวจอุณหภูมิสูงที่สุด ๔๑.๗ องศาเซลเซียส ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๑.๒๑ โดยมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ อุณหภูมิต่ำที่สุด ๗.๒ องศาเซลเซียส (ข้อมูล ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗ สถานีอุตุนิยมวิทยาพะเยา ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา)

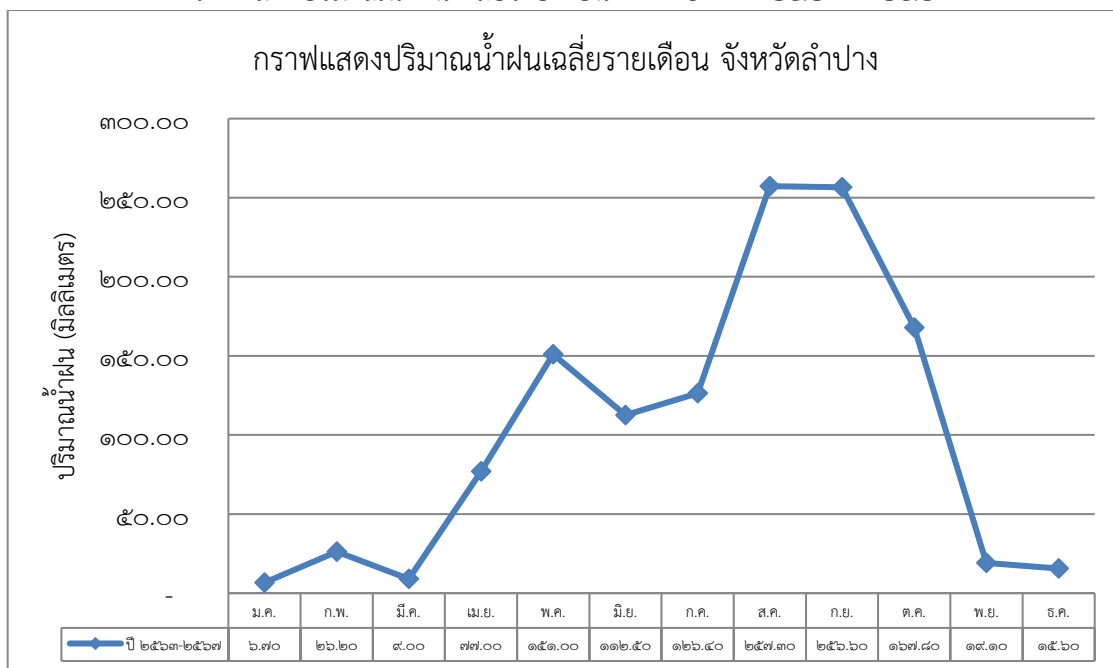
๓.๒ ฤดูกาล

๑. ฤดูร้อน (มีนาคม – พฤษภาคม)	อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง	๒๒.๖๙ – ๓๖.๑๒ °C
๒. ฤดูฝน (มิถุนายน – ตุลาคม)	อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง	๒๓.๗๐ – ๓๒.๕๕ °C
๓. ฤดูหนาว (พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์)	อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง	๑๗.๐๐ – ๓๑.๑๖ °C

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

อำเภอวังเหนือ มีปริมาณน้ำฝน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗ เฉลี่ยประมาณ ๑,๒๒๕.๒๐ มิลลิเมตร เดือนสิงหาคมมีฝนตกมากที่สุด โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ย ๒๕๗.๓ มิลลิเมตร เดือนมกราคม มีฝนตกน้อยที่สุด โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ย ๖.๗ มิลลิเมตร (ภาพที่ ๖)

กราฟแสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗

สถานีอุตุนิยมวิทยาพะเยา ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

(ที่มา : http://www.cmnet.tmd.go.th/forecast/pt/Max_Min_Rainfall.php, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗

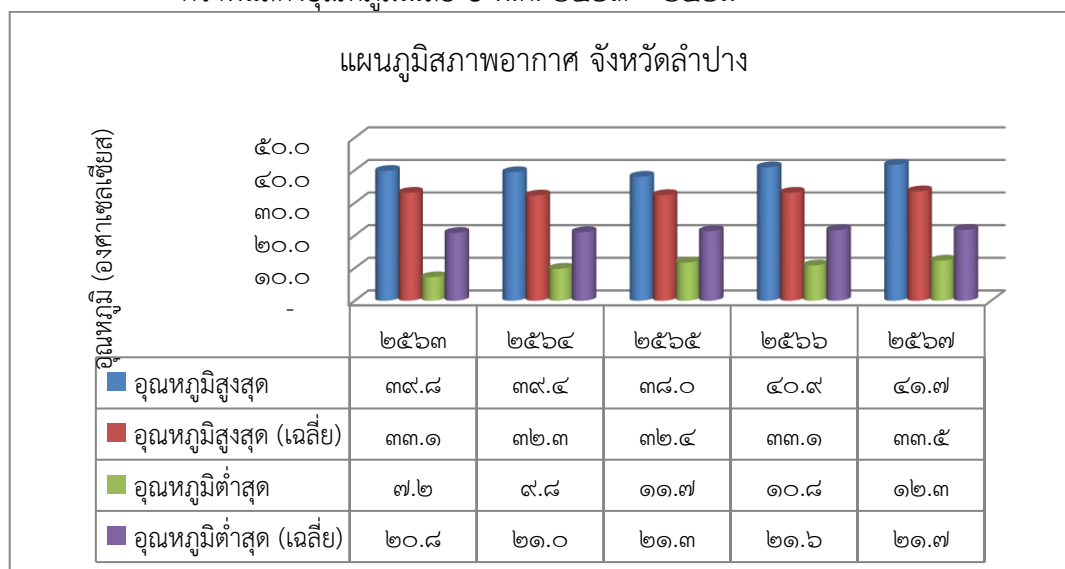
ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.)
๑	มกราคม	๖.๗๐
๒	กุมภาพันธ์	๒๖.๒๐
๓	มีนาคม	๙.๐๐
๔	เมษายน	๗๗.๐๐
๕	พฤษภาคม	๑๕๑.๐๐
๖	มิถุนายน	๑๑๒.๕๐
๗	กรกฎาคม	๑๒๖.๔๐
๘	สิงหาคม	๒๕๗.๓๐
๙	กันยายน	๒๕๖.๖๐
๑๐	ตุลาคม	๑๖๗.๘๐
๑๑	พฤศจิกายน	๑๙.๑๐
๑๒	ธันวาคม	๑๕.๖๐
	เฉลี่ย/ปี	๑,๒๒๕.๒๐

ที่มา : http://www.cmnet.tmd.go.th/forecast/pt/Max_Min_Rainfall.php, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอวังเหนือ มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๘ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๑.๒๑ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๙๘ องศาเซลเซียส (ดังภาพที่ ๗)

กราฟแสดงอุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗

ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๕ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗

สถานีอุตุนิยมวิทยาพะเยา ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

(ที่มา : http://www.cmnet.tmd.go.th/forecast/pt/Max_Min_Rainfall.php, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอวังเหนือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗

เดือน	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๓๐.๓๖	๑๕.๒๘	๒๒.๘๒
กุมภาพันธ์	๓๒.๙๗	๑๖.๖๐	๒๔.๗๙
มีนาคม	๓๕.๙๔	๒๐.๒๕	๒๘.๐๙
เมษายน	๓๗.๑๖	๒๓.๖๕	๓๐.๔๐
พฤษภาคม	๓๕.๒๖	๒๔.๑๖	๒๙.๗๑
มิถุนายน	๓๔.๐๗	๒๔.๔๕	๒๙.๒๖
กรกฎาคม	๓๓.๒๘	๒๔.๓๒	๒๘.๘๐
สิงหาคม	๓๑.๙๑	๒๓.๘๗	๒๗.๘๙
กันยายน	๓๒.๐๕	๒๓.๕๖	๒๗.๘๑
ตุลาคม	๓๑.๔๓	๒๒.๓๑	๒๖.๘๗
พฤศจิกายน	๓๑.๔๒	๑๙.๖๘	๒๕.๕๕
ธันวาคม	๒๙.๘๗	๑๖.๔๒	๒๓.๑๔

ที่มา: http://www.cmnet.tmd.go.th/forecast/pt/Max_Min_Rainfall.php, พ.ศ. ๒๕๖๘

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอวังเหนือ มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทาง ทางหลวงชนบท จำนวน ๑๗ สาย เป็นเส้นทางในเชื่อมต่อ ขนส่งผลผลิตทางการเกษตร

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ภาพที่ ๘)

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข ๑๐๓๕ เส้นทางระหว่างอำเภอวังเหนือ ถึงจังหวัดลำปาง ระยะทาง ๑๑๘ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๑๒๐ เส้นทางระหว่างอำเภอวังเหนือ ถึงจังหวัดพะเยา ระยะทาง ๑๐๕ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๑๒๐ เส้นทางระหว่างอำเภอวังเหนือ ถึงบ้านแม่ชะจาน ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ระยะทาง ๓๐.๖ กิโลเมตร

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

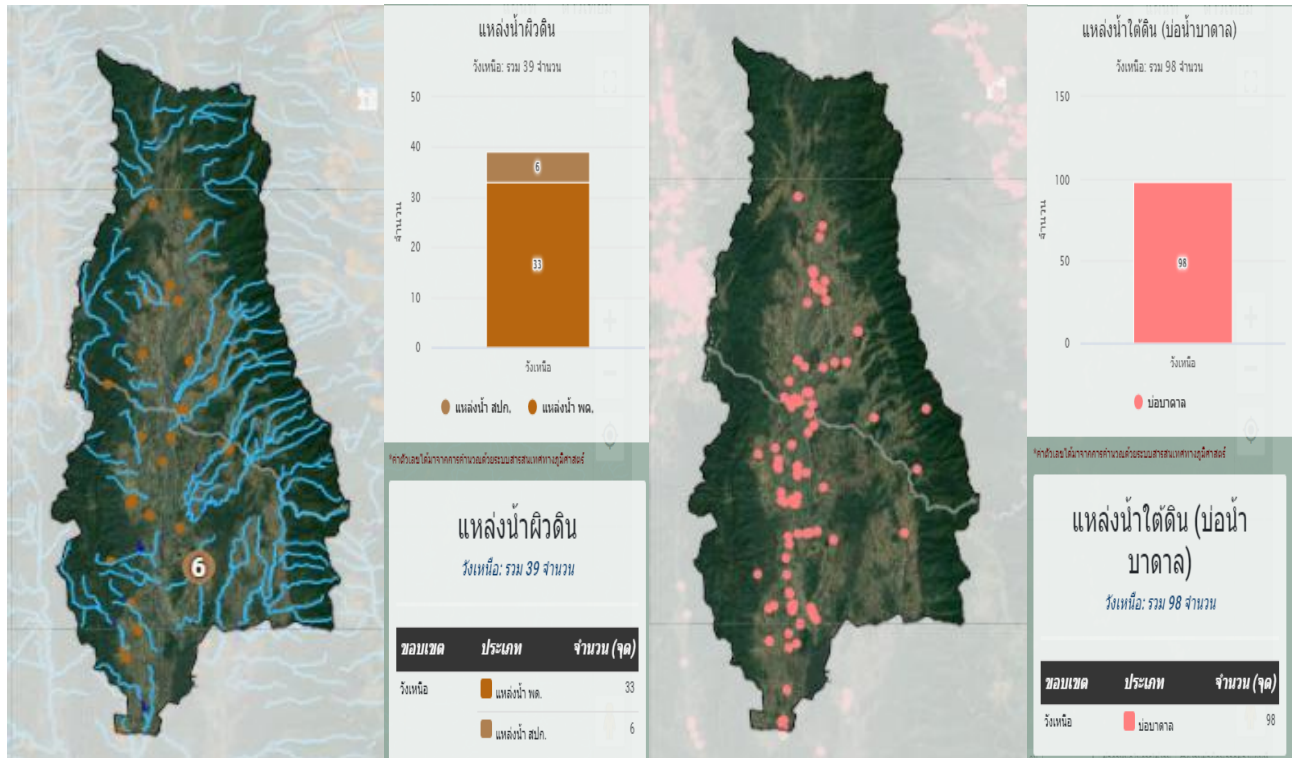
อำเภอวังเหนือ เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง (ภาพที่ ๙)

๑. แม่น้ำวัง
๒. แม่น้ำแม่หิด
๓. แม่น้ำตาด
๔. แม่น้ำแม่เสียว
๕. แม่น้ำแม่เสด
๖. แม่น้ำแม่มา
๗. แม่น้ำแม่กิด

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

๑. อ่างเก็บน้ำ จำนวน ๖ แห่ง

ภาพที่ ๙ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอวังเหนือ ประกอบอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม จำนวน ๘,๐๐๙ ครัวเรือน มีพื้นที่การเกษตร ทั้งหมด จำนวน ๑๘๙,๓๘๐.๔๒ ไร่ (ร้อยละ ๓๒.๙๒ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด (ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

การพัฒนาด้านการเกษตรส่วนใหญ่เกษตรกรปลูกข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง โดยมักพบปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตสูง ขาดแรงงาน และราคาผลผลิตตกต่ำ

ตารางที่ ๗ ข้อมูลกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

สมาชิกองค์กร	ครัวเรือน
สหกรณ์ภาคการเกษตร	๒๙๙.๐๐
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	๒๒.๐๐
กลุ่มเกษตรกร	๓๑๖.๐๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๕.๐๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๘๖.๐๐
กลุ่มยุวเกษตรกร	๓.๐๐
วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	๑๔.๐๐
สมาคม/สหพันธ์	๖.๐๐
อาสาสมัครเกษตร	๖.๐๐

กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน	๔.๐๐
จ.ก.ส.	๕,๙๐๓.๐๐
อื่นๆ	๔,๒๒๐.๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๘ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอวังเหนือ ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘

ชื่อตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ปลูกพืช (ไร่)						รวมพื้นที่ เพาะปลูก
		ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	ยางพารา	ลำไย	ปาล์ม น้ำมัน	
ทุ่งฮั้ว	๘๑,๖๖๔.๕๙	๔,๔๑๕.๑๓	๘,๐๖๒.๕๙	๓,๗๓๐.๖๑	๒๙๓.๔๒	๒,๙๖๕.๐๙	๑๔.๕๓	๑๙,๔๘๑.๓๗
วังเหนือ	๔๗,๖๔๗.๗๙	๒,๘๘๗.๖๙	๒,๑๙๙.๘๒	๒๕๒.๓	๒๓๗.๕๗	๒,๑๘๖.๒๔	๖.๗๑	๗,๗๗๐.๓๓
วังใต้	๓๘,๐๔๐.๓๗	๑,๘๘๕.๘๔	๓,๐๘๔.๓๐	๓๔๕.๑๔	๙๗.๑๓	๕๐๒.๓๒	๐.๐๐	๕,๙๑๔.๗๓
ร่องเคาะ	๑๐๔,๘๐๐.๑๖	๖,๓๖๘.๑๖	๗,๑๒๘.๖๐	๙๓๔.๔	๗๐๗.๒๖	๑,๒๙๓.๘๖	๑๓.๕๔	๑๖,๔๔๕.๘๒
วังทอง	๑๒๖,๕๑๙.๐๑	๒,๐๕๘.๕๒	๑๖,๗๓๒.๐๘	๒,๐๔๔.๐๑	๒,๔๗๗.๐๘	๑,๒๒๔.๕๗	๒๐.๐๐	๒๔,๕๕๖.๒๖
วังซ้าย	๓๘,๔๗๙.๙๕	๓,๗๖๕.๖๗	๔,๖๘๐.๕๑	๑,๓๓๓.๙๙	๓๙๓.๓๓	๑,๒๔๖.๕๔	๑๘.๙๗	๑๑,๔๓๙.๐๑
วังแก้ว	๑๑๗,๔๘๑.๒๕	๒,๐๘๓.๗๗	๖,๙๑๓.๒๖	๔๙๓.๐๙	๑๖๐.๕๘	๑,๖๕๗.๑๓	๐.๐๐	๑๑,๓๐๗.๘๓
วังทรายคำ	๒๐,๗๐๙.๒๑	๒,๕๖๐.๔๑	๓,๙๘๗.๔๐	๒๖๕.๕๗	๖๘.๐๗	๒๒๐.๕๔	๖๒.๓๒	๗,๑๖๔.๓๑
รวม	๕๗๕,๓๔๒.๓๓	๒๖,๐๒๕.๑๙	๕๒,๗๘๘.๕๖	๙,๓๙๙.๑๑	๔,๔๓๔.๔๔	๑๑,๒๙๖.๒๙	๑๓๖.๐๗	๑๐๔,๐๗๙.๖๖

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ณ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ (ราย)	เกษตรกรที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ (ราย)	ชนิด จำนวนสัตว์เลี้ยง และ พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์											
			โคเนื้อ	โคนม	กระบือ	สุกร	ไก่พื้นเมือง	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	เป็ดเทศ	เป็ดไข่	แพะ	สัตว์เลี้ยงอื่นๆ	พืชอาหารสัตว์
			จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ไร่)
วังเหนือ	๖๗๙	-	๒๒๔	-	๓๘	๓๘๑	๑๔,๙๐๒	-	๒๓๐	๑๙๕	๑๖๐	๓๕	๓๕	-
วังใต้	๓๕๕	-	๑๕๕	-	๖	๑๗๙	๘,๗๘๐	-	๗๐	๘๐	๑๐๐	-	๒๘	-
ร่องเคาะ	๗๗๗	๘	๑,๒๕๘	-	๑๔๙	๘๗๑	๑๗,๗๐๑	-	๒๓๐	๑๐๕	๑๐	๒๒๒	๑๕๐	๓๔
วังทอง	๔๒๕	๒	๖๑๕	-	๒๖	๗๐๙	๘,๖๓๕	๓๐๐	๑๙๕,๕๘๕	๑๒	-	๑๕๕	๕	๒๗
วังซ้าย	๓๘๕	๑	๒๒๙	-	๑๓	๓๙๙	๘,๔๒๑	-	๔๓๔	๑๐๐	๕๐	๑๔๗	๔	๑๐
วังแก้ว	๓๕๗	-	๑๙๐	-	๓๖	๗๐๕	๗,๖๗๗	-	๕๑	๓๐	๑๑๐	-	๑๔	-
วังทรายคำ	๔๒๓	๑	๒๐๔	-	๕๔	๖๖๔	๙,๗๗๙	-	๒๐	๑๐๕	-	๓๓	๓	๒
ทุ่งฮั้ว	๔๑๖	๒	๒๐๓	-	๕	๙๖๙	๙,๔๔๑	-	๑๐	๓๕	-	๒๔	๗	๔๐
ยอดรวม	๓,๘๑๗	๑๔	๓,๐๗๘	-	๓๒๗	๔,๘๗๗	๘๕,๓๓๖	๓๐๐	๑๙๖,๖๓๐	๖๖๒	๔๓๐	๖๑๖	๒๔๖	๑๑๓

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๗

- โรงงานฆ่าสัตว์ ๑ แห่ง คือ

๑. โรงงานฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลบ้านใหม่ ที่ตั้ง บ้านใหม่ หมู่ ๖ ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตารางที่ ๑๐ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปี ๒๕๖๓

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำอื่น ๆ
ทุ่งฮั่ว	๒๑๖	๒๑๖	-
วังเหนือ	๑๐๘	๑๐๘	-
วังใต้	๕๓	๕๓	-
ร่องเคาะ	๖๖	๖๖	-
วังทอง	๑๓๕	๑๓๕	-
วังซ้าย	๙๕	๙๕	-
วังแก้ว	๑๒๘	๑๒๘	-
วังทรายคำ	๕๑	๕๑	-
รวมทั้งหมด	๘๕๒	๘๕๒	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอแจ้ห่ม, พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลด้านรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ครัวเรือน*	เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)
เกษตรกรที่มีรายได้ในภาคการเกษตร	๕๔,๒๘๔.๐๐
เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	๕๐,๖๑๐.๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

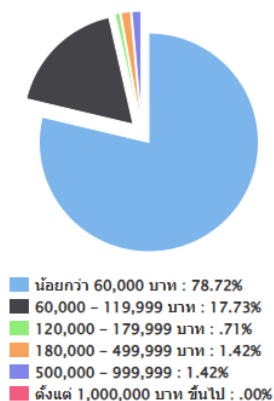
ตารางที่ ๑๒ ข้อมูลด้านช่วงรายได้ในภาคการเกษตร

ช่วงรายได้ (บาท)	ร้อยละ
น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท	๗๘.๗๒
๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท	๑๗.๗๓
๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท	๐.๗๑
๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท	๑.๔๒
๕๐๐,๐๐๐ - ๙๙๙,๙๙๙	๑.๔๒
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๐.๐๐
รวม	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

กราฟแสดงช่วงรายได้ในภาคการเกษตร

รายได้ในภาคการเกษตร

ภาพที่ ๑๐ แสดงช่วงรายได้ในภาคการเกษตรของเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

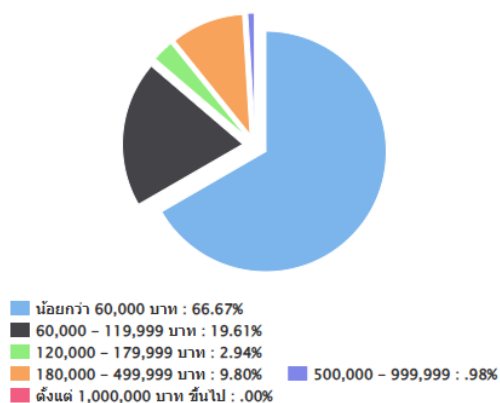
ตารางที่ ๑๓ ข้อมูลด้านช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ร้อยละ
น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท	๖๖.๖๗
๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท	๑๙.๖๑
๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท	๒.๙๔
๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท	๙.๘๐
๕๐๐,๐๐๐ - ๙๙๙,๙๙๙	๐.๙๘
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๐.๐๐
รวม	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

กราฟแสดงสินเชื่อและภาวะหนี้สินเกษตรกร

หนี้สินในภาคการเกษตร

ภาพที่ ๑๑ แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดลำปาง/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

จังหวัดลำปางมีผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๔ จำนวน ๗๓,๑๖๑ ล้านบาท เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๖๓ (๗๐,๗๙๕ ล้านบาท) ร้อยละ ๓.๓๔ หากพิจารณาจากมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๔ ภาคเกษตร มีสัดส่วน ร้อยละ ๑๑.๐๙ (๘,๑๑๓ ล้านบาท) ภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วน ร้อยละ ๓๔.๖๘ (๒๕,๓๗๓ ล้านบาท) โดยสาขาการผลิตหลัก ได้แก่ สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน มีสัดส่วนร้อยละ ๑๕.๗๒ (๑๑,๔๙๙ ล้านบาท) ส่วนภาคบริการ มีสัดส่วน ร้อยละ ๕๔.๒๓ (๓๘,๔๗๗ ล้านบาท) โดยสาขาบริการหลัก ได้แก่ สาขาการขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ และซ่อมจักรยานยนต์ ร้อยละ ๑๐.๗๐ (๗,๘๒๗ ล้านบาท) สำหรับสาขาบริการที่น้อยที่สุดคือ สาขากิจกรรมทางวิชาชีพวิทยาศาสตร์ และเทคนิค ร้อยละ ๐.๐๗ (๕๒ ล้านบาท)

สาขาอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน มูลค่า ๑๑,๔๙๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๕.๗๒ ของ GDP) การผลิต มูลค่า ๙,๔๒๒ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๒.๘๘ ของ GDP) การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ มูลค่า ๗,๘๒๗ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๐.๗๐ ของ GDP) เกษตรกรรม การล่าสัตว์และป่าไม้ มูลค่า ๘,๑๑๓ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๑.๐๙ ของ GDP) และการศึกษา มูลค่า ๖,๖๖๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๙.๑๑ ของ GDP)

ตารางที่ ๑๔ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๖ ณ ราคาंकที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

สาขา	ปี ๒๕๖๔	
	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ ของ GDP
ภาคเกษตร	๘,๑๑๓	๑๑.๐๙
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	๘,๑๑๓	๑๑.๐๙
การประมง	-	๐.๐๐
ภาคอุตสาหกรรม	๒๕,๓๗๓	๓๔.๖๘
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๑๑,๔๙๙	๑๕.๗๒
การผลิตอุตสาหกรรม	๙,๔๒๒	๑๒.๘๘
การไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ ระบบปรับอากาศ และการประปา	๔,๑๙๕	๕.๗๓
การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	๒๕๗	๐.๓๕
ภาคบริการ	๓๙,๖๗๕	๕๔.๒๓
การก่อสร้าง	๓,๘๖๕	๕.๒๘
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์	๗,๘๒๗	๑๐.๗๐
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๑,๕๓๐	๒.๐๙
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๖๖๒	๐.๙๐
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๗๒๔	๐.๙๙
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๔,๖๑๐	๖.๓๐
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	๔,๗๐๙	๖.๔๔
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๕๒	๐.๐๗
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	๑๔๓	๐.๒๐
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	๔,๕๓๓	๖.๒๐
การศึกษา	๖,๖๖๖	๙.๑๑

กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๓,๔๔๔	๔.๗๑
ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๒๒๓	๐.๓๐
กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	๖๘๕	๐.๙๔
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๗๓,๑๖๑	๑๐๐

หมายเหตุ : ตัวเลขอาจไม่เท่ากัน เนื่องจากการปัดจุดทศนิยม

ที่มา: <https://www.lampang.go.th/public๖๖/satanakan๒๕๖๖-๑๒.pdf>, พ.ศ. ๒๕๖๘

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

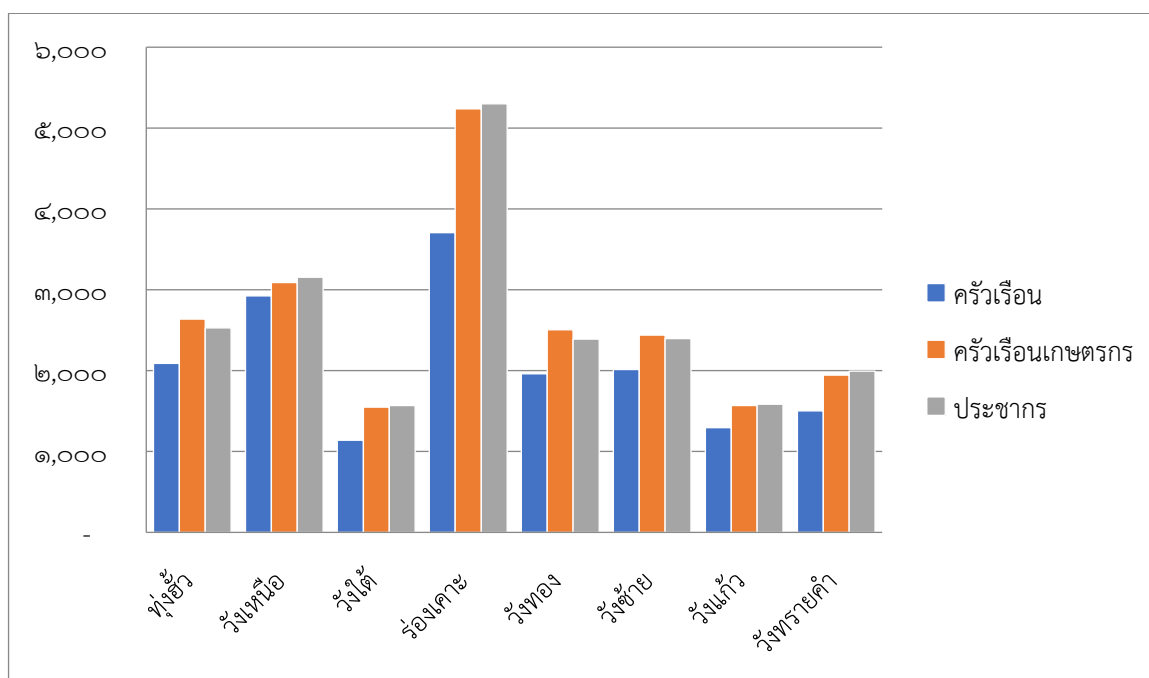
อำเภอวังเหนือ มีประชากรทั้งสิ้น ๔๑,๘๘๘ คน จำนวนครัวเรือน ๑๖,๖๓๖ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๒๐,๙๗๒ คน หญิง ๒๐,๙๑๖ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังตารางที่ ๑๕

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนประชากรในอำเภอวังเหนือ ข้อมูล ณ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๘

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ทุ่งฮั่ว	๒,๐๙๐	๑,๑๔๘	๒,๖๓๖	๒,๕๒๙	๕,๑๖๕
๒	วังเหนือ	๒,๙๒๔	๑,๑๕๑	๓,๐๙๐	๓,๑๕๕	๖,๒๔๕
๓	วังใต้	๑,๑๔๑	๖๓๖	๑,๕๕๐	๑,๕๖๘	๓,๑๑๘
๔	ร่องเคาะ	๓,๗๐๗	๑,๖๕๐	๕,๒๓๘	๕,๓๐๐	๑๐,๕๓๘
๕	วังทอง	๑,๙๖๒	๑,๑๕๔	๒,๕๐๔	๒,๓๘๙	๔,๘๙๓
๖	วังซ้าย	๒,๐๑๓	๙๑๔	๒,๔๓๘	๒,๓๙๖	๔,๘๓๔
๗	วังแก้ว	๑,๒๙๖	๖๗๔	๑,๕๗๐	๑,๕๘๖	๓,๑๕๖
๘	วังทรายคำ	๑,๕๐๓	๖๘๒	๑,๙๔๖	๑,๙๙๓	๓,๙๓๙
รวม		๑๖,๖๓๖	๘,๐๐๙	๒๐,๙๗๒	๒๐,๙๑๖	๔๑,๘๘๘

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

กราฟแสดงจำนวนประชากร ครั้วเรือน และครั้วเรือนเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๑๒ แสดงจำนวนประชากร ครั้วเรือน และครั้วเรือนเกษตรกร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอวังเหนือ ,พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖.๔ การศึกษา

อำเภอวังเหนือ มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๓๘ แห่ง แยกออกเป็น

๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๙ แห่ง คือ

- ๑.๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลวังแก้ว
- ๑.๒ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลทุ่งฮั่ว
- ๑.๓ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านใหม่
- ๑.๔ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลวังเหนือ
- ๑.๕ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลวังซ้าย
- ๑.๖ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลวังทรายคำ
- ๑.๗ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลวังใต้
- ๑.๘ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลวังทอง
- ๑.๙ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลร่องเคาะ

๒. โรงเรียนอนุบาล – ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๓ จำนวน

๑๙ แห่ง คือ

- ๒.๑ โรงเรียนบ้านวังมน
- ๒.๒ โรงเรียนบ้านแม่มา
- ๒.๓ โรงเรียนบ้านดอนแก้ว
- ๒.๔ โรงเรียนบ้านวังใหม่
- ๒.๕ โรงเรียนบ้านแม่หิ๊ด
- ๒.๖ โรงเรียนบ้านแม่สุขใน

- ๒.๗ โรงเรียนบ้านป่าแหม
- ๒.๘ โรงเรียนบ้านหัวทุ่ง
- ๒.๙ โรงเรียนบ้านแม่สุขวังเหนือ
- ๒.๑๐ โรงเรียนบ้านวังโป่ง
- ๒.๑๑ โรงเรียนบ้านแม่พริก
- ๒.๑๒ โรงเรียนบ้านก่อ
- ๒.๑๓ โรงเรียนบ้านทุ่งฮี
- ๒.๑๔ โรงเรียนบ้านปงถ้ำ
- ๒.๑๕ โรงเรียนบ้านแม่เย็น
- ๒.๑๖ โรงเรียนบ้านเมืองตึง
- ๒.๑๗ โรงเรียนอนุบาลวังเหนือ
- ๒.๑๘ โรงเรียนชุมชนบ้านใหม่
- ๒.๑๙ โรงเรียนบ้านทัพป่าเส้า

๓. โรงเรียนอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๓
จำนวน ๕ แห่ง คือ

- ๓.๑ โรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา
- ๓.๒ โรงเรียนร่องเคาะวิทยา
- ๓.๓ โรงเรียนวังแก้ววิทยา
- ๓.๔ โรงเรียนวังทรายคำวิทยา (ปงวังอนุสรณ์)
- ๓.๕ โรงเรียนวังทองวิทยา

๔. โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๓ จำนวน ๑ แห่ง
คือ

- ๔.๑ โรงเรียนบ้านทุ่งขี้

๕. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง จำนวน ๑ แห่ง คือ

- ๕.๑ โรงเรียนวังเหนือวิทยา

๖. การศึกษาสายสามัญแผนกมัธยมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง คือ

- ๖.๑ โรงเรียนบ้านใหม่วิทยา พระปริยัติธรรม (วัดบ้านใหม่)

๗. โรงเรียนเอกชน จำนวน ๑ แห่ง

- ๗.๑ โรงเรียนเซนต์มารีอาลำปาง

๘. การศึกษาในการควบคุมศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

๑) โรงพยาบาลชุมชน ขนาด ๓๐ เตียง จำนวน ๑ แห่ง

๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จำนวน ๑ แห่ง

๓) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน ๑๐ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

๑.๒.๑ คลินิกแพทย์ จำนวน ๒ แห่ง

๑.๒.๒ คลินิกพยาบาล จำนวน ๓ แห่ง

๑.๒.๓ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๔ แห่ง

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ศาสนาพุทธ - วัด จำนวน ๔๖ แห่ง

- สำนักสงฆ์ จำนวน ๑๖ แห่ง

- ที่พักสงฆ์ จำนวน ๑๑ แห่ง

ศาสนาคริสต์ - โบสถ์พิธีกรรมทางศาสนาคริสต์ จำนวน ๔ แห่ง

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

- ประเพณีพิธีบวงสรวงเจ้าพ่อพญาวัน

ประวัติ โดยสังเขปของเจ้าพ่อพญาวัน ท่านเป็นเจ้านายพระประยูรญาติของพระเจ้าไชยศิริเจ้าเมืองไชยปราการ ท่านพญาวันพร้อมด้วยข้าราชการบริพารส่วนหนึ่งได้แยกตัวมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ดงเวียง (ที่ตั้งอนุสาวรีย์ปัจจุบัน) และได้สร้างคุ้มตลอดถึงวัดวาอาราม ปกครองเมืองวัดตั้งแต่นั้นมา ประมาณ พ.ศ.๑๗๐๒ ตามตำนานที่เล่าสืบๆ กันมา

- งานประเพณีลอยกระทง เดือน พฤศจิกายน ของทุกปี

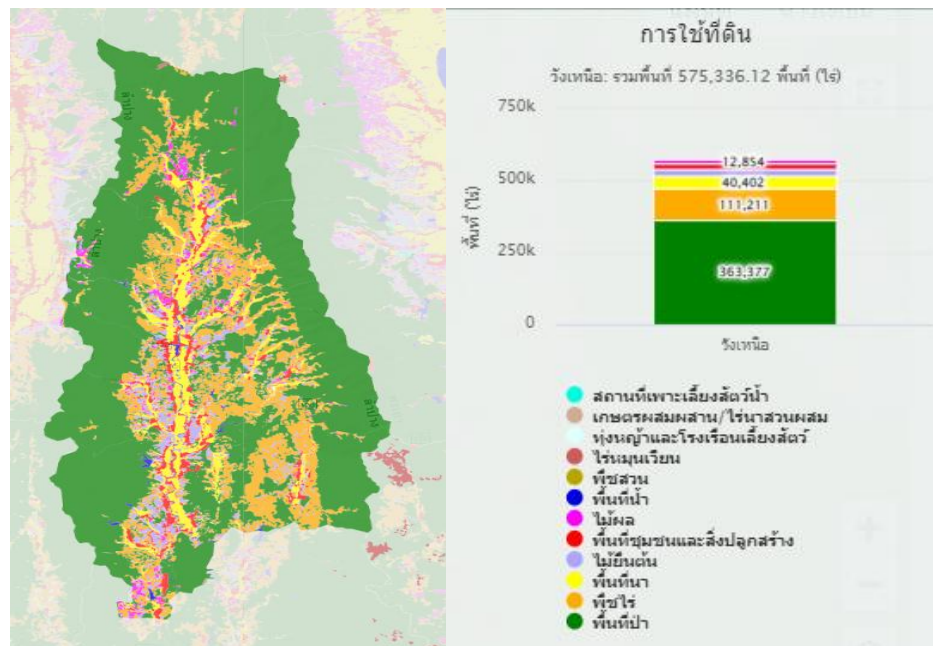
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน

อำเภอวังเหนือ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า จำนวน ๓๖๒,๘๔๖.๒๒ ไร่ ร้อยละ ๖๓.๐๗ รองลงมา คือ พืชไร่ จำนวน ๑๑๒,๙๓๐.๗๖ ไร่ ร้อยละ ๑๙.๖๓ และพื้นที่นา จำนวน ๔๐,๗๙๒.๒๐ ไร่ ร้อยละ ๗.๐๙ ตารางที่ ๑๖ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

การใช้ที่ดิน	เนื้อที่	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๓๖๓,๓๗๗.๒๕	๖๓.๑๖
พืชไร่	๑๑๑,๒๑๐.๕๓	๑๙.๓๓
พื้นที่นา	๔๐,๔๐๒.๓๘	๗.๐๒
ไม้ยืนต้น	๒๔,๓๙๒.๓๒	๔.๒๔
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๙,๕๔๖.๗๐	๓.๔
ไม้ผล	๑๒,๘๕๔.๓๘	๒.๒๓
พื้นที่น้ำ	๒,๘๐๕.๒๖	๐.๔๙
พืชสวน	๒๕๗.๘๗	๐.๐๔
ไร่มวนเวียน	๒๐๐.๒๗	๐.๐๓
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๑๕๙.๔๕	๐.๐๓
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	๙๓.๗๖	๐.๐๒
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓๕.๙๕	๐.๐๑
รวม	๕๗๕,๓๓๖.๑๒	๑๐๐.๐๐

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๘

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๘)

กราฟวงกลมแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๑๔ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๘)

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

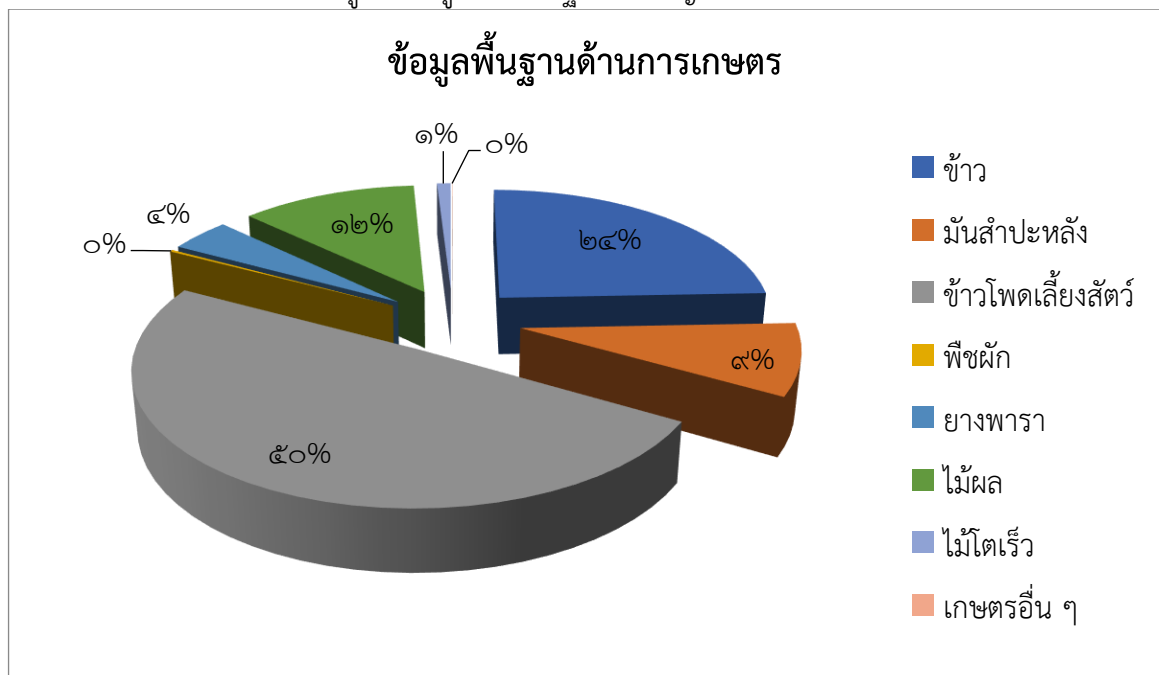
อำเภอวังเหนือ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ปลูกมาก จำนวน ๕๒,๗๘๘.๕๖ ไร่ รองลงมา คือ ข้าว มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒๖,๐๒๕.๑๙ ไร่ ไม้ผล มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๑๒,๘๑๑.๓๑ ไร่ และมันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๙,๓๙๙.๑๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง							
		ข้าว	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	พืชผัก	ยางพารา	ไม้ผล	ไม้โตเร็ว	เกษตรอื่น ๆ
ทุ่งยั้ง	๘๑,๖๖๔.๕๙	๔,๔๑๕.๑๓	๓,๗๓๐.๖๑	๘,๐๖๒.๕๙	๕๕.๙๓	๒๙๓.๔๒	๓,๒๔๐.๖๔	๔๙.๓๘	๐.๐๑
วังเหนือ	๔๗,๖๔๗.๗๙	๒,๘๘๗.๖๙	๒๕๒.๓	๒,๑๙๙.๘๒	๑๐.๙๑	๒๓๗.๕๗	๒,๓๗๖.๓๔	๘๔.๖๗	๐.๐๑
วังใต้	๓๘,๐๔๐.๓๗	๑,๘๘๕.๘๔	๓๔๕.๑๔	๓,๐๘๔.๓๐	๔.๙๐	๙๗.๑๓	๖๐๒.๐๐	๘๑.๓๖	-
ร่องเคาะ	๑๐๔,๘๐๐.๑๖	๖,๓๖๘.๑๖	๙๓๔.๔	๗,๑๒๘.๖๐	๓๕.๐๗	๗๐๗.๒๖	๑,๔๑๗.๕๑	๑๙๗.๗๙	๘.๗๕
วังทอง	๑๒๖,๕๑๙.๐๑	๒,๐๕๘.๕๒	๒,๐๔๔.๐๑	๑๖,๗๓๒.๐๘	๑๔.๗๘	๒,๔๗๗.๐๘	๑,๕๖๗.๗๑	๑๗๘.๑๒	๑.๓๖
วังซ้าย	๓๘,๔๗๙.๙๕	๓,๗๖๕.๖๗	๑,๓๓๓.๙๙	๔,๖๘๐.๔๑	๓๒.๐๒	๓๙๓.๓๓	๑,๕๐๓.๑๔	๑๐๐.๑๗	๔.๒๓
วังแก้ว	๑๑๗,๔๘๑.๒๕	๒,๐๘๓.๗๗	๔๙๓.๐๙	๖,๙๑๓.๒๖	๘๐.๖๗	๑๖๐.๕๘	๑,๗๖๙.๐๑	๕๘.๖๓	๘.๘๕
วังทรายคำ	๒๐,๗๐๙.๒๑	๒,๕๖๐.๔๑	๒๖๕.๕๗	๓,๙๘๗.๔๐	๒๑.๗๘	๖๘.๐๗	๓๓๔.๙๖	๒๓๙.๘๒	๕.๙๒
รวม	๕๗๕,๓๔๒.๓๓	๒๖,๐๒๕.๑๙	๙,๓๙๙.๑๑	๕๒,๗๘๘.๕๖	๒๕๖.๐๖	๔,๔๓๔.๔๔	๑๒,๘๑๑.๓๑	๙๘๙.๙๔	๒๙.๐๙

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

กราฟวงกลมแสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๑๕ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

อำเภอวังเหนือ มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๘ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘

ที่	ชื่อผู้ประกอบการ	ลักษณะผู้ประกอบการ	ชื่อประธาน	ที่อยู่	หมู่ที่	ตำบล	โทรศัพท์มือถือ
๑	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าทอประดิษฐ์บ้านผาซ่อ	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาง ภัทธาภรณ์ อินตานวล	๒๒๑	หมู่ที่ ๑ ผาซ่อ	ร้องเคาะ	๐๘๗๑๗๔๓๙๕๘
๒	กลุ่มผลิตเครื่องดนตรีพื้นเมืองบ้านทุ่งฮี	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาย ทูล ทิมัน	๘๕	หมู่ที่ ๑ ทุ่งฮี	วังทรายคำ	๐๘๗๑๘๔๔๔๖๔
๓	ผลิตภัณฑ์ประดิษฐ์จากไม้	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นาย นิมิตร พงศ์อดเก่ง	๗๕	หมู่ที่ ๒ ใหม่หลายท่า	วังซ้าย	๐๘๙๕๕๒๙๙๑๖
๔	นายประดิษฐ์ จิตแหลม (รองท้าวสตรี)	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นาย ประดิษฐ์ จิตแหลม	๑๒	หมู่ที่ ๒ ใหม่หลายท่า	วังซ้าย	๐๘๙๐๐๙๓๗๗๗
๕	วิสาหกิจชุมชนเฟอร์นิเจอร์แม่สุขเหนือ	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาย อินสม ยาสุมทร์	๘๓	หมู่ที่ ๘ แม่สุขเหนือ	วังซ้าย	๐๘๖๙๑๕๖๒๘๑
๖	กลุ่มแปรรูปไยบวบ	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาย พรนารายณ์ สมสัตย์	๘๕	หมู่ที่ ๘ ดอนแก้ว	ร้องเคาะ	๐๘๑๘๘๕๘๐๓๖
๗	กลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านแม่สงใต้	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาง ผัด ขงเงิน	๓๑	หมู่ที่ ๑๐ แม่สงใต้	ร้องเคาะ	๐๘๖๑๘๘๔๐๐๔
๘	กลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาง จันทราพร ไสจรรย์รัตนกุล	๓๓๔	หมู่ที่ ๙ ร้องเคาะ	ร้องเคาะ	๐๘๔๘๐๕๑๕๘๖
๙	นางพรทิพย์ เมล์ทาง	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นาง พรทิพย์ เมล์ทาง	๕	หมู่ที่ ๒ วังโป่ง	วังใต้	๐๘๑๘๐๓๓๐๔๕
๑๐	ขนมทองพับแม่สมจิตร	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นายจิรศักดิ์ เม็ดดี	๑๓	หมู่ที่ ๖ ใหม่	วังเหนือ	๐๙๒๓๑๔๕๒๔๕
๑๑	กลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้แห้งบ้านทุ่งฮี	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาง บุญหนา วังเสมอ	๒๓	หมู่ที่ ๑ ทุ่งฮี	วังทรายคำ	๐๘๕๗๑๘๓๗๐๗
๑๒	กลุ่มจักสานเส้นพลาสติกบ้านแม่สงเหนือ	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางจิราภา ขงเงิน	๑๓๓	หมู่ที่ ๖ แม่สงเหนือ	ร้องเคาะ	๐๘๖๑๙๐๙๖๗๓
๑๓	off จีปาละ	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางสาว ไพลิน เนื่ออุ่น	๒๐๒	หมู่ที่ ๙ ร้องเคาะ	ร้องเคาะ	๐๘๑๐๒๔๕๐๒๘
๑๔	ทุ่งไท น.ส.ทับทิม เชิงเร็ว	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางสาว ทับทิม เชิงเร็ว	๑๐๕	หมู่ที่ ๑๕ จำตอง	ร้องเคาะ	๐๙๙๘๙๑๔๙๘๕
๑๕	กลุ่มข้าวกล้องเพื่อสุขภาพต้นน้ำวัง	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาย สุรเชษฐ์ วรรณเสถียร	๒๒๙	หมู่ที่ ๓ ป่าแห้ง	วังแก้ว	๐๘๔๙๕๐๓๒๐๗
๑๖	กลุ่มแปรรูปสินค้าเกษตรบ้านจำตอง	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาง มาลี การเพียร	๘๒	หมู่ที่ ๑๕ จำตอง	ร้องเคาะ	๐๘๑๐๒๗๖๖๙๐
๑๗	กลุ่มเห็ดบ้านดอนแก้ว	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาย เสริม ทารักษ์	๑๓๙	หมู่ที่ ๘ ดอนแก้ว	ร้องเคาะ	๐๙๖๑๐๖๙๙๔๒
๑๘	กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์บ้านทุ่งห้า	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นาง ศศิวิมล จิตต์ถิอ	๕๔	หมู่ที่ ๘ ทุ่งห้า	วังทรายคำ	๐๙๓๐๔๙๘๗๖๑
๑๙	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์แปรรูปรากไม้เศษไม้ บ้านแม่ลิ้น	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาย จันทแก้ว ราษฎร์อน	๖๔	หมู่ที่ ๕ แม่ลิ้น	ร้องเคาะ	๐๘๐๑๓๔๐๖๙๕
๒๐	กลุ่มผู้สูงอายุบ้านป่าแหม	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาง นงลักษณ์ ตนภู	๑๒๓	หมู่ที่ ๕ ป่าแหม	วังซ้าย	๐๘๖๙๒๔๓๙๑๘
๒๑	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ริมวัง	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาย ญัฐภูมิ แก้วอ่อน	๑๐๓	หมู่ที่ ๖ ห้วยป่าย	วังแก้ว	๐๙๓๓๕๙๑๘๘๙
๒๒	นวลจันทร์ขนมเมืองลำปาง	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นาง นวลจันทร์ นารัก	๑๖๙/๑	หมู่ที่ ๙ ชันหอม	วังเหนือ	๐๘๕๗๒๓๘๐๐๘

๒๓	นางศรี มีทางดี	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นาง ศรี มีทางดี	๘๔	หมู่ที่ ๑๕ จำตอง	ร้องเคาะ	๐๘๑๐๒๗๖๖๙๐
๒๔	ผลิตภัณฑ์จากไม้	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางสาว ศศิธร ทิมนัน	๑๑๖	หมู่ที่ ๙ หุ่งพัฒนา	วังทรายคำ	๐๘๖๙๒๑๒๓๓๔๘
๒๕	BBB มะพร้าวน้ำหอม ๑๐๐%	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางรัชณีกรณ ปัญญาสิทธิ์	๒๓	หมู่ที่ ๙ ชันหอม	วังเหนือ	๐๙๓๓๑๕๕๐๐๔
๒๖	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้นน้ำวัง (Ton Nam Wang)	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาง ภัทราพร ประพันธ์	๑๐๑	หมู่ที่ ๕ แพะใต้	วังเหนือ	๐๘๓๑๕๒๒๒๙๒
๒๗	กรชนกการพาณิชย์	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางสาว กรรฐณกฏ์ กัญญ์ณานชูโชติ	๑๕๖	หมู่ที่ ๑๐ ปาบง-ฮ้องไฮ	หุ่งฮั่ว	๐๘๖๐๕๘๙๕๐๑
๒๘	กลุ่มข้าวแคบสมุนไพรบ้านสบลิ้น	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาง สมศรี ใจคำลือ	๑	หมู่ที่ ๗ สบลิ้น	ร้องเคาะ	๐๖๒๔๔๑๓๘๔๕
๒๙	กลุ่มสมพรผ้าไทย(ฮ่อมฮักผ้าทอหุ่งฮั่ว)	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นาง สมพร ใจคำ	๕๗	หมู่ที่ ๑ หุ่งฮั่ว	วังทรายคำ	๐๘๙๕๕๑๐๓๑๒
๓๐	Yummy Farm	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางปิยนุช ปิยะเทพเทพานี	๒๓๙	หมู่ที่ ๙ ร้องเคาะ	ร้องเคาะ	๐๘๓-๙๙๐๑๑๙๘
๓๑	กลุ่มฮักทอบ้านสบลิ้น	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางสาวชลนัฐ มัชชะ	๑๔	หมู่ที่ ๗ สบลิ้น	ร้องเคาะ	๐๘๘๔๓๔๘๘๔๒
๓๒	วิสาหกิจชุมชน เดอ ชาววัง (De CHAOWANG)	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางศิริลักษณ์ มีเมล์	๔๗๑	หมู่ที่ ๔ หุ่งเป้า	วังเหนือ	๐๖๒-๔๒๔๘๗๖๕
๓๓	กลุ่มทำน้ายาเอนกประสงค์บ้านสบลิ้น	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางประกายแก้ว ประกอบมี	๑๕๓	หมู่ที่ ๗ สบลิ้น	ร้องเคาะ	๐๘๗-๑๗๓๔๑๗
๓๔	เอนซ่า น้ำผึ้งมะนาว	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นายจิริยุทธ เม็ดดี	๑๓	หมู่ที่ ๖ ใหม่	วังเหนือ	๐๘๙-๕๕๙๔๘๒๒
๓๕	ลำแต่น้ำพริกลาบ	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางชลธิชา ฉัตรกมลวัฒน์	๗๒	หมู่ที่ ๑ หุ่งฮั่ว	วังทรายคำ	๐๖๑-๒๓๔๒๑๔๕
๓๖	ลุงสืบช่างไม้	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นายสืบ สิทธิ	๒๒	หมู่ที่ ๑ หุ่งฮั่ว	วังทรายคำ	๐๘๔-๘๐๕๕๑๑
๓๗	สุค่างงานไม้	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นายสุคำ วางเชิง	๑๗	หมู่ที่ ๑ หุ่งฮั่ว	วังทรายคำ	๐๘๑-๒๘๒๖๔๗
๓๘	กลุ่มบายศรีสู่ขวัญบ้านสบลิ้น	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางสาวเรือน เจริญรุ่งรวี	๓๙	หมู่ที่ ๗ สบลิ้น	ร้องเคาะ	๐๘๓-๒๗๓๔๙๒
๓๙	พ่อแก้วจักสาน	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นายแก้ว อวดดีเลิศชัย	๑๑๗	หมู่ที่ ๑ ห้วยเกียง	วังเหนือ	๐๘๔-๙๑๘๙๙๑
๔๐	กลุ่มทอผ้าเมืองวัง	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นายจิริยุทธ เม็ดดี	๓๒๐	หมู่ที่ ๖ ใหม่	วังเหนือ	๐๘๙๕๕๙๔๘๒๒
๔๑	แคบหมคนอารมณ์ดี	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นายเนติธร นิติธรรมมานุกุล	๒๑	หมู่ที่ ๖ น้ำหลง	วังซ้าย	๐๙๐-๓๒๘๐๐๘
๔๒	วิสาหกิจชุมชนวิวันคอฟฟี่ V-one coffce	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นายศักดิ์วี วีรพิพัฒน์กุล	๑๘	หมู่ที่ ๑ หุ่งฮั่ว	วังทรายคำ	๐๘๗-๑๘๑๒๔๘๘
๔๓	กลุ่มผู้สูงอายุบ้านแม่เลียบ	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางแสงทอง วงศ์พุพาน	๖๐	หมู่ที่ ๘ แม่เลียบ	หุ่งฮั่ว	๐๘๕-๗๑๖๔๓๑
๔๔	YADA"S FARM สวนมะขามญาดาบ้านอ่าง ต.วังแก้ว	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางสาวญาดา วรรณารักษ์	๑๓๑	หมู่ที่ ๒ อ่าง	วังแก้ว	๙๒๙๙๗๒๘๐๑
๔๕	กลุ่มสมุนไพรบ้านชันหอม	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางประภาศรี คัดอ่าน	๑๐๖	หมู่ที่ ๙ ชันหอม	วังเหนือ	๙๓๒๔๐๙๗๗๓
๔๖	พรผ้าถัก	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางอรพร อุ่นแอบ	๒๑๑/๑	หมู่ที่ ๖ ใหม่	วังเหนือ	๐๘๗/๙๙๖๒๑๓๙

๔๗	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนเมืองตึงรักโลก	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นายคำแก้ว อหิตยมงคล	๕๓	หมู่ที่ ๒ ตึงเหนือ	วังทอง	๐๙๘๒๖๑๙๘๕๒
๔๘	วิสาหกิจชุมชนต้นน้ำอแกนิคแปรรูป	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางสาวอารีย์ จงคิด	๑๐๔/๑	หมู่ที่ ๗ ห้วยต้นเคาะ	วังแก้ว	๐๘๖๑๘๙๗๘๕๑
๔๙	กลุ่มผู้สูงอายุเทศบาลตำบลวังเหนือ	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางวิไลวรรณ กาวงค์		หมู่ที่ ๔ หุ่นป่า	วังเหนือ	๐๘๑๗๒๔๒๖๖๗
๕๐	เกษตรผสมผสานบ้านฮ้องไฮ	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางแก้ว รอดพิทักษ์	๒๗	หมู่ที่ ๑๐ ป่าบง-ฮ้องไฮ	ห้วยฮ้าง	๐๖๑๖๐๔๕๓๓๗
๕๑	วิสาหกิจชุมชนคนรุ่นใหม่หัวใจอินทรีย์	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นายภัทรพล วนะธนนนท์	๒๙	หมู่ที่ ๗ ป่าสัก	วังทรายคำ	๐๙๐๓๕๑๓๑๙๙
๕๒	ศักดิ์สินอาหารทะเลแปรรูป	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นายศักดิ์สิน ปะวะภูตะกัง	๑๗	หมู่ที่ ๗ สบลิ้น	ร่องเคาะ	๐๙๙๒๔๖๐๕๕๒
๕๓	นางสาวลัดดาวัลย์ ทิดชัย	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางสาวลัดดาวัลย์ ทิดชัย	๓๒๐	หมู่ที่ ๖ ใหม่	วังเหนือ	๐๙๒๙๑๕๘๔๘๙
๕๔	กลุ่มป่าสักรักษ์สมุนไพรมะพร้าว	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	นางผ่องพรรณ วงศ์เทพ	๑๒๕	หมู่ที่ ๗ ป่าสัก	วังทรายคำ	๐๙๕๔๔๖๒๙๒๙
๕๕	กรอบเพลินกล้วยฉาบ	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	นางสาวดุขุณี แสงทอง	๔๖	หมู่ที่ ๓ ฝักกลาง	วังใต้	๐๘๗๘๑๖๖๓๑๗

ตารางที่ ๑๙ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๔
เครื่องดื่ม	๒
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๗
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๒๐
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๒
รวม	๕๕

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๐ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอวังเหนือ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
คนรุ่นใหม่หัวใจอินทรี	๒๙	๗	วังทรายคำ	๑๐	นาย ภัทรพล วะธนนนท์
สมุนไพรปวงวัง วังเหนือ	๖๙	๓	วังทรายคำ	๙	นาย กำธร คิดอ่าน
กลุ่มเกษตรผสมผสานบ้านบนทุ่ง	๙๐	๙	ทุ่งฮั่ว	๗	นาย ชนัญญ์ ฐิติวิชยานันท์
เลียงปอย	๒๕๘	๔	วังเหนือ	๗	นายพนรัตน์ พงษ์เชื้อชาติไทย
เครื่องดนตรีพื้นบ้าน	๑๗	๑	วังทรายคำ	๗	นาย สุคำ วางเชิง
วิวันคอฟฟี่ V-one coffee	๑๘	๑	วังทรายคำ	๘	นาย ศักดิ์วี วีรพัฒน์กุล
เพื่อการผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนเมืองตึงรักโลก	๕๓	๒	วังทอง	๑๖	นาย คำแก้ว อติตยมงคล
เกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรผสมผสาน	๘๒	๖	วังใต้	๗	วิศิรา วงศ์เทพ
เกษตรผสมผสานเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเหียง หมู่ ๘ ต. วังเหนือ	๗๗	๘	วังเหนือ	๑๐	นาย ธนดล ศุภโชติจินดา
กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์บ้านทุ่งฮั่ว	๑๗	๑	วังทรายคำ	๘	นาง บุญนภา วังเสมอ
ชาววังอินเตอร์ชั่น (CHAOWANG INTERTION)	๑๒๑	๒	วังใต้	๙	นางสาวคินิชา วรกุลปิติ
เกษตรผสมผสานบ้านแม่โป่ง ม.๔	๙๓	๔	วังใต้	๙	นาย เลิศ มีเหลี่ยม
เกษตรผสมผสานแปรรูป	๒๗	๑๐	ทุ่งฮั่ว	๑๑	นาง แก้ว รอดพิทักษ์
กลุ่มผลิตภัณฑ์บ้านโป่งเจริญ	๔๗	๗	วังใต้	๑๐	นาง ญัฐกานต์ หมั่นคำปา
กลุ่มเลี้ยงสัตว์บ้านโป่งเจริญ	๕	๗	วังใต้	๑๑	นาง แก้ว รอดพิทักษ์
กลุ่มทอผ้าเมืองวัง	๓๒๐	๖	วังเหนือ	๗	นาย จิรยุทธ เม็ดดี
พืชผักสมุนไพรบ้านไผ่กลาง	๑๐๗	๓	วังใต้	๙	นาย เล็ก มีเหลี่ยม
วังเหนือสมุนไพรเกษตรอินทรีย์	๓๓	๘	วังทรายคำ	๗	นาง พรชนก โนกุล
โคกระบือห้วยปาย	๒๖	๖	วังแก้ว	๗	นาย พิชิต พรหมมาพิสิทธิ์
ธนาคารต้นไม้บ้านจำทอง	๑๕๘	๑๕	ร่องเคาะ	๘	นาย เกรียงไกร การเพียร
ปลูกพืชสมุนไพรบ้านหมื่น	๑๖	๖	วังใต้	๑๐	นาย ไพศาล ต้องใจ
ปลูกพืชสมุนไพร ฮ่อมแก้วแดง	๖๐	๗	วังใต้	๘	นาย พล สีโว
ก้าวตามพ่อออกนิคมเพื่อความยั่งยืนจาฮาเดป	๒๗๔/๑	๖	วังเหนือ	๘	นาย อุดมศักดิ์ ตระกูลเก่ง
กลุ่มทอและเย็บผ้าพื้นเมือง	๕๗	๑	วังทรายคำ	๑๔	นางสาว ธัญญา ทัพัน

ลำแต่น้ำพริกลาบ	๗๒	๑	วังทรายคำ	๒๓	นางสาว รัตติกาล กิตตะวงศ์
กลุ่มปลูกพืชผักสมุนไพรบ้านกวาง	๑๕๗	๑	วังใต้	๗	นาง พัก ขุนทอง
เกษตรทฤษฎีใหม่บ้านวังโป่ง	๔	๒	วังใต้	๑๑	นาย ขาติ วงศ์ธิมา
กลุ่มปลูกพืชสมุนไพรบ้านโป่งเจริญ	๒๕	๗	วังใต้	๗	นาย ศรีบุตร หมั่นคำป่า
กลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพรไทยครบวงจรต้นน้ำวัง	๗	๘	วังซ้าย	๙	นาย กิตติพงษ์ เมืองยศ
วังแก้วเกษตรรุ่งเรือง	๑๔๒	๒	วังแก้ว	๘	นาย อำนวย แรงทน
ฮักทอ (HUGTOR)	๑๔	๗	ร่องเคาะ	๘	นางสาว ชัชพร รสหอม
โกโก้รีมน้ำวัง	๒๐๐	๔	วังเหนือ	๑๒	นาย ไพโรจน์ สารขาว
พลังงานทดแทน หมู่ ๙ ร่องเคาะ	๙๙	๙	ร่องเคาะ	๗	นาง สุพัตรา สวยสด
สมุนไพรไทยวังเพชร	๕๓๕	๔	วังเหนือ	๗	นาง เพชรภรณ์ สุภาษา
กลุ่มร่วมใจพัฒนาเลี้ยงโค	๖๒	๕	วังซ้าย	๑๔	นาย จำรงค์ เสี่ยงกว้าง
สวนคนต้นน้ำวัง	๕๗๙	๖	วังเหนือ	๓๕	นาย ธีระพงษ์ นิลโชติ
กลุ่มเกษตรกรรมผสมผสานบ้านจำทอง	๗๐	๑๕	ร่องเคาะ	๓๐	นาง มาลี การเพียร
โคขุนน้ำแม่ตาก ต.วังทอง	๑๖๒	๒	วังทอง	๓๒	นาย ฤทัย เสียงหาญ
กลุ่มเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่บ้านวังโป่ง	๖๗	๒	วังใต้	๑๑	นาง บัวไหล เกิดโชค
เกษตรผสมผสานโป่งเจริญ	๑๓๖	๗	วังใต้	๗	นาง คำนวน ราวชัย
เกษตรรุ่งเรือง	๑๑๕	๙	วังทอง	๑๐	นาย อินจันทร์ มุงเมือง
กลุ่มปลูกพืชพลังงานทดแทนหญ้าเนเปีย	๑๐๖	๕	วังเหนือ	๒๐๒	กฤตพัชร วิชา
กลุ่มเกษตรผสมผสาน ทฤษฎีใหม่ บ้านทุ่งผึ่ง	๒๖๗	๔	ร่องเคาะ	๗	นาย ธรรมวัตร หลีกเสียง
เครื่องต้มตุ๋นสุขภาพ	๑๘๒	๗	ร่องเคาะ	๑๔	นาย บุญมี ปากหวาน
กลุ่มเกษตรเพื่อการผลิต	๘	๙	วังทอง	๗	นาย เกษม หลักมัน
เกษตรผสมผสานบ้านปางงั่ว	๔๓	๗	วังทอง	๗	นาย ฤทธิกร วันแวน
เกษตรผสมผสานบ้านป่าสัก	๖๑/๑	๗	วังทรายคำ	๗	นาย ศรียนต์ อวดรวย
กลุ่มผู้เลี้ยงจิ้งหรีด	๑๒๕	๑	วังทรายคำ	๘	นาย สมบูรณ์ เมทา
เลี้ยงเปิดพันธุ์ไข่และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไข่	๕๖	๒	วังเหนือ	๘	นางสาว โสพิศ ปันธูระ
ผลิตภัณฑ์การแปรรูปดอกดาวเรืองอบแห้ง	๑๘๓	๗	วังทรายคำ	๘	นาง ทองเพียร สุขชานา
ปลูกดอกดาวเรืองและแปรรูปบ้านป่าสัก	๓๙	๗	วังทรายคำ	๗	นาง ยุวธิดา ใจไหว
เศรษฐกิจพอเพียงวังโป่ง	๔๙	๒	วังใต้	๗	นาย ญัฐพงศ์ มีของ
กลุ่มเกษตรผสมผสานบ้านวังโป่ง	๑๐๓	๒	วังใต้	๗	นาย ธีระชัย คำแก้ว
แพะแกะวังซ้ายสามัคคี	๕๑	๕๑	วังซ้าย	๙	นาย สิทธิชัย มาเสรัฐ
กลุ่มเกษตรพอเพียงบ้านปางทอง	๑๑๙	๗	วังทอง	๙	นาย ประพนธ์ จันตะมะ
เดอ ชาววัง (De CHAOWANG)	๑๒๔	๒	วังใต้	๒๐	นาง ศิริลักษณ์ มีเมล์
ผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา	๔๖	๗	วังทรายคำ	๙	นาง จันทรเพ็ญ มีใจ
กลุ่มเลี้ยงสุกรบ้านทุ่งพัฒนา	๖๙	๙	วังทรายคำ	๑๒	นาง นงค์เยาว์ ภาวนา
ทุ่งใหม่เศรษฐกิจพอเพียง	๔๙๖	๖	วังเหนือ	๑๐	นาย นิวัฒน์ รูปใหญ่
เศรษฐกิจพอเพียงชาววัง	๑๒๔	๒	วังใต้	๗	นาง ไพรยา พรหมโลก
กลุ่มพญาวัง	๗๔๘	๗	วังเหนือ	๘	นาย ธารทอง เพ็ชรงาน
วังทองพิทักษ์การเกษตร	๔๗	๖	วังทอง	๑๒	นาย ปรีชา คำเขียว
กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโควังแก้ว	๑๔๔	๕	วังแก้ว	๘	นาง วาริน ห้อยไธสง
กลุ่มเลี้ยงวัวบ้านอ่างหมู่ ๒	๘๔	๒	วังแก้ว	๘	นาย อิทธิกร กายกอง
กลุ่มเลี้ยงแพะธารทอง			วังทอง	๙	นาย คำมูล มงคลศิริรักษ์
เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์บ้านร่องเคาะ	๒๑๔	๙	ร่องเคาะ	๗	นาย กฤษฎา สืบอ้าย

กลุ่มเลี้ยงโคขุนบ้านทุ่งผุ่	๖๖	๔	ร้องเคาะ	๗	นาย บรรจง แรงจริง
เศรษฐกิจพึ่งตน	๘๔	๑๕	ร้องเคาะ	๑๓	นาย ทองคำ มีทางดี
มิตรภาพเศรษฐกิจ	๑๑๑	๘	ร้องเคาะ	๑๑	นาย ประจันต์ ศรีวงษ์รักษ์
กลุ่มเลี้ยงไก่บ้านทุ่งห้า	๕๘	๘	วังทรายคำ	๑๐	นางสาว สุมณา เมล์ทาง
แพะและลูกพญาวัง	๑๕๒	๗	วังซ้าย	๘	นาย สุรพล ทานสาร
กลุ่มเกษตร คนเมืองวัง	๒๒	๕	วังแก้ว	๗	นาย ศทามาร เชื้อเมืองวัง
ปลูกสมุนไพรเพื่อสุขภาพบ้านผางาม	๖๑	๘	วังเหนือ	๘	นางสาว ปราญชลี วังใจ
แปรรูปกาแฟสด	๒๖	๕	ร้องเคาะ	๗	นางสาว วันทา แก้ววงศ์
ผลิตและแปรรูปสมุนไพรครบวงจรบ้านป่าแห่ง	๑๗๗	๓	วังแก้ว	๗	นาย ณรงค์เดช มีทรัพย์
ต้นน้ำวัง(Ton Nam Wang)	๑๐๑	๕	วังเหนือ	๒๒	นาง ภัทราพร ประพันธ์
สมุนไพรเพื่อสุขภาพวังเหนือ	๕๑๗	๖	วังเหนือ	๙	นาย รังสิพล คิดว่อง
กลุ่มสมุนไพรพื้นเมือง	๗๒	๒	วังใต้	๗	นาย จิรพันธ์ สุริยะมณี
ผู้เลี้ยงผึ้งทรายคำ	๒๙	๑	วังทรายคำ	๑๑	นาย วีระ พิวัชรปัญญากุล
ภูมิปัญญาทุ่งไท	๑๐๕	๑๕	ร้องเคาะ	๑๒	นาย ปรีชา สมนึก
แปลงใหญ่มันสำปะหลังอำเภอวังเหนือ	๓๖	๗	วังทรายคำ	๗๕	นาย ทองอิน เม็ดดี
เพาะเลี้ยงปลานิลบ้านใหม่.๖	๑๕	๖	วังเหนือ	๒๐	นาย ไสพล คนเที่ยง
ยางพารา๔๙บ้านใหม่หมู่ที่๖	๔๙	๖	วังเหนือ	๑๕	นาย เทียรไชย เชื้อเขียว
ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนวังซ้าย	๒๖	๒	วังซ้าย	๗	นาย ธนพล วงศ์แก้ว
แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๙๙	๒	วังทอง	๗	นาย บุญหลง เจริญสุข
คนปลูกพืชเมืองหนาว อ.วังเหนือ จ.ลำปาง	๑๐	๔	วังใต้	๗	นาย อนันต์ พิทักษ์คณิตกุล
โกโก้แปลงใหญ่เมืองวัง	๑๒๔	๒	วังใต้	๒๐	นาย เหนียม มีเมล์
กินตามแม่ไก่โรคแก้จน	๑๖๕	๕	วังซ้าย	๑๐	นาง ทิพาภรณ์ กำสาย
กลุ่มเกษตรอินทรีย์ริมวัง	๑๐๓	๖	วังแก้ว	๘	นาย ณัฐวุฒิ แก้วอ่อน
ขนมทองพับแม่สมจิตร์	๑๓	๖	วังเหนือ	๘	นาง สมจิตร์ เม็ดดี
กลุ่มปศุสัตว์พัฒนาบ้านทุ่งผุ่ ม.๔	๑๖๕	๔	ร้องเคาะ	๗	นาย ประพัฒน์ แต่งตั้ง
กลุ่มงานสานกระเป๋าสตีก	๑๒๓	๕	วังซ้าย	๑๔	นาย อุดม กอบแก้ว
กลุ่มลำไยแปลงใหญ่อำเภอวังเหนือ	๑๒๔	๒	วังใต้	๑๒๖	นาย จำรณ สุดใจ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์แพะชาววังทรายคำ	๑๐๕	๘	วังทรายคำ	๙	นาย สิทธิภาพ สอาด
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง	๑๓๖	๔	วังทรายคำ	๗	นาง จินา สมงอน
กลุ่มน้ำพริกปลาแม่น้ำ	๑๖๙	๑	วังเหนือ	๗	นาง จิตารัตน์ สารขาว
กลุ่มจักสานเส้นพลาสติกบ้านแม่สงเหนือ	๑๓๓	๖	ร้องเคาะ	๒๓	นางสาว ธรรมธร สมงอน
ผู้เลี้ยงแพะชาววัง	๗๘	๑	วังทรายคำ	๗	นาย บุญยืน มะโนรัมย์
ผลิตภัณฑ์แปรรูป รากไม้ เศษไม้ บ้านแม่สลับ	๖๔	๕	ร้องเคาะ	๑๐	นาย จันทแก้ว ราษฎร์
กลุ่มกล้วยไม้สร้างสรรค์บ้านสารภี	๙๗	๖	วังทอง	๔๙	นาย สมศักดิ์ พงศ์อ้าย
มะขามหลวง	๑๕๑/๑	๔	วังทรายคำ	๑๐	นาง มณัญญา ใจอยู่
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้างหมู่ ๔/๙	๖๑	๔	วังทรายคำ	๘	นางสาว พิณ วางฐาน
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้างหมู่ ๔/๘	๙๔	๔	วังทรายคำ	๗	นาง จตุพร สูงกลม
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้างหมู่ ๔/๗	๑๑๙	๔	วังทรายคำ	๗	นาง สุพรรณิ สมงอน
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้างหมู่ ๔/๖	๑๖	๔	วังทรายคำ	๗	นาง กาญจนา มัชชะ
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้างหมู่ ๔/๕	๓๗	๔	วังทรายคำ	๗	นางสาว จินตนา นาคน้ำ
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้างหมู่ ๔/๔	๘๑	๔	วังทรายคำ	๗	นาง แสงหล้า ใจบุญ
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้างหมู่ ๔/๓	๑๓๒	๔	วังทรายคำ	๗	นาง อ้อย แก้วสวีย์

แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้างหมู่ ๔/๒	๑๓๕	๔	วังทรายคำ	๗	นาง วรณเพ็ญ ทิมัน
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้างหมู่ ๔/๑	๗๑	๔	วังทรายคำ	๗	นาง เจริญ สมงอน
ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านก่อ	๑๗๐	๖	วังทรายคำ	๑๖	นาย วชิรศักดิ์ คำธิติอัฐกุล
พรพิพัฒน์ถ่านอัดแท่ง	๗๐	๘	วังเหนือ	๗	นาย พิพัฒน์พงศ์ อันน้อย
กลุ่มฟื้นฟูสุขภาพวาริภิรมณ์	๒๓๗	๖	วังเหนือ	๘	นางสาว อัจฉริภรณ์ ธนัตถ์ธำรงกุล
กลุ่มเกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมัน	๑๗	๑	วังทรายคำ	๗๑	นาย สุคำ วาเชิง
สมุนไพรพญาวัง	๒๔๗	๖	วังเหนือ	๘	นางสาว อัจฉริภรณ์ ธนัตถ์ธำรงกุล
กลุ่มพัฒนาสุกรห้วยต้นเคาะ (วังเจริญ)	๓๖	๗	วังแก้ว	๑๑	นาง ไรวน เกิดกุล
หัตถกรรมไม้เงินไม้ทอง	๑๔๘	๕	วังซ้าย	๑๐	นางสาว จิณี ภูผา
แปรรูปผลผลิตจากข้าวเหนียวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔	๑๔๙	๔	วังทรายคำ	๗	นาง อุไรวัลย์ ฉัตรมาก
พืชเศรษฐกิจและสมุนไพรอบแห้งบ้านป่าสัน	๘๒	๕	วังทอง	๑๔	นาย สมรรถชัย พรหมมินทร์
กลุ่มตัดเย็บผ้าบ้านป่าสัก	๑๖๑	๗	วังทรายคำ	๑๓	นางสาว ญรัสร์รัตน์ ใจไหว
กลุ่มแปรรูปข้าวเหนียวหม้อดินลำปาง	๘๔	๓	วังทรายคำ	๘	นาง รุ่งทิวา สูงขาว
แปรรูปผลผลิตจากข้าวบ้านต้นฮ้าง หมู่ ๔	๗๑	๔	วังทรายคำ	๓๓	นาง เจริญ สมงอน
กลุ่มปลูกยางพาราตำบลวังทอง	๔๖	๖	วังทอง	๕๖	นาย อุ่นเรือน คำเขียว
กลุ่มเกษตรสารภีก้าวหน้า	๑๕๗	๖	วังทอง	๑๗	นาย มงคล เมืองมอ
เกษตรพอเพียงบ้านวังโป่ง	๘๘	๒	วังใต้	๒๕	นาย ตีบ สูงขาว
กลุ่มคุณภาพบ้านแม่เย็น	๑๐๓	๔	วังทอง	๑๒	นาย สุบิน กำเริ้ว
เกษตรก้าวหน้าค่ายวัง	๗๗	๔	วังแก้ว	๑๘	นาย แสง สืบศักดิ์ศรีโรจน์
กลุ่มเกษตรสามัคคี หมู่ ๒ บ้านเมืองตึงเหนือ	๙๙	๒	วังทอง	๑๔	นาง จันทร์แก้ว เจริญสุข
กลุ่มตัดเย็บอุตสาหกรรมในครัวเรือน	๕๔	๘	วังทรายคำ	๗	นางสาว มาริสา ธรรมเสน
เกษตรร่วมใจ หมู่ ๖ ต.วังทอง	๑๗๘	๖	วังทอง	๙	นาย เชฟ ชันคำ
เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรม	๖๖	๕	วังซ้าย	๑๖	นาย สมเจตน์ อวดเหลี่ยม
กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านแม่สุขใน	๒๑	๔	วังซ้าย	๙	นาย กิตติศักดิ์ พันตามน
กลุ่มสมุนไพรไทยบ้านแม่ฮิวน	๑๘๙	๗	วังเหนือ	๑๕	นางสาว ธนลิตา ประเสริฐบุญ
เกษตรพัฒนาบ้านแม่สุขใน	๑๖๔	๔	วังซ้าย	๑๐	นาย สุริยา คิดอ่าน
ไร่นาสวนผสม ม.๙ ต.ทุ่งฮั่ว	๗๓	๙	ทุ่งฮั่ว	๗	นาย เกษม แร่งดี
เกษตรก้าวหน้าบ้านแม่สุขใน	๓๘	๔	วังซ้าย	๑๑	นาย ตีบ ใจหวน
กลุ่มเลี้ยงสัตว์และปลูกพืชอินทรีย์บ้านแม่สงใต้	๓๖	๑๐	ร้องเคาะ	๗	นางสาว หล้า มายะ
กลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านแม่สงใต้	๓๑	๑๐	ร้องเคาะ	๘	นาง ผัด ของเงิน
ป่าฝางแปรรูปผลผลิตการเกษตร	๒	๕	วังทรายคำ	๘	นาย ประจันต์ สมงอน
วังทองเฟอร์นิเจอร์แอนด์ไม้แกะสลัก	๘๘	๗	วังทอง	๗	นางสาว หล้า มายะ
เกษตรพัฒนาบ้านป่าสัก	๑๑๙	๗	วังทรายคำ	๑๐	นาย กำพล มีทรง
ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลทุ่งฮั่ว	๒๘	๕	ทุ่งฮั่ว	๒๓	นาย นवल ติดชัย
วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโคผาซอร่วมใจ	๒๒๑	๑	ร้องเคาะ	๘	นาง ภัทธาภรณ์ โยพนัสสัก
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปทุมร่วมใจ	๒๑๓	๗	วังทอง	๑๕	นาย นวน ชัยอุดมพร
กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านค่ายวัง	๘๘	๔	วังแก้ว	๗	นาย มานพ ทุนกะเส้น
พัฒนาอาชีพการเกษตรวังทอง	๘๐	๒	วังทอง	๑๐	นาง หทัยรัตน์ หอมบุญมา
กลุ่มเกษตรผสมผสานและแปรรูปบ้านดอนแก้ว	๑๓๙	๘	ร้องเคาะ	๒๑	นาย คำมูล การเพียร
ออมทรัพย์บ้านวังโป่ง	๕๘	๒	วังใต้	๑๒	นาย จำรัส วงศ์ชัย

กลุ่มผู้ปลูกข้าวโพดทุ่งพัฒนา	๕๒	๙	วังทรายคำ	๑๒	นาย ปรีชา วังแง
กลุ่มเกษตรพัฒนาบ้านปงทอง	๒๔๖	๗	วังทอง	๙	นาย ปริญญา จิตรมุง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตรบ้านปงถ้ำ	๑๘๐	๓	วังทอง	๑๐	นาย สุเวช สิงห์ใจ
อนุรักษ์ไก่พื้นเมืองเพื่อจำหน่าย	๑๐๐	๙	วังทรายคำ	๑๕	นาย บุญเชิด สิงหาราช
กลุ่มเกษตรผสมผสานอินทรีย์ชีวภาพบ้านแม่ทรายเงิน	๑๕๒	๒	ทุ่งฮั่ว	๑๙	นาย ใจกล้า ชติศรี
กลุ่มไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานบ้านบนทุ่ง	๓๔	๙	ทุ่งฮั่ว	๙	นาย เวชยันต์ วงศ์อดแก้ว
รวมพลังเศรษฐกิจบ้านบนทุ่ง	๕๙	๙	ทุ่งฮั่ว	๙	นาย พิศุทธิ์ ชติศรี
เฟอร์นิเจอร์แม่สุขเหนือ	๘๓	๘	วังซ้าย	๗	นาง นงเยาว์ แหลมจริง
กลุ่มข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แม่สงใต้สามัคคี	๗๖/๒	๑๐	ร่องเคาะ	๑๕	นาง คำ หลงลิ้ม
เลี้ยงสุกรห้วยป่าร่วมใจ	๓๓	๖	วังแก้ว	๗	นาย ศิวช ตานาคา
เลี้ยงสุกรบ้านฮ่างสามัคคี	๑๖๔	๒	วังแก้ว	๗	นาย เจริญ แรงทน
พลังเกษตรวังทอง	๑๕๓	๒	วังทอง	๔๑	นาย เสรี คำเขียว
เกษตรก้าวหน้าตึงเหนือ	๗๕	๒	วังทอง	๑๐	นาย คำแก้ว อติตยมงคล
เกษตรธรรมชาติฮ้องไฮ(HNG)	๑๘๖	๑๐	ทุ่งฮั่ว	๗	นางสาว ดลยันธ์ ธีรรวณิชย์
จักสานหมวกทุ่งปี่	๘๓	๑	ทุ่งฮั่ว	๑๔	นาง พิชริน พันผาย
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านใหม่	๔๐๙	๖	วังเหนือ	๑๕	นาง วิไล คนอยู่
กลุ่มผู้เลี้ยงวัวหัวทุ่ง	๑๔๑	๓	วังซ้าย	๑๒	นาย กวน ลาภใหญ่
กลุ่มเลี้ยงโคบ้านป่าสัก	๘๔	๗	วังทรายคำ	๑๕	นาย อินจันทร์ ใจไหว
กลุ่มปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้านเมืองทอง	๗๐	๘	วังทอง	๑๑	นาย ธนฤต วางใจ
ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้านเมืองตึง	๒๐๔	๒	วังทอง	๑๒	นาย สมศักดิ์ เสี่ยงหาญ
กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านหมื่น	๖๔	๖	วังใต้	๒๐	นาย บุญธรรม วงศ์เทพ
พญาวังกรอบรูป	๗๕	๒	วังซ้าย	๑๐	นาย นิมิตร อดเก่ง
เครื่องนอนห้วยก้อด	๑๑๙	๒	ร่องเคาะ	๑๐	นาง คำเอ๋ย พิมสาร
เตาเศรษฐกิจบ้านทุ่งปี่	๑๓๙	๑	ทุ่งฮั่ว	๑๒	นาย สนั่น วิไลย
แม่บ้านเกษตรกรวังโป่ง	๘๒	๒	วังใต้	๑๓	นาง แสง จันทร์เครือ
ศิลปประดิษฐ์บ้านทุ่งเป้า	๑๗	๔	วังเหนือ	๑๐	นาง จินดา นิลโชติ
ประดิษฐ์เครื่องดนตรีพื้นเมืองบ้านทุ่งฮั่ว	๘๕	๑	วังทรายคำ	๑๐	นาย ทูล ทิมน
หัตถกรรมจากเศษไม้บ้านก่อ	๔๙	๖	วังทรายคำ	๘	นาย วาที รัต. เอกพงษ์ มีธรรม
ผ้าทอประดิษฐ์บ้านผาซ้อ	๒๒๑	๑	ร่องเคาะ	๑๖	นาง ภัทราภรณ์ โยพนัสลัก
หัวใจผักกาดตากแห้งร่องเคาะ	๓๓๔	๙	ร่องเคาะ	๑๓	นาง จันทราพร ไสจรรย์รัตนกุล
แปรรูปอาหารแม่ดวงใจ	๑๑๘	๒	วังใต้	๑๑	นางสาว นิลุบล มีเมล์
ศิลปประดิษฐ์จากกระดาดซาบ้านทุ่งห้า	๕๔	๘	วังทรายคำ	๑๕	นาง บุญชู ธรรมเสน
แกะสลักเศษไม้แม่ทรายเงิน	๖๖	๒	ทุ่งฮั่ว	๑๕	นาย สนั่น ตานาคา
เลี้ยงผึ้งพันธุ์บ้านใหม่	๖๘	๖	วังเหนือ	๑๖	นางสาว โสพล คนเที่ยง

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๖

ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ
ตารางที่ ๒๑ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่			สมาชิก (ราย)	ชื่อประธาน
	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งปี่	๘๑	๑	ทุ่งฮั่ว	๑๕	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ทรายเงิน	๑๘๓	๒	ทุ่งฮั่ว	๓๐	นางมา พานแก้ว
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านวังมน	๑๓/๒	๕	ทุ่งฮั่ว	๒๐	นางจันทร์ ชัดสี
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านป่าบาง	๑๑๖	๑๐	ทุ่งฮั่ว	๑๗	นางแก้ว วังเหลิม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งวังทองร่วมใจ	๖๖	๑๒	ทุ่งฮั่ว	๔๒	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกษตรกรบ้านผาแดง	๙๓	๖	ทุ่งฮั่ว	๔๐	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสบสัน	๖๘/๑	๗	ร้องเคาะ	๓๐	นางสุนิสา มัชชะ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดอนแก้ว	๕๑	๘	ร้องเคาะ	๓๐	นางน้อย วงค์เทพ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรร้องเคาะ	๓๓๔	๙	ร้องเคาะ	๒๕	นางจันทร์พร โสจรรย์รัตนกุล
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่สงใต้	๖	๑๐	ร้องเคาะ	๓๐	นางสาวบัวแก้ว ศรีสะอาด
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นผึ้ง	๑๐๓	๑๖	ร้องเคาะ	๓๐	นางสุภาพร ป่วนปั่น
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านฮ้าง	๒๔	๒	วังแก้ว	๓๐	นางอรพรรณ อวดดี
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านค่ายวัง		๔	วังแก้ว	๒๐	นางแสงจันทร์ มีคำเหลือง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านฮ้างวังแก้ว	๔๔	๕	วังแก้ว	๒๕	นางเบญญา ราชคม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยปาย		๖	วังแก้ว	๓๐	นางแสงเดือน จงคิด
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยต้นเคาะ	๖๖/๑	๗	วังแก้ว	๖๑	นางจันทร์เที่ยง ชันเวท
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่หิตร่วมใจ	๑๐๓	๑๔	วังแก้ว	๑๑๕	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่มา	๓๙	๑	วังซ้าย	๓๐	นางสุข บัวละพัน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านใหม่หลายท่า	๘๕	๒	วังซ้าย	๓๐	นางศิริรัตน์ เชื้อสุวรรณ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวทุ่ง	๑๓๕	๓	วังซ้าย	๑๑๒	นางเสาวนีย์ ยาสุมทร
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่สุขใน	๔๖	๔	วังซ้าย	๔๕	นางแสงจันทร์ ไชยสิทธิ์
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนป่าแหม	๔๕	๕	วังซ้าย	๓๖	นางนงลักษณ์ คัดอ่าน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านน้ำหลง	๘๑	๖	วังซ้าย	๓๐	นางแสงวัน ชัยถา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่สุขวังเหนือ	๘๖	๗	วังซ้าย	๙๔	นางมยุรี หมั่นดี
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสบมา	๗๘	๑๐	วังซ้าย	๓๒	นางผวน ประทอง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่สุขเหนือ	๑๒๒	๘	วังซ้าย	๒๕	นางแสงเดือน อ้วนเทิง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสุขป่าสัก		๙	วังซ้าย	๒๐	นางบุญ คิดอ่าน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านกวาง	๔	๑	วังใต้	๓๐	นางนันทพร พวงโพพันธ์
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านวังโป่ง	๘๒	๒	วังใต้	๒๓	นางแสง จันทร์เครือ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไผ่กลาง	๑๐๘	๓	วังใต้	๒๕	นางแก้ว มูลแผ่น
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหมัน	๑๕๗	๖	วังใต้	๓๐	นางสร้อย ต้องใจ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโป่งเจริญราษฎร์	๒๒	๗	วังใต้	๓๑	นางเกตุแก้ว ผิวสด
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไผ่แม่พริก	๑๑๖	๕	วังใต้	๑๙	นางอนงค์ ภูผา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่โป่ง	๕๕	๔	วังใต้	๓๐	นางเบญจวรรณ เพ็ชรหล้า
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งฮี่	๕๙	๑	วังทรายคำ	๖๐	นางมาลี มีใจ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดง	๖๕	๒	วังทรายคำ	๒๐	นางสมิตา สุขพันธ์
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางวัง	๓๗	๓	วังทรายคำ	๓๐	นางทองทัย สิงห์คำ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านป่าสัก	๖๐	๗	วังทรายคำ	๔๕	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งห้าพัฒนา	๔๗	๘	วังทรายคำ	๓๐	นางพันธ์เพ็ญ ไชยแก้ว
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งพัฒนา	๕๗	๙	วังทรายคำ	๑๖	นางบุญเรือง แผลมจริง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเมืองทอง		๘	วังทอง	๒๕	นางสาวอรรณพ เชิญชัย
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสารภี	๙๗	๖	วังทอง	๓๐	นางบัวเหลว พงษ์อ้าย
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางทอง	๑๕๘	๗	วังทอง	๓๐	นางจันทร์คำ แผลมมาก
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านร่มโพธิ์ทองสามัคคี	๙๗	๙	วังทอง	๕๐	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านตึงเหนือสามัคคี	๙๙	๒	วังทอง	๕๐	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทัพป่าเส้า	๑๙	๑	วังเหนือ	๒๔	นางบุญนาค พันปุกปิก
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใหม่พัฒนา	๔๑	๒	วังเหนือ	๒๒	นางแก้ว คำปวนบุตร
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งเป้า	๒๐๕	๔	วังเหนือ	๒๔	นางทัศนีย์วัลย์ สวัสดิ์ศรี
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านใหม่	๙๐	๖	วังเหนือ	๒๓	นางเพ็ญ หวานหอม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านป่าเหียง	๕๒	๘	วังเหนือ	๒๒	นางคำมา คิดอ่า
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านชั้นหอม	๑๐๒	๙	วังเหนือ	๒๐	นางปราณี สวนเจริญ

ตารางที่ ๒๒ กลุ่มยุวเกษตรกร

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่			สมาชิก	ชื่อประธาน
	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	(ราย)	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา		๔	ทุ่งฮั้ว	๒๘	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านดอนแก้ว		๘	ร่องเคาะ	๖๐	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวังแก้ววิทยา		๕	วังแก้ว	๒๓	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านป่าแหม	๑๐๐	๕	วังซ้าย	๒๔	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านวังโป่ง		๒	วังใต้	๓๐	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวังทองวิทยา		๒	วังทอง	๕๒	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนอนุบาลวังเหนือ	๗	๙	วังเหนือ	๖๐	

ตารางที่ ๒๓ กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		ตำบล	สมาชิก	ชื่อประธาน
	บ้านเลขที่	หมู่ที่		(ราย)	
ฝึกปลอดสารพิษฮองไฮ	๑๘๖	๑๐	ทุ่งฮั้ว	๗	นางสาวพิรพัฒน์ มือหาญ
ผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แม่สงใต้	๗๖/๒	๑๐	ร่องเคาะ	๑๔	นางคำ หลงลิ้ม
ส่งเสริมเลี้ยงสุกรบ้านฮ่างวังแก้ว	๑๐๑	๕	วังแก้ว	๑๒	นายจรัส สาท่า
ส่งเสริมผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านสบมา	๗๙	๑๐	วังซ้าย	๑๕	นายสมนึก จันทะมะ
เกษตรกรก้าวหน้าแม่สุขใน	๓๘	๔	วังซ้าย	๑๑	
ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงบ้านวังโป่ง	๑๑๙	๒	วังใต้	๓๐	นายรังสรรค์ พรหมโลก
ส่งเสริมเลี้ยงโคเนื้อจำหน่าย	๘๔	๗	วังทรายคำ	๑๕	นายอินจันทร์ ใจไหว
ส่งเสริมไร่นาสผสมผสานวังทอง	๒๑๘	๒	วังทอง	๔๐	นายเสรี คำเขียว
ส่งเสริมการผลิตน้ำผึ้งพร้อมดื่ม	๖๘	๑๖	วังเหนือ	๑๖	นายโสพล คนเที่ยง
ผู้ปลูกถั่วเหลืองบ้านห้วยเกียง	๒๒	๑๕	วังเหนือ	๑๕	นายศักดิ์ เจนคำ

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๒๔ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มเกษตรกรทำนาวังทอง	๕๔	๔	วังทอง	๑๑๐	นายสุบิน กำเริ้ว
กลุ่มเกษตรกรทำนาร่องเคาะ	๑๑๘	๙	ร่องเคาะ	๑๐๑	นายอุ๊ด ชัยเนตร
กลุ่มเกษตรกรทำไร่ร่องเคาะ	๓๙	๑๐	ร่องเคาะ	๗๐	นางคำ หลงลื้ม
กลุ่มเกษตรกรทำไร่ตำบลวังทอง	๗	๖	วังทอง	๘๔	นายยิ่ง หลักมัน
สหกรณ์การเกษตรวังเหนือ จำกัด	๑๔๒	๓	วังเหนือ	๑,๔๘๐	นายวิชัย โชติญาณนนท์
สหกรณ์การเกษตรเขตปฏิรูปที่ดินวังเหนือ จำกัด	๕๖	๑	ร่องเคาะ	๔๙	นายเจนวิทย์ ตั้งทวีเกียรติ
สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนวังเหนือ จำกัด	๒๐๕	๔	วังเหนือ	๔๙	นางคำมูล คำมี

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง พ.ศ. ๒๕๖๔

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครัวเรือนเกษตรกร

อำเภอวังเหนือ มีครัวเรือนเกษตรกร (ตามทะเบียนบ้าน) จำนวน ๗,๘๓๙ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี มากที่สุด จำนวน ๓,๐๒๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๘ รองลงมา อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๒,๕๑๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๓ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๑,๖๔๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๓ ตามลำดับ

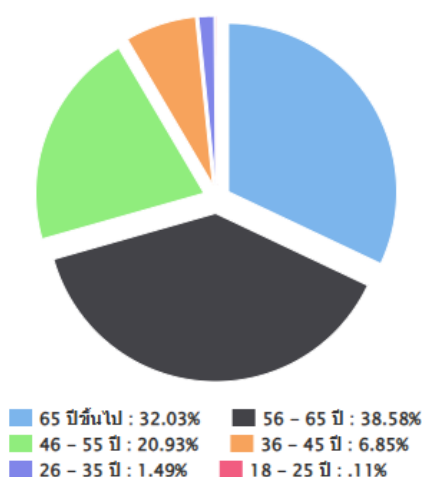
ตารางที่ ๒๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง (ข้อมูล ปี ๒๕๖๗ ตัดยอด ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘)

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๒,๕๑๑	๓๒.๐๓
๕๖ - ๖๕ ปี	๓,๐๒๔	๓๘.๕๘
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๖๔๑	๒๐.๙๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๕๓๗	๖.๘๕
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๑๗	๑.๔๙
๑๘ - ๒๕ ปี	๙	๐.๑๑
รวม	๗,๘๓๙	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

กราฟวงกลมแสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑๖ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอวังเหนือ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๗,๖๗๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๙๕ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑๖๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๕

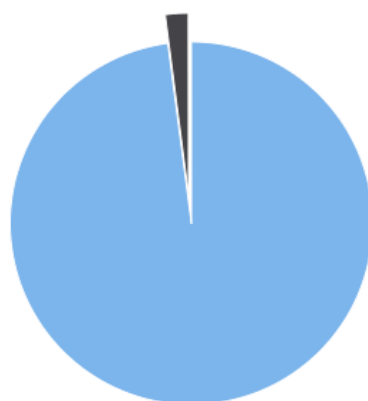
ตารางที่ ๒๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๗,๖๗๘	๙๗.๙๕
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๖๑	๒.๐๕

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

กราฟวงกลมแสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก : 97.95%
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง : 2.05%

ภาพที่ ๑๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

(ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอวังเหนือ ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๔,๙๕๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๑ รองลงมาคือ อื่น ๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๔,๕๗๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๑๙ และ เช่า จำนวน ๑,๘๕๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

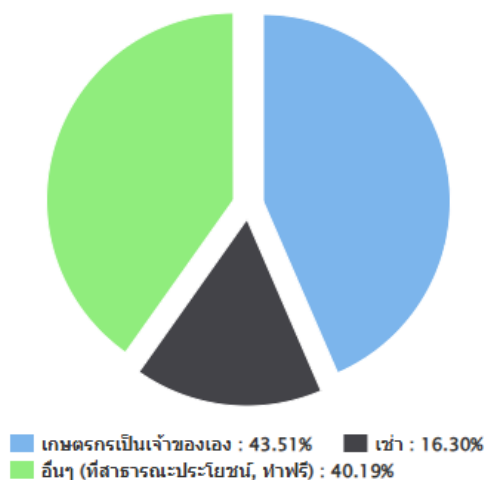
ลักษณะการถือครองที่ดิน *	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๔,๙๕๑	๔๓.๕๑
เช่า	๑,๘๕๕	๑๖.๓๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๔,๕๗๔	๔๐.๑๙
รวม **	๗,๒๐๙	

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

กราฟวงกลมแสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร
ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

เกษตรกรอำเภอวังเหนือ มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๓,๗๘๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙๖ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๑,๘๐๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๔ และเอกสารสิทธิ์อื่น ๆ จำนวน ๙๓๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๖ ตามลำดับ ตารางที่ ๒๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

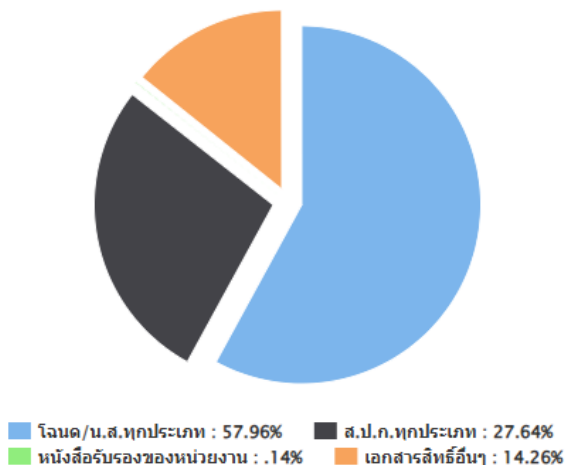
ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่น ๆ	
๓,๗๘๙	๑,๘๐๗	๙	๙๓๒	๔,๙๕๑

หมายเหตุ เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

กราฟวงกลมแสดงประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๑๙ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอวังเหนือ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑๐ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๗๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๕๑ กลุ่ม สมาชิก ๑,๗๕๓ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๗ กลุ่ม สมาชิก ๒๗๗ ราย วิสาหกิจชุมชน ๑๖๐ แห่ง สมาชิก ๒,๑๐๓ ราย และ สหกรณ์จำนวน ๗ แห่ง สมาชิก ๑,๙๔๓ ราย

ตารางที่ ๒๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)
ทุ่งฮั่ว	๑	๗	๖	๑๖๔	๑	๒๘	๑๐	๑๒๕	-	-
วังเหนือ	๒	๓๑	๖	๑๓๕	๑	๖๐	๒๐	๑๙๕	๒	๑,๕๒๙
วังใต้	๑	๑๑	๗	๑๘๘	๑	๓๐	๑๕	๓๑๕	-	-
ร่องเคาะ	๑	๑๔	๕	๑๔๕	๑	๖๐	๒๑	๒๔๘	๓	๒๒๐
วังทอง	๑	๔๐	๕	๑๘๕	๑	๕๒	๒๖	๔๑๐	๒	๑๙๔
วังซ้าย	๒	๒๖	๑๐	๔๕๔	๑	๒๔	๑๗	๑๗๙	-	-
วังแก้ว	๑	๑๒	๖	๒๘๑	๑	๒๓	๑๓	๑๒๓	-	-
วังทรายคำ	๑	๓๐	๖	๒๐๑	-	-	๓๘	๕๐๘	-	-
รวม	๑๐	๑๗๕	๕๑	๑,๗๕๓	๗	๒๗๗	๑๖๐	๒,๑๐๓	๗	๑,๙๔๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอวังเหนือ มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑๘ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๔ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๒ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๘ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๘ ศูนย์ ตารางที่ ๓๐ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏีรูป	
ทุ่งฮั่ว	-	๒	-	-	๑	-	-	-	๑
วังเหนือ	-	๒	-	๑	๑	-	-	๑	๑
วังใต้	๑	๒	๑	-	๑	-	-	-	๑
ร่องเคาะ	-	๓	๑	-	๑	-	-	-	๑
วังทอง	-	๓	-	-	๑	-	-	-	๑
วังซ้าย	-	๑	-	๑	๑	-	-	-	๑
วังแก้ว	-	๑	๑	-	๑	-	-	-	๑
วังทรายคำ	-	๔	๑	-	๑	-	-	-	๑
รวม	๑	๑๘	๔	๒	๘	๐	๐	๑	๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอวังเหนือ มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๙๑๙ คน โดยมีเกษตรหมู่บ้าน และหมอดินอาสา จำนวนมากที่สุด จำนวน ๘๐ ราย รองลงมาคืออาสาปศุสัตว์ ๑๙ ราย และอาสาสมัครฝนหลวง ๑๑ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่ ตารางที่ ๓๑ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ทุ่งฮั่ว	๑	-	-	๒	๑๒	๑๒	-	-	-
วังเหนือ	๒	-	-	๔	๙	๙	-	-	-
วังใต้	๒	๑	-	๑	๗	๗	-	-	-
ร่องเคาะ	๑	-	-	๒	๑๗	๑๗	-	-	-
วังทอง	๑	-	-	๒	๙	๙	-	-	-
วังซ้าย	-	-	-	๓	๑๐	๑๐	-	-	-
วังแก้ว	-	-	-	๒	๗	๗	-	-	-
วังทรายคำ	๔	-	-	๒	๙	๙	-	-	-
รวม	๑๑	๑	๐	๑๙	๘๐	๘๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ปราชญ์ชาวบ้าน

อำเภอวังเหนือ มีปราชญ์ชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของปราชญ์แต่ละคน ซึ่งในอำเภอวังเหนือ มีปราชญ์ชาวบ้านจำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๓๒ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
วังแก้ว	๑	นายณัฐวุฒิ แก้วอ่อน	๑๐๓ หมู่ ๖ ตำบลวังแก้ว	การผลิตพืชผักอินทรีย์
วังเหนือ	๑	นายธีระพงษ์ นิลโชติ	๔๙ หมู่ ๖ ตำบลวังเหนือ	การทำเกษตรแบบผสมผสาน
วังใต้	๑	นายชาติ วงศ์ธิดา	๔ หมู่ ๒ ตำบลวังใต้	การบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ
ร่องเคาะ	๑	นางมาลี การเพียร	๘๒ หมู่ ๑๕ ตำบลร่องเคาะ	การทำเกษตรแบบ โคก หนองนา โมเดล

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายอาคม มีเมล์

ที่ตั้ง : บ้านวังโป่ง หมู่ที่ ๒ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

สถานการณ์ของพื้นที่ :

ลำไย เป็นไม้ผลที่เกษตรกรปลูกในพื้นที่มาหลายสิบปี แต่ผลผลิตได้น้อยเฉลี่ย ๓๐๐ - ๔๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ไม่มีตลาดในการรับซื้อ ไม่มีการรวมกลุ่ม และเกษตรกรขาดเทคโนโลยีในการผลิตลำไยคุณภาพ อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด ๑๐,๔๗๒ ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ความเหมาะสม S๑ และ S๒ หากพิจารณาถึงสินค้าลำไยแล้ว น่าจะเป็นสินค้าที่สามารถพัฒนาให้มีคุณภาพ สร้างอาชีพ รายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกได้อย่างมั่นคง แต่การปลูกลำไยของอำเภอวังเหนือ จะมีปัญหาด้านการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำมากกว่าพืชชนิดอื่น ๆ ซึ่งหากมองถึงศักยภาพของพื้นที่ เกษตรกรผู้ปลูกลำไยแล้ว สามารถนำเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ การบริหารจัดการ และการตลาด มาพัฒนาต่อยอดได้ คณะกรรมการ ศพก. จึงมีมติที่คัดเลือกลำไย เป็นพืชหลักในการส่งเสริมและพัฒนา

แนวทางการพัฒนา : การผลิตลำไยคุณภาพ

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การจัดทำแปลงสาธิตการตัดแต่งกิ่ง และช่อผลลำไย การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ร่วมกับปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์

หลักสูตรเรียนรู้ : การผลิตลำไยคุณภาพ

หลักสูตรเสริม

๑. แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (PowerPoint)

๒. การผลิตลำไยคุณภาพ

๓. ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (เครือข่ายศพก. ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน)

๔. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ

๕. การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช

๖. การผลิตมันสำปะหลัง (เครื่องช่วยศวก. แปลงใหญ่มันสำปะหลัง)
๗. การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (เครื่องช่วยศวก. แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์)
๘. การผลิตโกโก้คุณภาพ
๙. การเลี้ยงกุ้ง
๑๐. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๑๑. การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน
๑๒. การใช้เทคโนโลยีพาราโบลาโดม
๑๓. การทำถ่านชีวมวล
๑๔. การเลี้ยงไก่ไข่อารมณ์ดี

หลักสูตรบังคับ

๑. เศรษฐกิจพอเพียง
๒. เกษตรทฤษฎีใหม่
๓. เกษตรผสมผสาน

หลักสูตรเสริม

๑. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
๒. องค์การเกษตรกร
๓. วิสาหกิจชุมชน
๔. การจัดทำแผนธุรกิจ

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๘ ศูนย์

ตารางที่ ๓๓ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

แบบสรุปข้อมูล

ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชนบ้านทุ่งฝุ่ง	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๔	ร้องเคาะ	นายอาร์เนย์ ทองเนียม	๘-๖๐๘๔-๗๒๙๖
๒	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ จัดการดินปุ๋ยชุมชน วังซ้าย	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๒	วังซ้าย	นายธนพล วงค์แก้ว	๘-๑๓๖๖-๙๓๐๕
๓	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ทฤษฎีใหม่ตำบล วังเหนือ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๖	วังเหนือ	นายธีระพงษ์ นิลโชติ	๖-๓๑๐๘-๒๐๘๗
๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม เกษตรอินทรีย์ริมวัง	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๖	วังแก้ว	นายณัฐวุฒิ แก้วอ่อน	๙-๓๒๕๙-๑๘๘๙
๕	วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยง แพะขาววัง	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๑	วังทรายคำ	นายเอกรัตน์ มีเมล์	๘-๖๓๐๑-๔๒๖๕
๖	วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม เกษตรผสมผสานและ แปรรูปบ้านดอนแก้ว	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๘	ร้องเคาะ	นายเสริม กระทาง	๘-๐๖๗๖-๐๙๔๔

๗	วิสาหกิจชุมชน แปลงใหญ่มันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๗	วังทรายคำ	นายทองอิน เม็ดดี	๘-๑๐๒๙-๔๙๙๕
๘	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูก ข้าวโพดหวาน	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๔	ทุ่งฮั่ว	นายสมิง ตานาคา	๖-๒๔๓๐-๔๘๔๙
๙	วิสาหกิจชุมชนแปลง ใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๒	วังทอง	นายบุญหลง เจริญสุข	๙-๓๙๗๓-๓๓๗๖
๑๐	ศูนย์ข้าวชุมชน	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ ข้าวชุมชน	๑๐	ทุ่งฮั่ว	นายอุดม ทูลเดช	๘-๖๙๑๕-๗๘๖๕
๑๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ทฤษฎีใหม่ตำบลวังใต้	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๒	วังใต้	นายชาติ วงศ์ธิมา	๘-๗๑๗๖-๗๗๐๒
๑๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม ลำไยแปลงใหญ่อำเภอ วังเหนือ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๔	วังใต้	นายสมพล ทะหลวย	๘-๗๖๕๘-๗๙๘๙
๑๓	กลุ่มแปลงใหญ่ ยางพารา	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	๖	วังเหนือ	นายเพียรไชย เชื้อเขียว	๙-๓๔๑๖-๕๖๔๕
๑๔	กลุ่มแปลงใหญ่ มันสำปะหลัง	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๒	วังทอง	นางปรียาภัทร แสงผล	๘-๘๔๑๑-๗๕๕๐
๑๕	วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร ผสมผสานบ้านจำตอง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑๕	ร่องเคาะ	นางมาลี การเพียร	๘-๑๐๒๗-๖๖๙๐
๑๖	ศูนย์เรียนรู้ การเพาะเลี้ยงแมลง เศรษฐกิจบ้านทุ่งฮี	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลง เศรษฐกิจ	๑	วังทรายคำ	นายสมบุรณ์ เมทา	๖-๑๓๕๔-๘๗๕๕
๑๗	กลุ่มแปลงใหญ่ครึ่ง	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลง เศรษฐกิจ	๖	วังทรายคำ	นายพัฒนา จันทอม	๖-๑๓๒๙-๓๕๑๖
๑๘	เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๒	วังทอง	นางสาวอภัย หมั่นหา	๙-๑๖๘๘-๐๓๑๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๐ แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

อำเภอวังเหนือ มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๘ กลุ่ม ได้แก่

๑. แปลงใหญ่ลำไย ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ลำไย ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่อยู่

หมู่ ๔ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

กิจกรรม

ลำไย

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๑๒,๔๙๗ บาท/ต่อไร่ เป็น ๙,๙๙๗ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๕๕๐/ไร่ เป็น ๙๐๘/ไร่ (๓๗.๗๘%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๘,๑๖๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๙,๙๙๗ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การลดต้นทุนการผลิต
๑. การตัดแต่งกิ่งตามหลักวิชาการ
 ๒. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี
 ๓. การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี
๒. การเพิ่มผลผลิต
๑. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
 ๒. การตัดแต่งข้อผล
๓. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต
๑. การทำลำไยนอกฤดู
 ๒. การทำสีผลผลิต
๔. การบริหารจัดการ
๑. การรวมกลุ่ม/ประชุมกลุ่ม
 ๒. การศึกษาดูงาน
๕. การตลาด
๑. การแปรรูปผลผลิตลำไย
 ๒. การทำลำไยลงตะกร้าขาว

ตารางที่ ๓๔ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ลำไย ตำบลวังใต้ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑. การลดต้นทุนการผลิต														
๑.๑ การตัดแต่งกิ่ง														
๑.๒ การตัดแต่งข้อผล														
๑.๓ การลดการใช้สารเคมี														
๑.๔ การใช้สารชีวภัณฑ์แทนเคมี														
๒. การเพิ่มผลผลิต														
๒.๑ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน														
๒.๒ การตัดแต่งข้อผล														
๓. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต														
๓.๑ การทำลำไยนอกฤดู														
๓.๒ การทำสีผลผลิต														
๔. การบริหารจัดการ														
๔.๑ การรวมกลุ่ม/ประชุมกลุ่ม														
๔.๒ การศึกษาดูงาน														
๕. การตลาด														
๕.๑ การแปรรูปผลผลิตลำไย														
๕.๒ การทำลำไยลงตะกร้าขาว														

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๒ ตำบลวังทอง อำเภอลำปาง
 แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๒ ตำบลวังทอง อำเภอลำปาง
 ที่อยู่ หมู่ ๒ ตำบลวังทอง อำเภอลำปาง

๒. การเพิ่มผลผลิต														
๒.๑ ใช้ท่อนพันธุ์ดี														
๒.๒ ปรับปรุงบำรุงดิน ก่อนการเพาะปลูก														
๒.๓ ใช้ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดิน														
๒.๔ เก็บเกี่ยวในช่วง ระยะเวลาที่เหมาะสม (ไม่ ต่ำ ๘ เดือน)														
๓. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต														
๓.๑ ผลิตมันสำปะหลัง สะอาด ปราศจากโรค														
๔. การบริหารจัดการ														
๔.๑ ปรับปรุงฐานข้อมูล และสมาชิกกลุ่มฯ														
๔.๒ จัดตั้งกองทุน หมุนเวียนกลุ่ม														
๕. การตลาด														
๕.๑ เชื่อมโยง การตลาดที่รับซื้อผลผลิต โดยผ่านกลไกของ สหกรณ์/สหกรณ์ การเกษตร														
๕.๒ เชื่อมโยง การตลาดที่รับซื้อผลผลิต กับบริษัทเอกชนในพื้นที่														

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๔. แปลงใหญ่โกโก้ หมู่ ๒ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่โกโก้ หมู่ ๒ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่อยู่ หมู่ ๒ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

กิจกรรม โกโก้

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๕๐๐ บาท เหลือ ๒,๘๐๐ บาท (๒๐ %)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๕,๑๐๐ กก./ไร่ เป็น ๖,๐๒๐ กก./ไร่ (๒๐ %)
- เป้าหมายรายได้ ๔๘,๑๖๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๒,๘๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การลดต้นทุนการผลิต
 ๑. การปรับปรุงบำรุงดิน การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักชีวภาพ
 ๒. ลดการใช้สารเคมี ใช้สารชีวภัณฑ์และน้ำส้มควันไม้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
๒. การเพิ่มผลผลิต
 ๑. การตัดแต่งกิ่งโกโก้
 ๒. การเลี้ยงผึ้งและชันโรงช่วยผสมเกสร
 ๓. ระบบน้ำหยด
 ๔. การจัดการแปลง/การปฏิบัติดูแลรักษา
๓. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต
 ๑. ให้ความรู้ด้านแปรรูปผลผลิต การหมัก การตาก

[illegible]

๒.การพัฒนาแปลง ยึด หลักการดำเนินการแบบ บูรณาการ														
๒.๑ การถ่ายทอด ความรู้ให้เกษตรกร ใน ประเด็นต่างๆ ดังนี้														
๒.๑.๑ การสนับสนุน การรวมกลุ่ม การบริหาร จัดการร่วมกัน โดยใช้แนว ทางการพัฒนา Smart Group														
๒.๑.๒ การตลาดและ เชื่อมโยงการตลาด ดำเนินงานแปลงใหญ่ใน พื้นที่ใกล้เคียง														
๒.๒ การเพิ่มมูลค่า สินค้าเกษตร														
๓.การประชุมเชื่อมโยง เครือข่าย ศพก. แปลงใหญ่														

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖. แปลงใหญ่อย่างพารา ตำบลวังเหนือ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่อย่างพารา ตำบลวังเหนือ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

ที่อยู่

หมู่ ๖ ตำบลวังเหนือ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

กิจกรรม

อย่างพารา

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๙๕๒ บาท/ไร่ เป็น ๓,๑๖๑.๖๐ บาท/ไร่ (๒๐ %)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๗๒๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๑,๒๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐ %)
เก็บเกี่ยว ๖ เดือน
- เป้าหมายรายได้ ๓๐,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประเมินการรายจ่าย ๓,๑๖๑.๖๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การลดต้นทุนการผลิต ๑. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี
๒. การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี
๒. การเพิ่มผลผลิต ๑. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๒. การจัดการแปลง/การปฏิบัติดูแลรักษา
๓. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ๑. เพิ่มน้ำหนักรวมผลผลิตต่อไร่
๒. แปรรูปผลผลิตเบื้องต้น
๔. การบริหารจัดการ ๑. วางแผนการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และต่อเนื่อง
๒. สร้างเครือข่ายด้านการผลิตและการตลาด เชื่อมโยงกับกลุ่มต่าง ๆ
๕. การตลาด ๑. รวบรวมผลผลิต รวมจำหน่าย
๒. เชื่อมโยงกับกลุ่มสหกรณ์ในพื้นที่ พ่อค้าคนกลาง

ตารางที่ ๓๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ยางพารา ตำบลวังเหนือ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดลำปาง

กิจกรรม	เดือน													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
๑.วิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล														
๑.๑ วิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม														
๑.๒ จัดเก็บข้อมูล โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลในระบบ co-farm														
๒.การพัฒนาแปลง ยึดหลักการดำเนินการแบบบูรณาการ														
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ในประเด็นต่างๆ ดังนี้														
๒.๑.๑ การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต														
๒.๑.๒ การสนับสนุนการรวมกลุ่ม การบริหารจัดการร่วมกัน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group														
๒.๑.๓ การตลาดและเชื่อมโยงการตลาด														
๒.๒ การสนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้														
๒.๓ การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร														
๓.การประชุมเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก. แปลงใหญ่														

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอม่วงสามสิบ, พ.ศ. ๒๕๖๓

๗. แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลวังทอง อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดลำปาง

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลวังทอง อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดลำปาง

ที่อยู่

หมู่ ๒ ตำบลวังทอง อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดลำปาง

กิจกรรม

มันสำปะหลัง

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๖,๒๒๕ บาท/ไร่ เป็น ๔,๙๘๐ บาท/ไร่ (๒๐ %)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๔,๘๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐ %)
- เป้าหมายรายได้ ๔,๖๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๔,๙๘๐ บาท/ไร่

[illegible]

๑.๓ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี														
๒. การเพิ่มผลผลิต														
๒.๑ การตัดแต่งกิ่งพืชไม่เลี้ยง														
๒.๒ การใช้ระบบน้ำหยด														
๒.๓ การจัดการแปลง/การปฏิบัติดูแลรักษา														
๓. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต														
๓.๑ อบรมการใช้ประโยชน์จากครั้งและเศษวัสดุ														
๓.๒ นำเศษวัสดุจากพืชไม่เลี้ยงครั้งมาแปรรูป														
๔. การบริหารจัดการ														
๔.๑ ปรับปรุงฐานข้อมูลสมาชิก														
๔.๒ วางแผนและบริหารจัดการการผลิต														
๔.๓ ดำเนินงานโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชน														
๔.๔ บริหารจัดการด้านการตลาด														
๔.๕ พัฒนาแปลงต้นแบบเป็นจุดเรียนรู้														
๕. การตลาด														
๕.๑ ทำพันธะสัญญาและ MOU กับ บริษัทผู้ค้า														

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๙. แปลงใหญ่พืชผัก ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่พืชผัก ตำบลวังแก้ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่อยู่ หมู่ ๖ ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

กิจกรรม เห็ด

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๒๘๘,๕๕๒ บาท/ปี เป็น ๒๓๐,๘๔๑ บาท/ปี (๒๐ %)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๙,๐๐๐ กิโลกรัม/ปี เป็น ๑๐,๘๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐ %)
- เป้าหมายรายได้ ๕๔๐,๐๐๐ บาท/ปี
- ประมาณการกระจาย ๒๓๐,๘๔๑ บาท/ปี

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การลดต้นทุนการผลิต ๑. การปรับปรุงคุณภาพเชื้อเห็ดเก่ากลับมาผลิตใหม่

๒. ผลิตหัวเชื้อเห็ดใช้เอง

๒. การเพิ่มผลผลิต

๑. ใช้นวัตกรรมระบบในโรงเรือนอัจฉริยะควบคุมการผลิต

๒. การจัดการแปลง/การปฏิบัติดูแลรักษา

๓. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ๑. การแปรรูปเบื้องต้น
๒. พัฒนาระบบบรรจุภัณฑ์ ให้สวยงาม น่าเชื่อถือ เพื่อดึงดูดลูกค้า
๔. การบริหารจัดการ ๑. วางแผนการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และต่อเนื่อง
๒. สร้างเครือข่ายด้านการผลิตและการตลาด
๕. การตลาด ๑. ออกบูทขายสินค้าในงานต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์
๒. เพิ่มช่องทางการตลาดแบบออนไลน์

ตารางที่ ๑๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่พืชผัก ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑.วิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล														
๑.๑ วิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม														
๑.๒ จัดเก็บข้อมูล โดยจัดทำทะเบียนสมาชิก และบันทึกข้อมูลในระบบ co-farm														
๒.การพัฒนาแปลง ยึดหลักการดำเนินการแบบบูรณาการ														
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้														
๒.๑.๑ การสนับสนุนการรวมกลุ่ม การบริหารจัดการร่วมกัน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group														
๒.๑.๒ การตลาดและเชื่อมโยงการตลาด ดำเนินงานแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง														
๒.๒ การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร														
๓.การประชุมเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก. แปลงใหญ่														

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๔๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	วังใต้	แปลงใหญ่ลำไย หมู่ ๒ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	ลำไย	๑๓๓	๙๗๐.๐๐	นายสมพล ทะหลวย	
๒	วังทอง	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๒ ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๔๙	๕๑๔.๕๐	นายบุญหลง เจริญสุข	
๓	วังทรายคำ	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๗ ตำบลวังทรายคำ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	มันสำปะหลัง	๙๒	๘๑๖.๗๕	นายทองอิน เม็ดดี	
๔	วังใต้	แปลงใหญ่โกโก้ หมู่ ๒ ตำบลวังใต้ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	โกโก้	๖๑	๓๕๘.๗๕	นายอาคม มีเมิล	
๕	วังแก้ว	แปลงใหญ่พืชผัก ตำบลวังแก้ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	พืชผัก	๓๒	๑๑๒.๒๕	นายณัฐวุฒิ แก้วอ่อน	
๖	วังเหนือ	แปลงใหญ่ยางพารา ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	ยางพารา	๓๔	๓๕๕.๗๕	นายเทียรไชย เชื้อเขียว	
๗	วังทอง	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	มันสำปะหลัง	๓๐	๓๓๐.๕๐	นางปรียาภัทร แสงผล	
๘	วังทรายคำ	แปลงใหญ่ครั้ง ตำบลวังทรายคำ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	ครั้ง	๓๘	๓๕.๕๐	นายพัฒนา จันทอม	
๙	วังเหนือ	แปลงใหญ่พืชผัก ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง	เห็ด	๓๒	๓.๗๕	นายธีระพงษ์ นิลโชติ	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอวังเหนือ รวมเนื้อที่ ๕๗๕,๓๕๖ ไร่

ตารางที่ ๔๓ แสดงทรัพยากรดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๓๒๒๙๕๒.๒	๙๐.๒๔
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๓๔๘๕๐.๒๑	๙.๗๔
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๗๙.๗๘	๐.๐๒

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

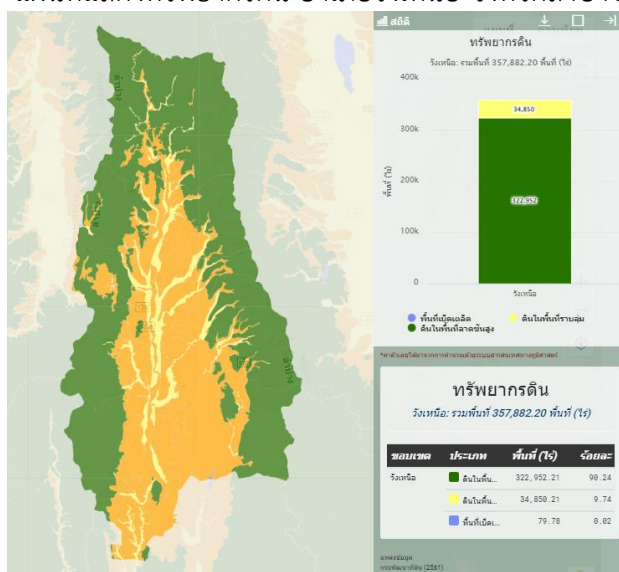
แผนภูมิแสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอวังเหนือ

ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงทรัพยากรดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๒ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

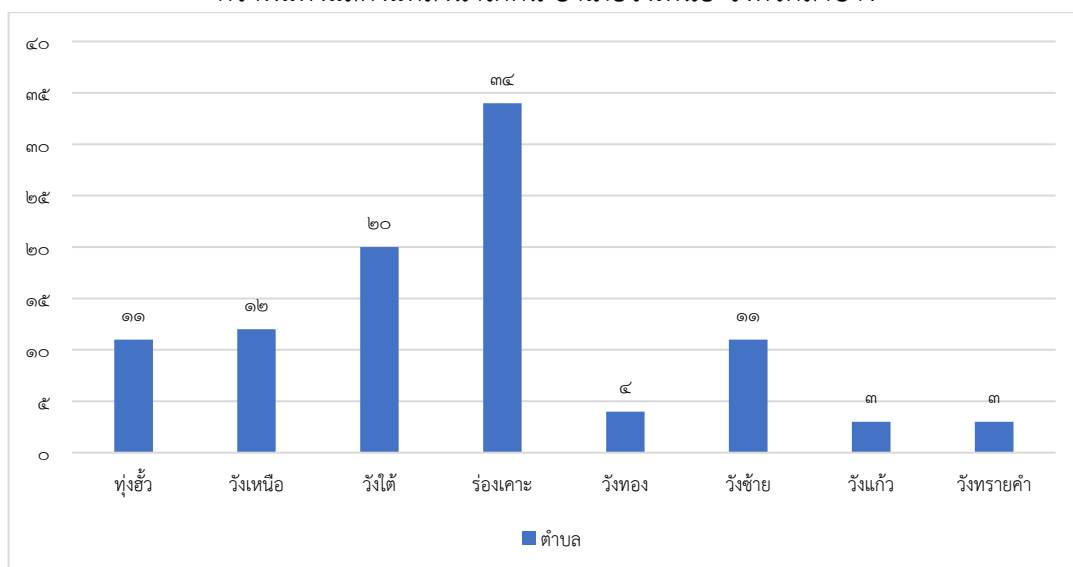
๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอวังเหนือ เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๙๕% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปางรวมทั้งสิ้น ๙๘ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้

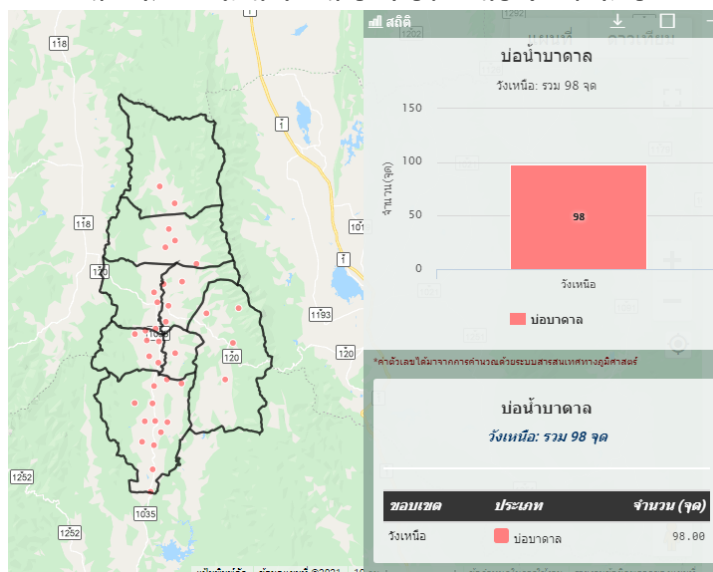
ตำบลทุ่งฮั่ว	จำนวน ๑๑ บ่อ
ตำบลวังเหนือ	จำนวน ๑๒ บ่อ
ตำบลวังใต้	จำนวน ๒๐ บ่อ
ตำบลร่องเคาะ	จำนวน ๓๔ บ่อ
ตำบลวังทอง	จำนวน ๔ บ่อ
ตำบลวังซ้าย	จำนวน ๑๑ บ่อ
ตำบลวังแก้ว	จำนวน ๓ บ่อ
ตำบลวังทรายคำ	จำนวน ๓ บ่อ

กราฟแท่งแสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

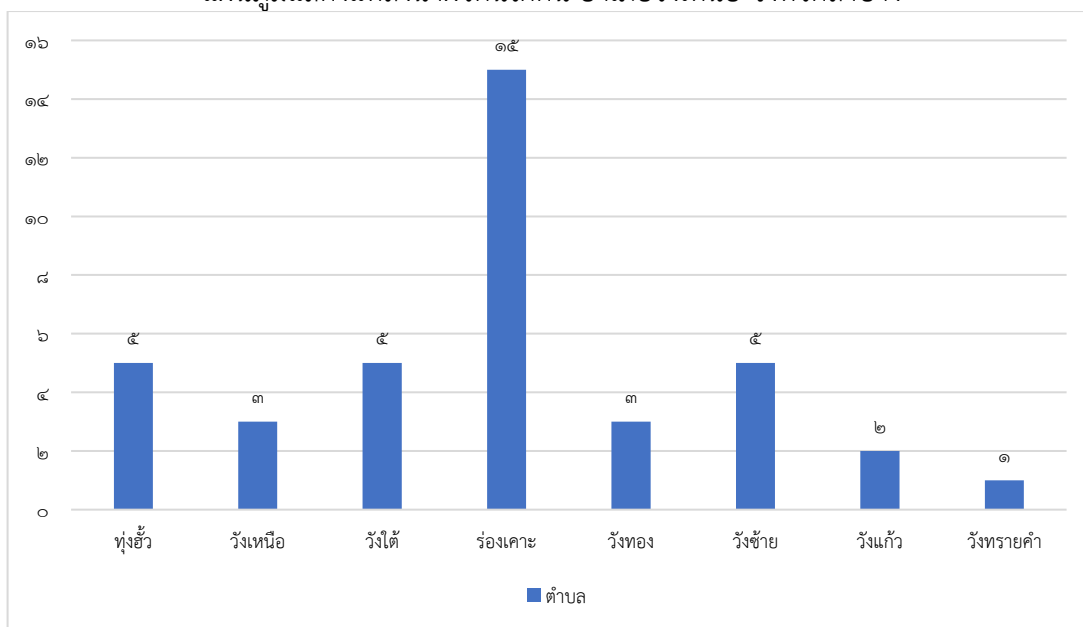
แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๔ แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

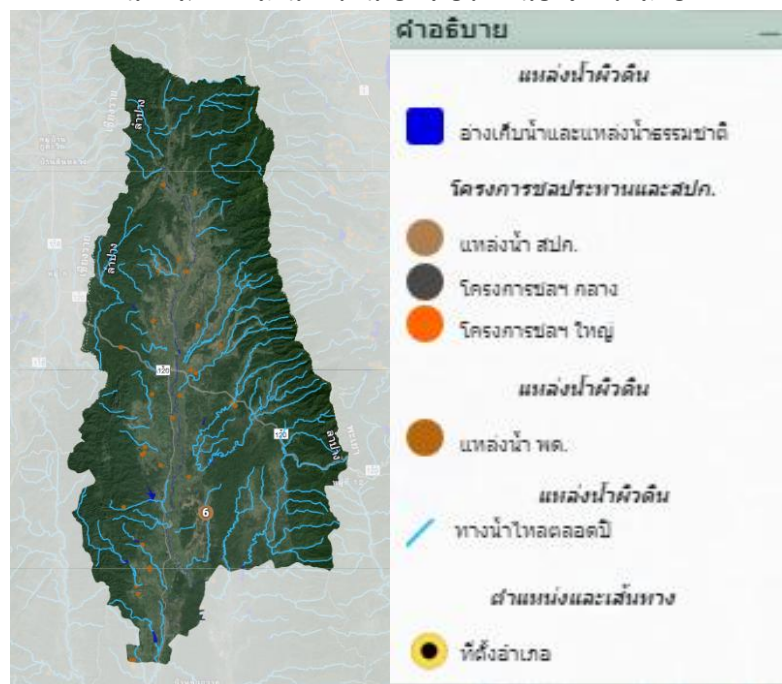
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอวังเหนือ มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตร ดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๓๓ แห่ง แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน ๖ แห่ง และแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จำนวน ๓๐๙ แห่ง

แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำผิวดินใต้ดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๕ แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๖ แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สีนค่าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้ำ GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)
ไม่มี

๑.๔ สีนค่าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้ำข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

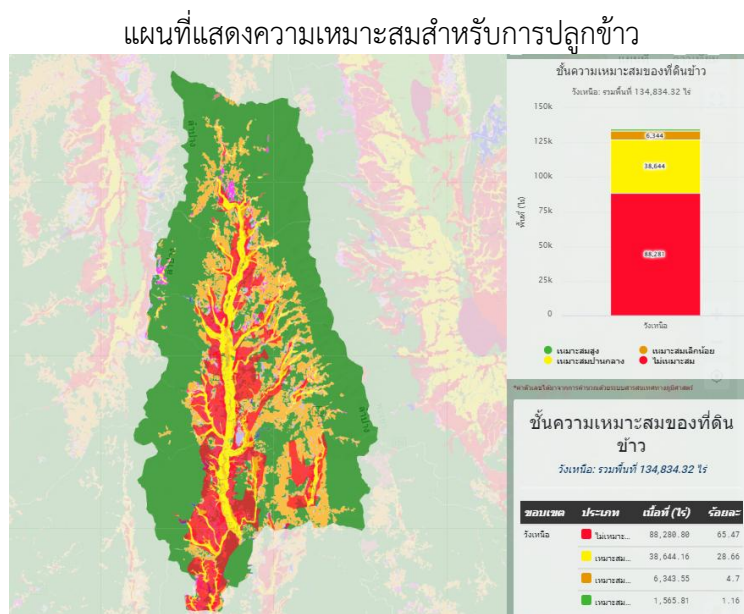
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๑๓๔,๘๓๔.๓๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๕๖๕.๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๖ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๘,๖๔๔.๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๖ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๖,๓๔๓.๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๗ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๘๘,๒๘๐.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๔๗

ตารางที่ ๔๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอวังเหนือ	๑,๕๖๕.๘๑	๓๘,๖๔๔.๑๖	๖,๓๔๓.๕๕	๘๘,๒๘๐.๘๐	๑๓๔,๘๓๔.๓๒
ทุ่งฮั่ว	๒๖๒.๔๘	๕,๑๕๙.๖๐	๕๘๐.๒๗	๗,๖๙๖.๓๑	๑๓,๖๙๘.๖๗
วังเหนือ	๓๒๘.๗๙	๕,๘๔๔.๓๘	๒๙.๖๘	๗,๘๐๙.๗๘	๑๓,๙๑๒.๖๓
วังใต้	๑๗.๙๒	๔,๐๖๓.๒๗	๑๐๐.๙๐	๘,๒๒๑.๑๔	๑๒,๔๐๓.๒๓
ร่องเคาะ	๓๘๒.๐๘	๑๑,๔๗๓.๘๐	๒,๑๑๐.๔๑	๓๖,๑๓๐.๘๐	๕๐,๐๙๗.๐๙
วังทอง	๑๑๙.๖๔	๒,๗๒๑.๔๒	๖๐๒.๖๓	๑๐,๔๗๙.๕	๑๓,๙๒๓.๑๙

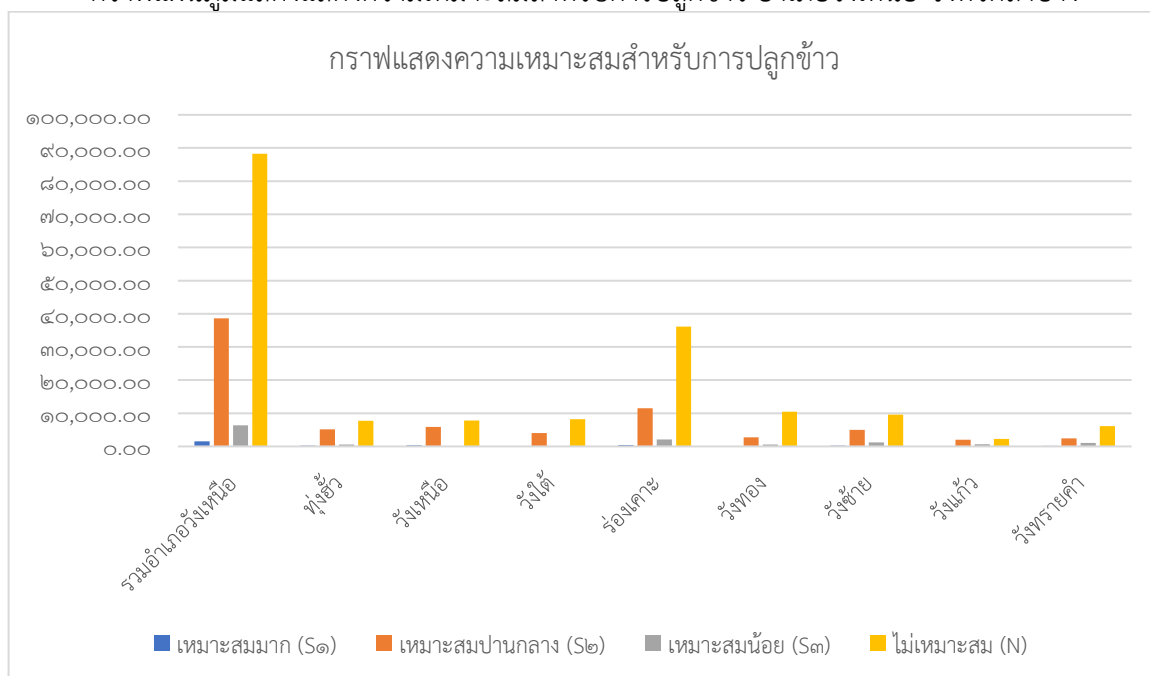
วังซ้าย	๒๑๒.๘๑	๔,๙๗๑.๖๖	๑,๒๐๙.๘๒	๙,๕๔๔.๔๐	๑๕,๙๓๘.๖๙
วังแก้ว	๕๖.๐๖	๒,๐๔๐.๒๘	๖๓๖.๙๐	๒,๒๖๙.๕๙	๕,๐๐๒.๘๓
วังทรายคำ	๑๘๖.๐๓	๒,๔๐๒.๗๕	๑,๐๗๒.๙๔	๖,๑๒๙.๒๘	๙,๗๙๑.๐๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

กราฟแผนภูมิแสดงแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๖ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(<http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

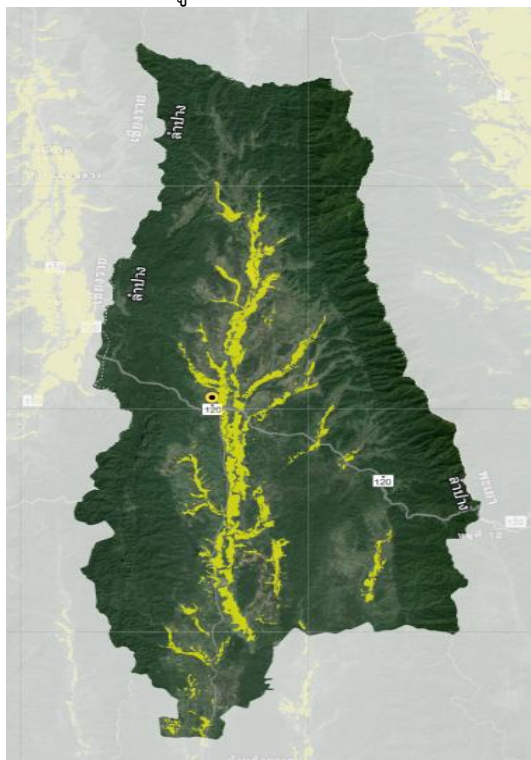
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒๕,๓๐๑ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบล ร่องเคาะ จำนวน ๖,๒๕๘ ไร่ รองลงมาคือตำบลทุ่งฮั่ว จำนวน ๔,๕๐๔ ไร่ และตำบลวังซ้าย จำนวน ๓,๖๐๘ ไร่ ตามลำดับ ตารางที่ ๔๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	ทุ่งฮั่ว	๔,๕๐๔.๑๓
๒	วังเหนือ	๒,๘๘๗.๖๙
๓	วังใต้	๑,๘๘๕.๘๔
๔	ร่องเคาะ	๖,๒๕๘.๑๖
๕	วังทอง	๒,๐๕๘.๕๒
๖	วังซ้าย	๓,๖๐๘.๖๗
๗	วังแก้ว	๒,๐๘๓.๗๗
๘	วังทรายคำ	๒,๕๖๐.๔๑
	รวม	๒๖,๐๒๕.๑๙

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๑๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

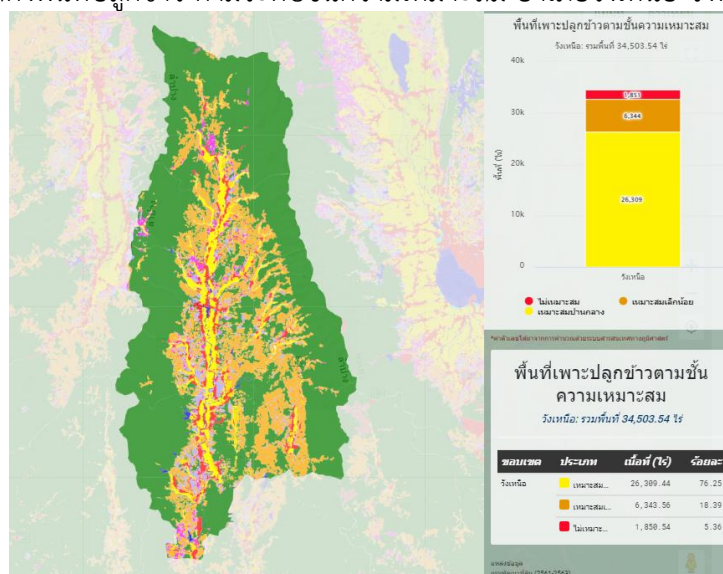
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๓๔,๕๐๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๖,๓๐๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๒๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๖,๓๔๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๘๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๖

ตารางที่ ๔๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอวังเหนือ	-	๒๖,๓๐๙.๔๔	๖,๓๔๓.๕๖	๑,๘๕๐.๕๔	๓๔,๕๐๓.๕๔
ทุ่งฮั่ว	-	๔,๒๕๓.๒๘	๕๘๐.๒๗	๒๙๘.๓๐	๕,๑๓๑.๘๕
วังเหนือ	-	๔,๐๓๒.๘๑	๒๙.๖๘	๑๔๘.๖๐	๔,๒๑๑.๐๙
วังใต้	-	๒,๙๒๒.๓๙	๑๐๐.๙๐	๒๓๑.๑๖	๓,๒๕๔.๔๕
ร่องเคาะ	-	๖,๓๔๗.๕๐	๒,๑๑๐.๔๑	๗๔๗.๖๑	๙,๒๐๕.๕๒
วังทอง	-	๑,๖๔๖.๖๖	๖๐๒.๖๓	๑๑๓.๙๕	๒,๓๖๓.๒๔
วังซ้าย	-	๓,๙๕๒.๔๔	๑,๒๐๙.๘๓	๒๐๓.๕๓	๕,๓๖๕.๘๐
วังแก้ว	-	๑,๔๕๖.๑๕	๖๓๖.๙๐	๖๖.๘๖	๒,๑๕๙.๙๑
วังทรายคำ	-	๑,๖๙๘.๒๑	๑,๐๗๒.๙๔	๔๐.๕๔	๒,๘๑๑.๖๙

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

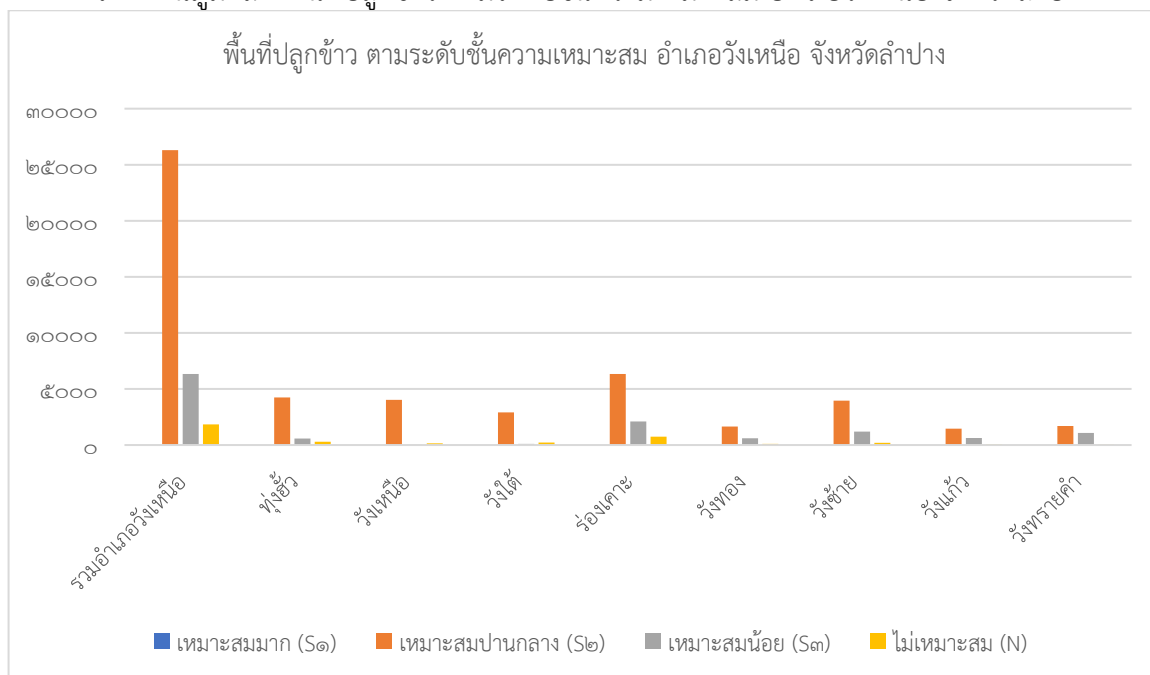
แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

กราฟแผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง

ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ปริมาณการผลิต

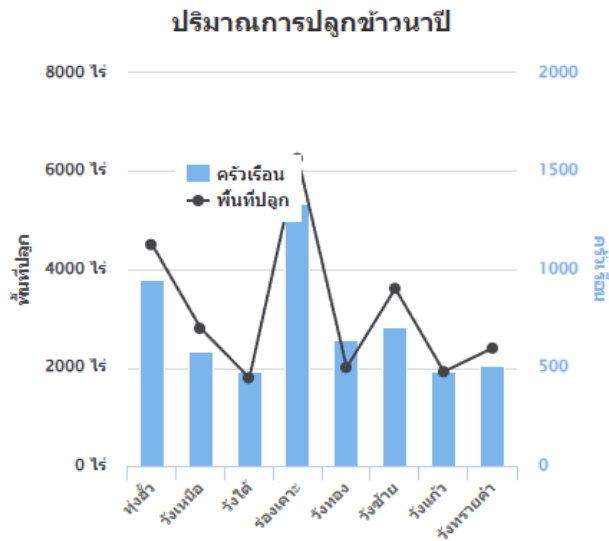
อำเภอลำปาง มีพื้นที่การปลูกข้าว ปี ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๒๖,๐๒๕ ไร่ ๕,๗๒๖ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลร่องเคาะ จำนวน ๖,๓๖๘ ไร่ เกษตรกร ๑,๓๖๒ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลหุ้งฮั่ว จำนวน ๔,๔๐๕ ไร่ เกษตรกร ๙๓๘ ครัวเรือน และตำบลว่างซ้าย จำนวน ๓,๗๖๕ ไร่ เกษตรกร ๗๑๑ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าวนาปี อำเภอลำปาง

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หุ้งฮั่ว	๙๓๘	๔,๔๐๕.๑๓	๔,๔๐๕.๑๓	๒,๓๔๔.๔๓	๐.๕๓
ว่างเหนือ	๕๙๗	๒,๘๘๗.๖๙	๒,๘๘๗.๖๙	๑,๕๓๓.๓๖	๐.๕๓
ว่างใต้	๔๘๔	๑,๘๘๕.๘๔	๑,๘๘๕.๕๐	๑,๐๐๑.๒๐	๐.๕๓
ร่องเคาะ	๑,๓๖๒	๖,๓๖๘.๑๖	๖,๓๖๗.๙๑	๓,๓๘๑.๓๖	๐.๕๓
ว่างทอง	๖๒๘	๒,๐๕๘.๕๒	๒,๐๕๗.๗๗	๑,๐๙๒.๖๘	๐.๕๓
ว่างซ้าย	๗๑๑	๓,๗๖๕.๖๗	๓,๗๖๕.๖๗	๑,๙๙๙.๕๗	๐.๕๓
ว่างแก้ว	๔๙๑	๒,๐๘๓.๗๗	๒,๐๘๓.๒๗	๑,๑๐๖.๒๒	๐.๕๓
ว่างทรายดำ	๕๑๕	๒,๕๖๐.๔๑	๒,๕๖๐.๔๑	๑,๓๕๙.๕๘	๐.๕๓
รวม	๕,๗๒๖	๒๖,๐๒๕.๑๙	๒๖,๐๒๓.๓๕	๑๓,๘๑๘.๔๐	๐.๕๓

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าวนาปี อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี ปลูกข้าวพันธุ์ กข.๖, กข.๑๐, เหนียวสันป่าตอง ๑

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมดินแยกได้เป็น ๒ ขั้นตอน คือ

๑. การไถตะ และไถแปร การไถตะคือ การไถพลิกหน้าดินครั้งแรก เพื่อกำจัดวัชพืช และตากดินให้แห้ง การไถแปร คือการไถครั้งที่สองโดยไถขวางแนวไถตะ เพื่อย่อยดินและคลุกเคล้าฟาง วัชพืช ฯลฯ ลงไปในดิน การไถ ไถด้วย รถไถเดินตาม รถแทรกเตอร์

๒. การคราดหรือใช้ลูกทุบ คือการกำจัดวัชพืช ตลอดจนการทำให้ดินแตกตัว และเป็นเทือกพร้อมที่จะปักดำได้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ทำต่อจากขั้นตอนที่ ๑ และขังน้ำไว้ระยะหนึ่ง เพื่อให้มีสภาพดินที่เหมาะสมในการคราด การใช้ลูกทุบหรือเครื่องไถพรวนจอบหมุน (Rotary)

(๓) การปลูก

การเตรียมเมล็ดพันธุ์ ต้องเป็นเมล็ดพันธุ์ที่บริสุทธิ์ ปราศจากสิ่งเจือปน มีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง (ไม่ต่ำกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์) ปราศจากการทำลายของโรคและแมลง

การแช่และหุ้มเมล็ดพันธุ์ นำเมล็ดข้าวที่ได้เตรียมไว้บรรจุในภาชนะเช่นตะกร้าไม้ไผ่สาน กระสอบป่านหรือ ถุงผ้า ไปแช่ในน้ำสะอาด นานประมาณ ๑๒-๒๔ ชั่วโมง จากนั้นนำเมล็ดพันธุ์ขึ้นมาวางบนพื้นที่น้ำไม่ขัง และมีการถ่ายเทอากาศดี นำกระสอบป่านชุบน้ำจุ่มมาหุ้มเมล็ดพันธุ์โดยรอบ รดน้ำทุกเช้าและเย็น เพื่อรักษาความชุ่มชื้น หุ้มเมล็ดพันธุ์ไว้นานประมาณ ๓๐-๔๘ ชั่วโมง

การหว่านเมล็ดพันธุ์ ปล่อยน้ำให้แห้ง ทำเทือกให้ราบเรียบสม่ำเสมอ นำเมล็ดพันธุ์ที่เพาะงอกดีแล้วมาหว่านให้กระจายสม่ำเสมอตลอดแปลง โดยใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ประมาณ ๑๐-๑๕ กิโลกรัมต่อไร่

(๔) ระบบการให้น้ำ

การให้น้ำ หลังจากหว่านเมล็ดพันธุ์แล้วหนึ่งวัน ให้ปล่อยน้ำหล่อเลี้ยง ประมาณ ๓-๕ วัน เมื่อต้นกล้าสูงถึงไข่น้ำเข้าท่วมแปลง และค่อยเพิ่มระดับขึ้นเรื่อย ๆ ตามความสูงของต้นกล้าจนน้ำท่วมผิวดินตลอด ให้หล่อเลี้ยงไว้ในระดับลึกประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร

(๕) การดูแลรักษา ใช้สารป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวตามความจำเป็น

(๖) การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากปักดำแล้วไม่เกิน ๑๕ วัน เมื่อต้นข้าวตั้งตัวได้แล้ว

การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐) อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต (๒๑-๐-๐) อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ที่ระยะกำเนิดช่อดอกหรือ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก

(๗) การเก็บเกี่ยว ก่อนถึงกำหนดเก็บเกี่ยว ๗-๑๐ วัน ระบายน้ำออกจากแปลงนา เพื่อให้ข้าวสุกแก่สม่ำเสมอ แปลงนาแห้งสะดวกในการเก็บเกี่ยวด้วยคนหรือเครื่องเกี่ยวข้าวไม่สกปรก และเปียกน้ำ

เก็บเกี่ยวข้าว เมื่อถึงระยะสุกแก่เหมาะสมคือ ๒๘-๓๐ วันหลังออกดอก ให้ทำการเก็บเกี่ยวความชื้นเมล็ดไม่ควรต่ำกว่า ๒๐% การเก็บเกี่ยวข้าวก่อนหรือหลังจากระยะนี้จะทำให้ข้าวสูญเสียน้ำหนักและคุณภาพมากยิ่งขึ้น

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

หลังจากเก็บเกี่ยว และนวดข้าวจะได้ข้าวเปลือก ซึ่งยังคงมีความชื้นในเมล็ดสูง ดังนั้นหลังจากเก็บเกี่ยวและนวดจะต้องรีบตากหรือลดความชื้นเมล็ดให้แห้ง โดยใช้แสงอาทิตย์เป็นแหล่งของความร้อนเป็นวิธีการที่เกษตรกรใช้กันมากที่สุดเพราะประหยัด ไม่ยุ่งยาก และได้ผลดี

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู สรรวแปลงปลูกข้าวอย่างสม่ำเสมอ ใช้สารป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวตามความจำเป็น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอวังเหนือ มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว						←→	△			←→	▽	

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอวังเหนือมีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๕,๕๕๒.๗๕ บาท

คำนวณต้นทุนการผลิตข้าวนาปี				
(ใช้ตัวเลขของตนเองแทน ในช่องสีเหลือง) เป็นการคิดคำนวณต้นทุนอย่างง่ายเท่านั้น				
พื้นที่เพาะปลูก แปลงที่คำนวณ ระบุจำนวนไร่	1	ไร่		
1. ค่าใช้จ่าย				
1.1 ค่าแรมงาน	2,200.00	บาท		
ค่าเตรียมดิน	1,000.00	บาท		
ค่าปลูก รวมค่าเตรียมพื้นที่	150.00	บาท		
ค่าปุ๋ยเคมี	150.00	บาท		
ค่ากินกินว รวมรวม	900.00	บาท		
1.2 ค่าวัสดุ	3,156.00	บาท		
ค่าพันธุ์	288.00	บาท		
ค่าปุ๋ย	1,618.00	บาท		
ค่าปุ๋ยปราบศัตรูพืชและวัชพืช	950.00	บาท		
ค่าวัสดุอื่นๆ น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	300.00	บาท		
1.3 ค่าเชื้อเพลิง	187.46	บาท	7.00	(ใช้ราคาจากใบรับรอง คออี)
1.4 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	บาท		
1.5 ค่าเชื้อเพลิงอุปกรณ์	7.31	บาท	7.31	(เป็นค่าเชื้อเพลิงจากการคำนวณของ สศก.)
1.6 ค่าเชื้อเพลิงอุปกรณ์	1.98	บาท	1.98	(เป็นค่าเชื้อเพลิงจากการคำนวณของ สศก.)
2. ผลผลิต ที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยวได้ในแปลงนี้	700.00	กิโลกรัม		
3. ราคาที่คาดว่าจะขายได้	8,000.00	บาทต่อตัน		
4. ผลการคำนวณตามตัวอย่าง				
ต้นทุนรวม ของเกษตรกร	6,662.76	บาท คัดเป็น	6,662.76	บาท/ไร่
รายได้	5,600.00	บาท คัดเป็น	5,600.00	บาท/ไร่
กำไร / ขาดทุน	47.25	บาท คัดเป็น	47.25	บาท/ไร่
5. ต้นทุน ของ สศก.	3,968.21	บาท คัดเป็น	3,968.21	บาท/ไร่

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปีพ.ศ. ๒๕๕๘

ภาพที่ ๓๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

เกษตรกรอำเภอวังเหนือ ส่วนมากปลูกข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน หรือขายให้พ่อค้าในท้องถิ่น

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

เกษตรกรนำไปขายตามโรงสีหรือลานรับซื้อ, สหกรณ์การเกษตร

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอวังเหนือ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ
ด้านข้าว จำนวน ๖ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นาย ชนพล วงค์แก้ว	๒	วังซ้าย	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าว
๒	นาย สมเกียรติ สุมาลา	๒	วังซ้าย	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าว
๓	นาง เสาวนีย์ มั่งมูล	๖	วังใต้	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าว
๔	นาง มาลัย วงค์ลอดแก้ว	๑๒	ทุ่งฮั่ว	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าว
๕	นาย ชุมพล คนโต	๑๖	ร่องเคาะ	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าว
๖	นาย อุดม ทูลเดช	๑๐	ทุ่งฮั่ว	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

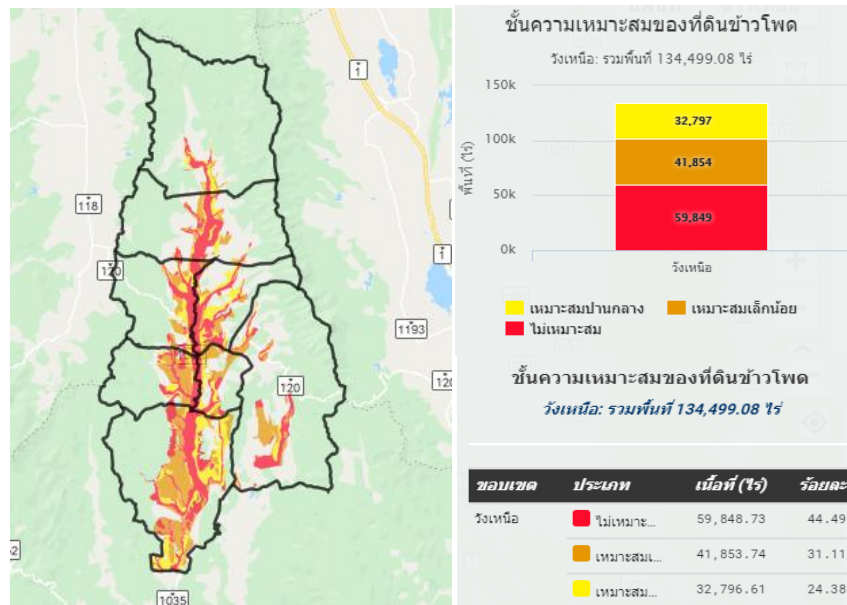
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด จำนวน ๑๓๔,๔๙๙.๐๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๒,๗๙๖.๖๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๓๘ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔๑,๘๕๓.๗๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๙,๘๔๘.๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕๑

ตารางที่ ๔๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอวังเหนือ	-	๓๒,๗๙๖.๖๑	๔๑,๘๕๓.๗๔	๕๙,๘๔๘.๗๓	๑๓๔,๔๙๙.๐๘
ทุ่งฮั่ว	-	๒,๘๒๖.๙๖	๓,๐๕๐.๔๑	๗,๘๒๑.๓๑	๑๓,๖๙๘.๖๘
วังเหนือ	-	๓,๑๙๒.๘๒	๓,๘๘๒.๕๘	๖,๙๐๔.๓๖	๑๓,๙๗๙.๗๖
วังใต้	-	๑,๕๕๒.๔๔	๔,๙๙๔.๑๗	๕,๘๕๖.๗๐	๑๒,๔๐๓.๓๑
ร่องเคาะ	-	๑๓,๔๗๘.๘๐	๑๗,๒๖๖.๕๐	๑๙,๐๗๕.๔๐	๔๙,๘๒๐.๗๐
วังทอง	-	๑,๙๑๕.๑๓	๕,๘๐๐.๔๗	๖,๑๔๘.๒๖	๑๓,๘๖๓.๘๖
วังซ้าย	-	๕,๒๐๔.๑๗	๒,๖๖๓.๒๗	๘,๐๗๑.๓๕	๑๕,๙๓๘.๗๙
วังแก้ว	-	๑,๘๙๑.๓๘	๗๑๐.๕	๒,๔๐๐.๙๙	๕,๐๐๒.๘๗
วังทรายคำ	-	๒,๗๓๔.๙๑	๓,๔๘๕.๘๔	๓,๕๗๐.๓๖	๙,๗๙๑.๑๑

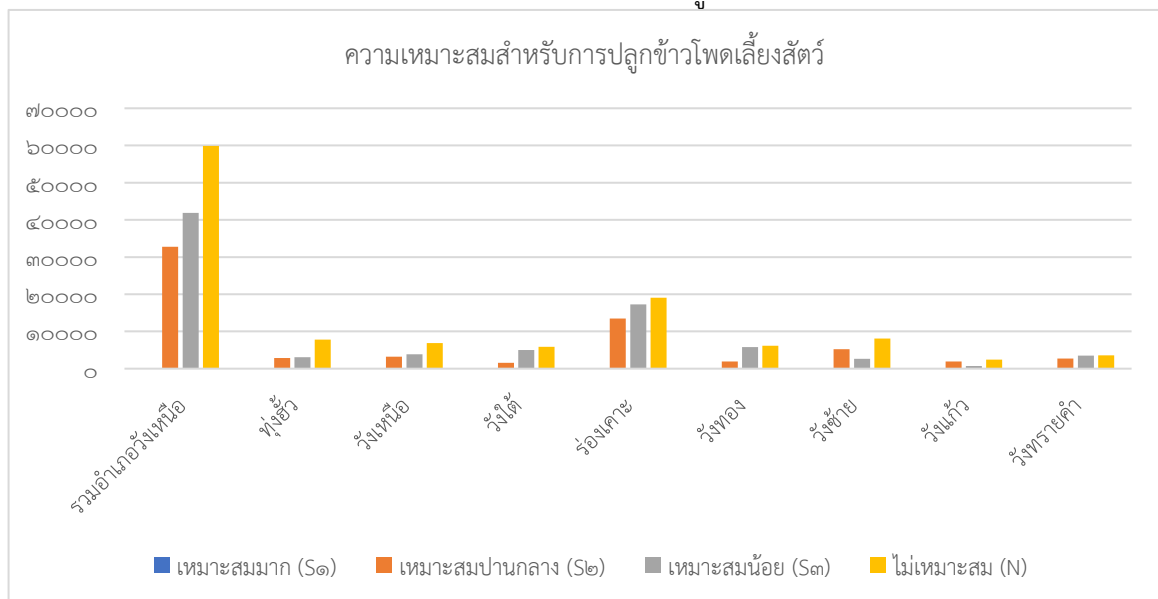
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ ๓๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

กราฟแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ ๓๒ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๕๒,๕๕๑ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลวังทอง จำนวน ๑๖,๖๙๑ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลทุ่งฮั่ว จำนวน ๗,๙๙๔ ไร่ และตำบลร่องเคาะ จำนวน ๗,๑๒๘ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)
๑	ทุ่งฮั่ว	๗,๙๙๔.๖๙

๒	วังเหนือ	๒,๑๑๕.๙๖
๓	วังใต้	๓,๐๕๓.๓๙
๔	ร่องเคาะ	๗,๑๒๘.๖๐
๕	วังทอง	๑๖,๖๙๑.๒๕
๖	วังซ้าย	๔,๖๖๗.๔๒
๗	วังแก้ว	๖,๙๑๓.๒๖
๘	วังทรายคำ	๓,๙๘๗.๔๐
	รวม	๕๒,๕๕๑.๙๗

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม

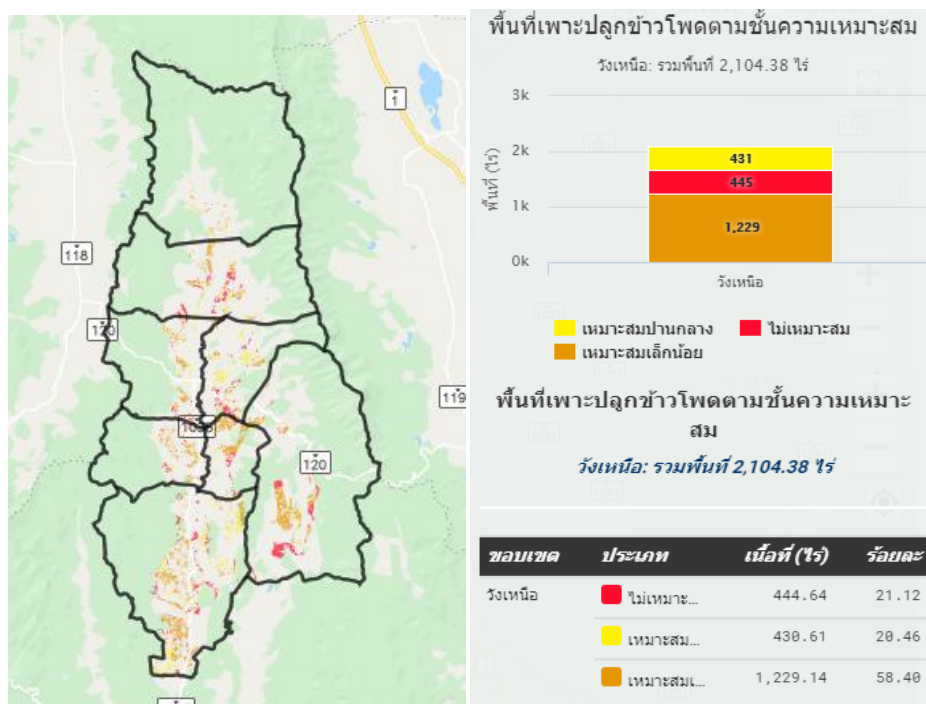
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒๙,๘๑๘.๙๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕,๙๗๖.๔๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๕,๔๕๓.๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘๒ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๘,๓๘๘.๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๓

ตารางที่ ๕๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอวังเหนือ	-	๕,๙๗๖.๔๔	๑๕,๔๕๓.๙๖	๘,๓๘๘.๕๒	๒๙,๘๑๘.๙๒
ทุ่งฮั่ว	-	๕๗๖.๔๓	๑,๖๘๓.๑๖	๑,๒๘๗.๔๘	๓,๕๔๗.๐๗
วังเหนือ	-	๔๓๐.๖๑	๑,๒๒๙.๑๔	๔๔๔.๖๔	๒,๑๐๔.๓๘
วังใต้	-	๑๙๓.๗๓	๑,๑๗๘.๑๘	๔๔๖.๐๗	๑,๘๑๗.๙๘
ร่องเคาะ	-	๒,๖๕๘.๗๔	๔,๗๔๕.๙๓	๒,๔๖๐.๐๘	๙,๘๖๔.๗๕
วังทอง	-	๓๐๒.๕๗	๓,๕๒๗.๒๓	๒,๑๑๗.๔๓	๕,๙๔๗.๒๓
วังซ้าย	-	๑,๓๑๐.๕๑	๙๐๙.๕๘	๑,๐๑๖.๕๑	๓,๒๓๖.๖๐
วังแก้ว	-	๓๑๒.๒๓	๒๓๖.๕๘	๑๐๔.๗๕	๖๕๓.๕๕
วังทรายคำ	-	๑๙๑.๖๒	๑,๙๔๔.๑๖	๕๑๑.๕๖	๒,๖๔๗.๓๔

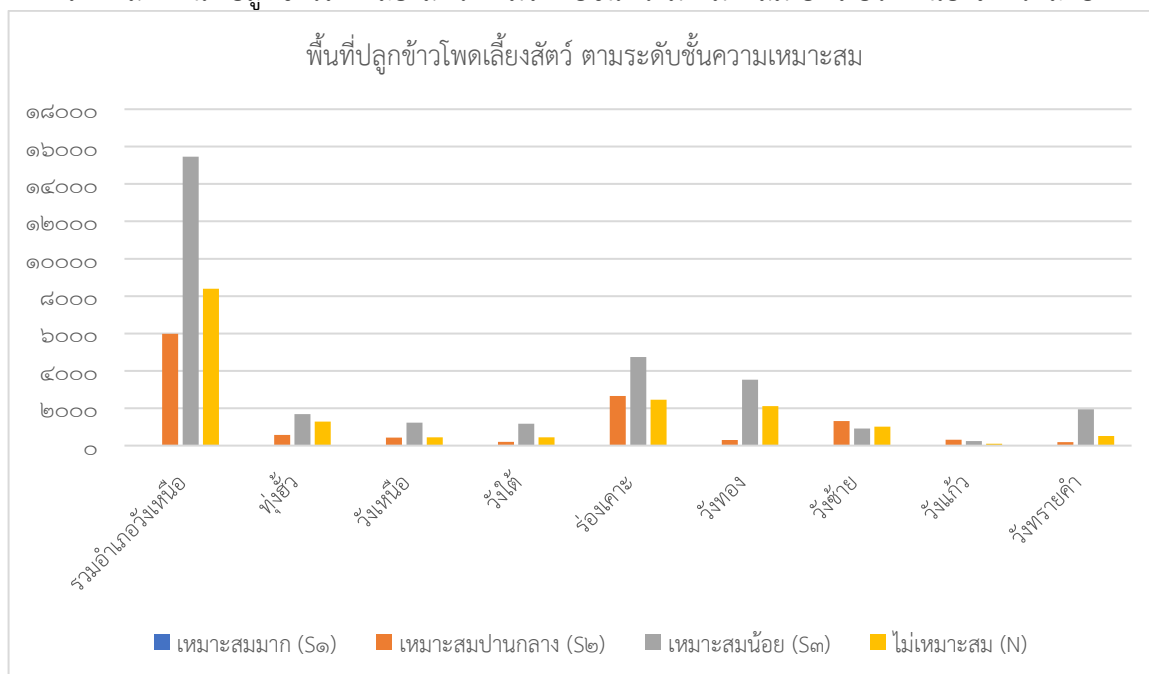
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๓๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

กราฟแสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๓๔ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ปริมาณการผลิต

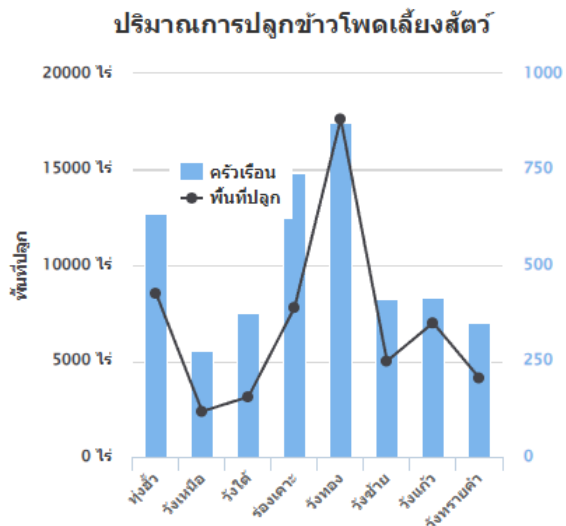
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๕๒,๕๕๑ ไร่ ๓,๘๐๔ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลวังทอง จำนวน ๑๖,๖๙๑ ไร่ ๘๐๖ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลทุ่งฮั่ว จำนวน ๗,๙๙๔ ไร่ ๖๐๓ ครัวเรือน และตำบลร่องเคาะ จำนวน ๗,๑๒๘ ไร่ ๖๘๘ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ทุ่งฮั่ว	๖๐๓	๗,๙๙๔.๖๙	๗,๙๙๔.๖๙	๕,๘๔๔.๑๒	๐.๗๓
วังเหนือ	๒๔๐	๒,๑๑๕.๙๖	๒,๑๑๕.๙๖	๑,๕๔๖.๗๗	๐.๗๓
วังใต้	๓๕๖	๓,๐๕๓.๓๙	๓,๐๕๓.๒๓	๒,๒๓๑.๙๑	๐.๗๓
ร่องเคาะ	๖๘๘	๗,๑๒๘.๖๐	๗,๑๒๖.๖๕	๕,๒๐๙.๕๘	๐.๗๓
วังทอง	๘๐๖	๑๖,๖๙๑.๒๕	๑๖,๖๙๐.๗๕	๑๒,๒๐๐.๙๔	๐.๗๓
วังซ้าย	๓๗๙	๔,๖๖๗.๔๒	๔,๖๖๗.๔๒	๓,๔๑๑.๘๘	๐.๗๓
วังแก้ว	๔๑๘	๖,๙๑๓.๒๖	๖,๙๑๓.๒๖	๕,๐๕๓.๕๙	๐.๗๓
วังทรายคำ	๓๑๔	๓,๙๘๗.๔๐	๓,๙๘๗.๔๐	๒,๙๑๔.๗๙	๐.๗๓
รวม	๓,๘๐๔	๕๒,๕๕๑.๙๗	๕๒,๕๔๙.๓๖	๓๘,๔๑๓.๕๘	

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๓๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- (๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้พันธุ์ลูกผสมทั้งหมด
- (๒) การเตรียมดิน

วัตถุประสงค์ของการเตรียมดิน เพื่อให้ผิวดินอ่อนตัว และห่อหุ้มเมล็ดข้าวโพดให้ขึ้นอยู่เสมอ และให้ดินมีอากาศถ่ายเทสะดวก และทำลายเห็บวัวซีพีซีให้แห้งตายและฝังกลบซากวัวซีพีซีเดิมให้จมดิน การไถพรวนควรไถอย่างน้อย ๒ ครั้ง ภายใต้หลักการ ไถตะให้ลึก ไถแปรให้ดินแตกละเอียด

(๓) การปลูก

การปลูกและระยะปลูก ทำได้ ๒ วิธีดังนี้

๑) ใช้เครื่องปลูก เลือกรูงานหยอดให้เหมาะกับขนาดของเมล็ดพันธุ์ โดยทั่วไป จะใช้ระยะห่างระหว่างแถว ๗๕ ซม. ระยะระหว่างหลุมประมาณ ๒๐-๒๕ ซม. โดยปริมาณเมล็ดที่ใช้จะประมาณ ๓-๓.๕ กก./ไร่ และ จะมีจำนวนต้นข้าวโพด/ไร่ ประมาณ ๘,๕๓๓-๑๐,๖๐๐ ต้นต่อไร่ ควรหยอดเมล็ดข้าวโพดให้ลึก ๒.๕-๓ นิ้ว

๒) ใช้คนปลูก ในหลายพื้นที่โดยเฉพาะทางภาคเหนือ จะใช้เชือกในการกำหนดระยะให้มีระยะห่างระหว่างร่องประมาณ ๗๐ ซม. แล้วใช้จอบขุด หยอดเมล็ด ๑-๒ เมล็ดแล้วกลบ โดยจำนวนเมล็ดที่หยอดและระยะห่างระหว่างหลุมขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ว่า สายพันธุ์ นั้นเหมาะกับการปลูกกี่ได้ดีเพียงใด

(๔) ระบบการให้น้ำ ข้าวโพดมีความต้องการใช้น้ำตลอดฤดูปลูก ประมาณ ๓๕๐-๖๐๐ มิลลิเมตร

(๕) การดูแลรักษา สำรวจแปลงปลูกข้าวโพดอย่างสม่ำเสมอ ใช้สารป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวโพดตามความจำเป็น

(๖) การใส่ปุ๋ย

แบ่งได้ ๒ ครั้ง เพื่อให้มีธาตุอาหารเพียงพอกับการสร้างผลผลิตได้เต็มที่ ดังนี้

๑) ปุ๋ยรองพื้น ควรใส่รองกันหลุม หรือโรยเป็นแถวแล้วกลบพร้อมปลูก ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ ในปริมาณ ๒๐ กิโลกรัม/ไร่

๒) ปุ๋ยยูเรีย เมื่อข้าวโพดมีอายุ ๒๕-๓๐ วัน ควรมีการใส่ปุ๋ยอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ปุ๋ยยูเรีย ๔๖-๐-๐ ในปริมาณ ๒๐-๒๕ กิโลกรัม/ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวเมื่อข้าวโพดแก่จัดและเก็บในช่วงที่อากาศแห้ง โดยใช้แรงงานคน และเครื่องเกี่ยวนวดข้าวโพด

(๘) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู สำรวจแปลงปลูกข้าวอย่างสม่ำเสมอ ใช้สารป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวโพดตามความจำเป็น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอวังเหนือ มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์												

สัญลักษณ์

 ช่วงฤดูปลูก

 ปลูกสูงสุด

 ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

 เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๖

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอวังเหนือ มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตเป็นเงิน ๗,๐๑๗.๓๕ บาท

คำนวณต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์				
(ใช้ตัวเลขของตนเองแทนในช่องสีเหลือง) เป็นการคิดคำนวณต้นทุนอย่างง่ายเท่านั้น				
พื้นที่เพาะปลูก แปลงที่คำนวณ ระบุจำนวนไร่	1	ไร่		
1. ค่าใช้จ่าย				
1.1 ค่าแรงงาน	2,825.00	บาท		
ค่าเคมีภัณฑ์	500.00	บาท		
ค่าปุ๋ย รวมค่าเคมีภัณฑ์	300.00	บาท		
ค่าดูแลรักษา	600.00	บาท		
ค่าเก็บเกี่ยว รวมรวม	1,425.00	บาท		
1.2 ค่าวัสดุ	3,993.00	บาท		
ค่าพันธุ์	600.00	บาท		
ค่าปุ๋ย	2,163.00	บาท		
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	980.00	บาท		
ค่าวัสดุอื่นๆ เช่นเชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	250.00	บาท		
1.3 ค่าเชื้อเพลิงรวม	147.72	บาท	6.50	(อัตราค่าเชื้อเพลิง ๖๖.๖๖ บาท/ลิตร)
1.4 ค่าเช่าที่ดิน		บาท		
1.5 ค่าเชื้อเพลิงอุปกรณ์	43.44	บาท	43.44	บาทต่อไร่ (เป็นค่าเชื้อเพลิงจากการคำนวณของ ๑๓๓.)
1.6 ค่าเชื้อเพลิงอุปกรณ์	8.19	บาท	8.19	บาทต่อไร่ (เป็นค่าเชื้อเพลิงจากการคำนวณของ ๑๓๓.)
2. ผลผลิต ที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยวได้ในแปลงนี้	1,200.00	กิโลกรัม		
3. ราคาที่คาดว่าจะขายได้	6,200.00	บาทต่อตัน		
4. ผลการคำนวณตามต้นทุนของทำ				
ต้นทุนรวม ของเกษตรกร	7,017.36	บาท คิดเป็น	7,017.36	บาท/ไร่
รายได้	7,440.00	บาท คิดเป็น	7,440.00	บาท/ไร่
กำไร / ขาดทุน	422.65	บาท คิดเป็น	422.65	บาท/ไร่
5. ต้นทุน ของ ๑๓๓.	4,361.80	บาท คิดเป็น	4,361.80	บาท/ไร่

ภาพที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง เป็นการผลิตเพื่อสร้างรายได้ โดยจะเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วขายให้กับพ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่น ที่อยู่ในแหล่งผลิตนั้น ๆ โดยไม่มีการปรับปรุงคุณภาพ หรือปรับลดความชื้น ซึ่งผลผลิตสุดท้ายส่วนใหญ่จะเข้าสู่โรงงานอาหารสัตว์

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีการตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

เกษตรกรนำไปขายตามลานรับซื้อ, สหกรณ์การเกษตร

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอวังเหนือ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ ด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๓ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๕๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นาย ขวัญ คิดอ่าน	๒	ทุ่งฮั่ว	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๒	นาย บุญเที่ยง เจ้าเล่ห์ดี	๖	ร่องเคาะ	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๓	นาย บุญหลง เจริญสุข	๒	วังทอง	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๔	นาย ไวยพจน์ สุวัฒนวงศ์ษา	๒	วังทอง	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๕	นาย ฤชัย เสียงหาญ	๒	วังทอง	วังเหนือ	๒๕๖๓	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๔.๓ ชนิดสินค้ามันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

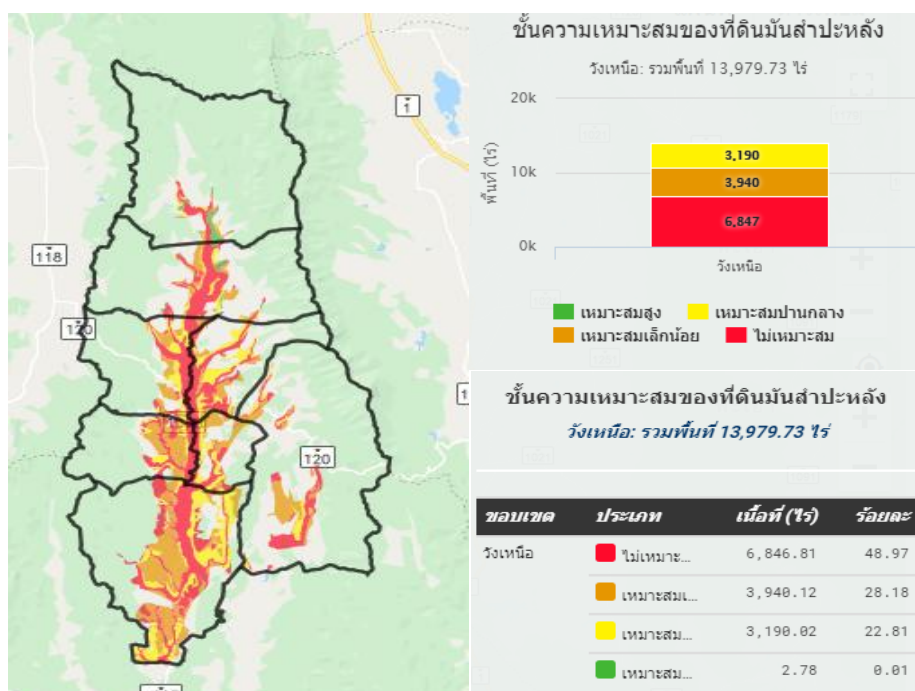
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด จำนวน ๑๓๔,๘๓๕.๓๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒,๐๗๓.๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๓ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๐,๗๒๓.๖๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗๘ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔๒,๑๗๗.๑๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๙,๙๖๑.๔๑ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๙

ตารางที่ ๕๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอวังเหนือ	๒,๐๗๓.๑๖	๓๐,๗๒๓.๖๔	๔๒,๑๗๗.๑๓	๕๙,๙๖๑.๔๑	๑๓๔,๘๓๕.๓๔
ทุ่งฮั่ว	๗๘๑.๗๘	๒,๐๔๔.๗๐	๓,๐๗๑.๐๐	๗๘๑.๗๘	๑๓,๖๘๘.๗๕
วังเหนือ	๒.๗๘	๓๑๙๐.๐๒	๓,๙๔๐.๑๒	๖,๘๔๖.๘๑	๑๓,๙๗๙.๗๓
วังใต้	-	๑,๕๕๒.๘๗	๕,๑๐๘.๙๘	๕,๗๔๑.๔๕	๑๒,๔๐๓.๓๐
ร่องเคาะ	-	๑๓,๔๗๘.๙๐	๑๗,๒๖๗.๕๐	๑๙,๓๕๑.๐๐	๕๐,๐๙๗.๔๐
วังทอง	-	๑,๙๑๕.๑๕	๕,๘๗๖.๔๐	๖,๑๓๑.๗๖	๑๓,๙๒๓.๓๑
วังซ้าย	-	๕,๒๐๔.๒๐	๒,๗๑๑.๒๖	๘,๐๒๓.๔๑	๑๕,๙๓๘.๘๗
วังแก้ว	๑,๒๘๘.๖๑	๖๐๒.๘๙	๗๑๐.๕๒	๒๔๐๐.๘๕	๕,๐๐๒.๘๗
วังทรายคำ	-	๒,๗๓๔.๙๑	๓,๔๙๑.๓๕	๓,๕๖๔.๘๖	๙,๗๘๑.๑๒

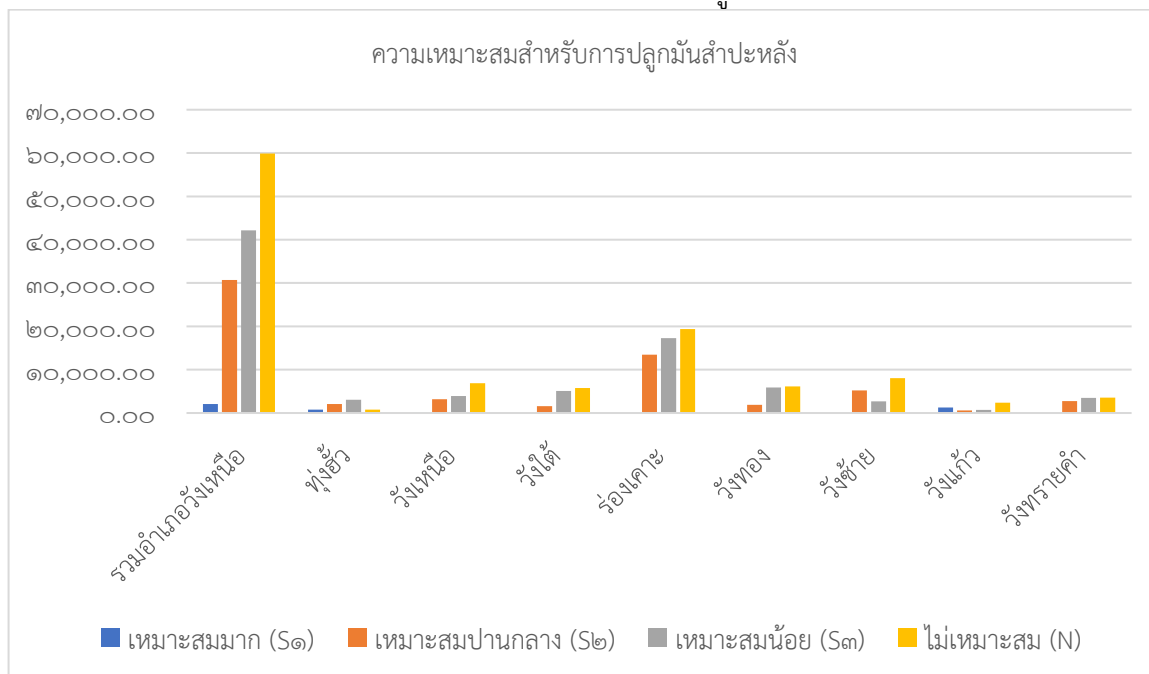
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง

ภาพที่ ๓๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

กราฟแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง

ภาพที่ ๓๘ แสดงร้อยละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๙,๑๐๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลทุ่งฮั่ว จำนวน ๓,๔๔๔ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลวังทอง จำนวน ๒,๐๓๑ ไร่ และตำบลวังซ้าย จำนวน ๑,๓๓๓ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๕ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)
	ทุ่งฮั่ว	๓,๔๔๔.๔๓
	วังเหนือ	๒๕๒.๓๐
	วังใต้	๓๔๕.๑๔
	ร่องเคาะ	๙๓๔.๔๐
	วังทอง	๒,๐๓๑.๓๘
	วังซ้าย	๑,๓๓๓.๙๙
	วังแก้ว	๔๙๓.๐๙
	วังทรายคำ	๒๖๕.๕๗
	รวม	๙,๑๐๐.๓๐

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

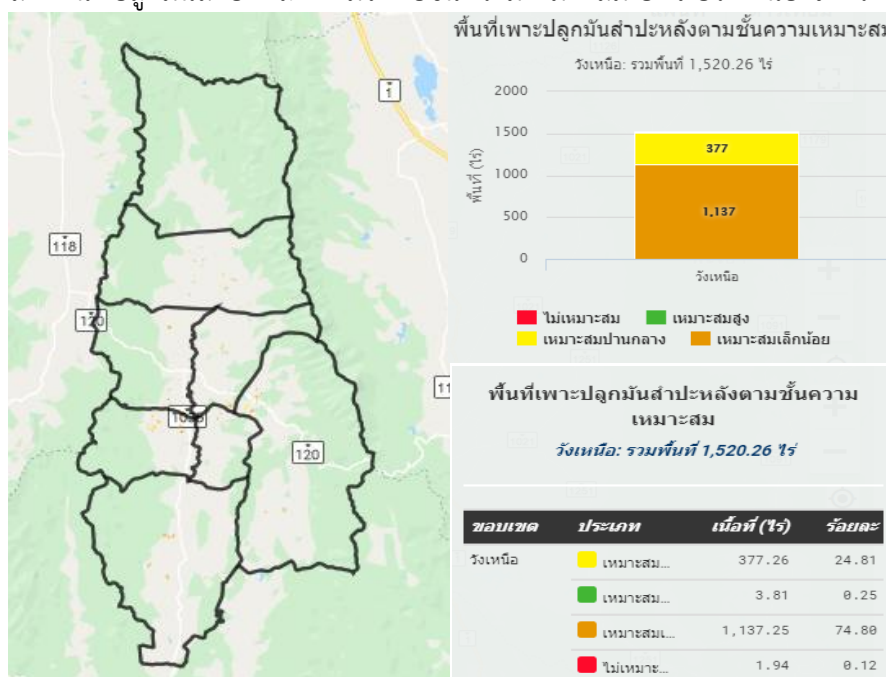
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑,๕๒๐.๒๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓.๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๕ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๗๗.๒๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑,๑๓๗.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๘๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑.๙๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๒

ตารางที่ ๕๖ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอวังเหนือ	๓.๘๑	๓๗๗.๒๖	๑,๑๓๗.๒๕	๑.๙๔	๑,๕๒๐.๒๖
ทุ่งฮั่ว	๓.๘๑	๕๒.๖	๑๕๘.๐๔	-	๒๑๔.๔๕
วังเหนือ	-	๓๕.๗๓	๑๘๒.๙๖	-	๒๑๘.๖๙
วังใต้	-	๙๔.๖๕	๒๔๒.๙๓	-	๓๓๗.๕๙
ร่องเคาะ	-	๔๔.๘๑	๑๘๙.๖๑	-	๒๓๔.๔๒
วังทอง	-	๘๕.๕๑	๒๑๖.๒๓	๑.๙๔	๓๐๓.๖๗
วังซ้าย	-	๕๖.๙๗	๙๔.๖๑	-	๑๕๑.๕๘
วังแก้ว					
วังทรายคำ	-	๖.๙๙	๕๒.๘๗	-	๕๙.๘๖

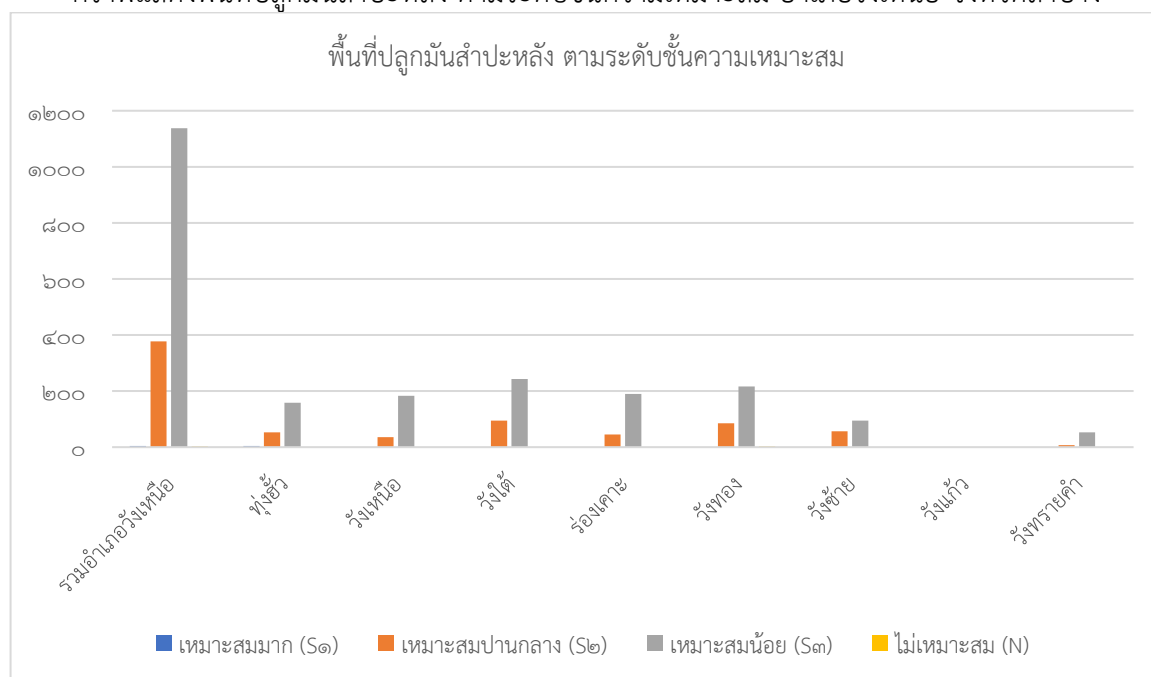
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง

ภาพที่ ๓๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

กราฟแสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง

ภาพที่ ๔๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ปริมาณการผลิต

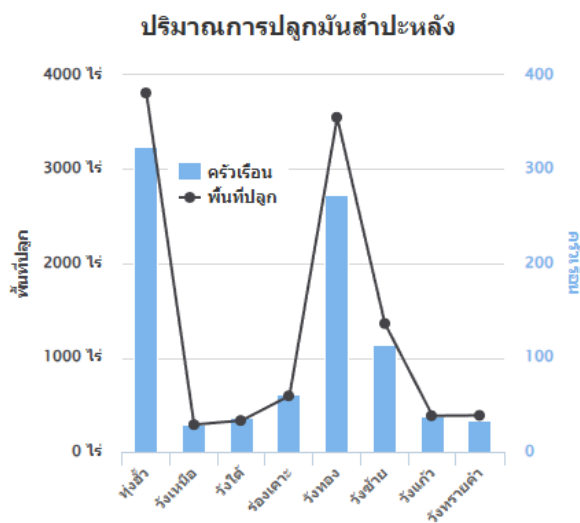
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๙,๑๐๐ ไร่ ๘๔๓ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลทุ่งฮั่ว จำนวน ๓,๔๔๔ ไร่ ๒๙๗ ครัวเรือน รองลงมาคือ ตำบลวังทอง จำนวน ๒,๐๓๑ ไร่ จำนวน ๑๘๒ ครัวเรือน และตำบลวังซ้าย จำนวน ๑,๓๓๓ ไร่ ๑๒๕ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๗ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ทุ่งฮั่ว	๒๙๗	๓,๔๔๔.๔๓	๓,๔๔๔.๔๓	๑๐,๓๙๕.๒๙	๓.๐๒
วังเหนือ	๒๗	๒๕๒.๓๐	๒๕๒.๓๐	๗๖๑.๔๔	๓.๐๒
วังใต้	๔๑	๓๔๕.๑๔	๓๔๕.๑๔	๑,๐๔๑.๖๓	๓.๐๒
ร่องเคาะ	๑๐๒	๙๓๔.๔๐	๙๓๔.๔๐	๒,๘๒๐.๐๒	๓.๐๒
วังทอง	๑๘๒	๒,๐๓๑.๓๘	๒,๐๓๑.๓๘	๖,๑๓๐.๗๐	๓.๐๒
วังซ้าย	๑๒๕	๑,๓๓๓.๙๙	๑,๓๓๓.๙๙	๔,๐๒๕.๙๘	๓.๐๒
วังแก้ว	๔๕	๔๙๓.๐๙	๔๙๓.๐๙	๑,๔๘๘.๑๕	๓.๐๒
วังทรายคำ	๒๔	๒๖๕.๕๗	๒๖๕.๕๗	๘๐๑.๔๙	๓.๐๒
รวม	๘๔๓	๙,๑๐๐.๓๐	๙,๑๐๐.๓๐	๒๗,๔๖๔.๗๑	

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิแสดงปริมาณการมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๔๑ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์ระยอง ๑๑

(๒) การเตรียมดิน

หากดินที่ทำการเพาะปลูกมันติดต่อกันหลายปี ควรปรับปรุงดิน เพื่อรักษาระดับผลผลิตในระยะยาว ด้วยการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ที่หาได้ในท้องถิ่น หรือปลูกพืชตระกูลถั่วต่าง ๆ หมุนเวียนบำรุงดิน ในกรณีที่

พื้นที่ประเภทหญ้าคา ควรใช้ยาราวด์อัฟหรือเครือเถาต่าง ๆ ควรใช้ยาสตาร์เรน ฉีดพ่นยาจำกัดเสียก่อนการไถ จากนั้นไถครั้งแรก โดยไถกลบวัชพืชก่อนปลูกด้วยผาน ๓ (อย่าเผาทำลายวัชพืช) ให้ลึกประมาณ ๒๐-๓๐ ซม. แล้วทิ้งระยะไว้ประมาณ ๒๐-๓๐ วัน เพื่อหมักวัชพืชเป็นปุ๋ยในดินต่อไป ไถพรวนด้วยผาน ๗ อีก ๑-๒ ครั้ง ตามความเหมาะสม และรีบปลูกโดยเร็ว ในขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่

(๓) การปลูก

ปลูกเป็นแถวแนวตรง เพื่อสะดวกในการบำรุงรักษาและกำจัดวัชพืช โดยใช้ระยะระหว่างแถว ๑.๒๐ เมตร ระยะระหว่างต้น ๘๐ ซม. และปักท่อนพินฐ์ให้ตั้งตรงลึกในดินประมาณ ๑๐ ซม.

(๔) การดูแลรักษา

การปลูกในฤดูฝนสภาพดินชื้น ควรฉีดยาคุมวัชพืชด้วยยาไดยูรอน (คาแม็กซ์) หลังจากการปลูกทันที ไม่ควรเกิน ๓ วัน หรือก่อนต้นมันงอก หากฉีดหลังต้นมันงอก อาจทำให้ต้นมันเสียหายได้ ใช้ยาในอัตรา ๖ ซีดี (๖๐๐ กรัม) ผสมน้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นได้ประมาณ ๑ ไร่/ครั้ง

(๖) การใส่ปุ๋ย

รอบที่ ๑ ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๕-๕๐ กก./ไร่ ห่างจากต้นมัน ๑ คืบ (๒๐ ซม.) จากนั้นใช้จอบกำจัดวัชพืช พร้อมกับกลบปุ๋ยไปด้วย หรือใส่ปุ๋ยโดยการขุดหลุม ห่างจากโคนต้น ๑ คืบ แล้วกลบดินตามข้อสำคัญควรใส่ปุ๋ยขณะที่ดินมีความชื้นอยู่

รอบที่ ๒ ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๕-๕๐ กก./ไร่ ห่างจากต้นมัน ๑ คืบ (๒๐ ซม.) พร้อมกำจัดวัชพืช ครั้งที่ ๒ ประมาณ ๖๐-๗๐ วัน หลังการปลูก

(๗) การเก็บเกี่ยว

ทำการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังในช่วงอายุที่เหมาะสม คือ ประมาณ ๑๐-๑๒ เดือน พร้อมทั้งวางแผนการเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง เพื่อการปลูกในคราวต่อไปส่วนของต้นมันสำปะหลังที่ไม่ใช้ เช่น ใบ กิ่ง ก้าน หรือ ลำต้น ควรสับทิ้งไว้ในแปลง เพื่อให้เป็นปุ๋ยพืชสดในดินต่อไป

(๘) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู สำรองแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ ใช้สารป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชตามความจำเป็น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอวังเหนือ มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง	←.....→	←.....→	←.....→									

สัญลักษณ์

←.....→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอวังเหนือ มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง โดยพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน ๘,๘๐๖.๖๑ บาท

คำนวณต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง				
(ใช้ตัวเลขของตนเองแทน ในช่องสีเหลือง) เป็นการคิดคำนวณต้นทุนอย่างง่ายเท่านั้น				
พื้นที่เพาะปลูก แปลงที่คำนวณ ระบุจำนวนไร่	1	ไร่		
1. ค่าใช้จ่าย				
1.1 ค่าแรงงาน	3,700.00	บาท		
ค่าเคมีภัณฑ์	800.00	บาท		
ค่าปุ๋ย รวมค่าเคมีภัณฑ์	600.00	บาท		
ค่ายารักษา	900.00	บาท		
ค่าอื่น ๆ รวมรวม	1,400.00	บาท		
1.2 ค่าวัสดุ	4,555.00	บาท		
ค่าพันธุ์	1,100.00	บาท		
ค่าปุ๋ย	1,815.00	บาท		
ค่าอุปกรณ์การปลูกและกำจัด	640.00	บาท		
ค่าวัสดุอื่น ๆ เช่นปุ๋ยชีวภาพ และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	1,000.00	บาท		
1.3 ค่าเชื้อเพลิงและพลังงาน	536.58	บาท	6.90	(อัตราค่าเชื้อเพลิง ๖๒.๖)
1.4 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	บาท		
1.5 ค่าเชื้อเพลิงรถไถ	13.28	บาท	13.28	บาทต่อไร่ (เป็นค่าเชื้อเพลิงจากการคำนวณของ สศก.)
1.6 ค่าเชื้อเพลิงรถบรรทุก	1.75	บาท	1.75	บาทต่อไร่ (เป็นค่าเชื้อเพลิงจากการคำนวณของ สศก.)
2. ผลผลิต ที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยวได้ไร่ละตัน	4,000.00	กิโลกรัม		
3. ราคาที่คาดว่าจะขายได้	3,200.00	บาทต่อตัน		
4. ผลการคำนวณตามต้นทุนของทำน				
ต้นทุนรวม ของเกษตรกร	8,806.61	บาท คิดเป็น	8,806.61	บาท/ไร่
รายได้	12,800.00	บาท คิดเป็น	12,800.00	บาท/ไร่
กำไร /ขาดทุน	3,993.39	บาท คิดเป็น	3,993.39	บาท/ไร่
5. ต้นทุน ของ สศก.	6,168.66	บาท คิดเป็น	6,168.66	บาท/ไร่
ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร				
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์				
ธันวาคม 2562				

ภาพที่ ๔๒ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

การผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง เป็นการผลิตเพื่อสร้างรายได้ โดยจะเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วขายให้กับพ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่น ที่อยู่ในแหล่งผลิตนั้น ๆ

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีการที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

เกษตรกรทั่วไป นำไปขายตามลานรับซื้อ, สหกรณ์การเกษตร ส่วนเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลังมีการทำบันทึกข้อตกลงเชื่อมโยงการตลาดกับบริษัทเอกชนในพื้นที่ เพื่อรับซื้อผลผลิตของกลุ่มฯ

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอ ๔ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่มันสำปะหลัง จำนวน ๔ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๕๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมันสำปะหลัง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นาย กมินทร์ พงษ์พิทย	๖	วังเหนือ	วังเหนือ	๒๕๖๓	มันสำปะหลัง
๒	นาง จันทร มีทรง	๗	วังทรายคำ	วังเหนือ	๒๕๖๓	มันสำปะหลัง
๓	นาย ทองอิน เม็ดดี	๗	วังทรายคำ	วังเหนือ	๒๕๖๓	มันสำปะหลัง
๔	นาง พร กำสม	๗	วังทรายคำ	วังเหนือ	๒๕๖๓	มันสำปะหลัง

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๔.๔ ชนิดสินค้าทางการ

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

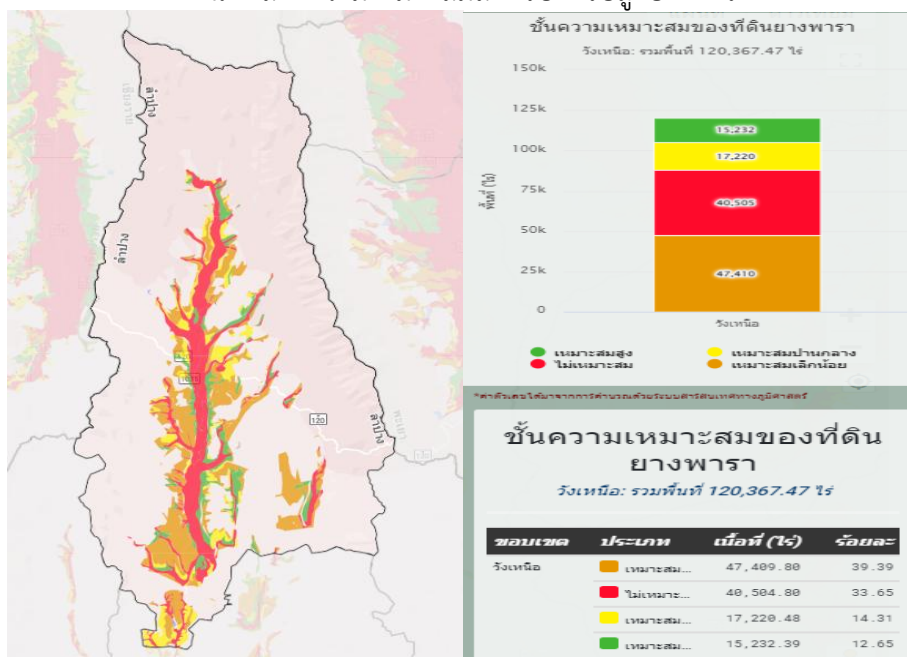
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราทั้งหมด จำนวน ๑๒๐,๓๖๗.๔๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๕,๒๓๒.๓๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๕ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๗,๒๒๐.๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔๗,๔๐๙.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๓๙ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๐,๕๐๔.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๖๕

ตารางที่ ๕๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอวังเหนือ	๑๕,๒๓๒.๓๙	๑๗,๒๒๐.๔๘	๔๗,๔๐๙.๘๐	๔๐,๕๐๔.๘๐	๑๒๐,๓๖๗.๔๗
ทุ่งฮั่ว	๘๖๘.๗๔	๒,๒๐๘.๑๖	๔,๗๑๗.๑๕	๕,๓๗๒.๕๑	๑๓,๑๖๖.๕๖
วังเหนือ	๑,๐๓๖.๗๒	๒,๓๕๔.๕๘	๓,๕๒๔.๕๘	๖,๐๔๗.๑๙	๑๒,๙๖๒.๔๙
วังใต้	๕๒๗.๒๖	๙๘๘.๗๑	๕,๘๙๑.๙๗	๔,๐๕๐.๔๐	๑๑,๔๕๘.๓๔
ร่องเคาะ	๕,๔๔๗.๙๖	๗,๒๕๑.๔๗	๑๖,๔๔๖.๗๐	๑๒,๕๑๓.๗๐	๔๑,๖๕๙.๘๓
วังทอง	๑,๕๘๑.๙๒	๑๙๗.๒๗	๗,๗๕๕.๖๖	๒,๙๕๕.๓๘	๑๒,๕๙๐.๒๓
วังซ้าย	๒,๕๔๓.๐๘	๓,๑๓๖.๙๐	๔,๒๒๖.๖๓	๕,๐๘๖.๔๐	๑๔,๙๙๓.๐๑
วังแก้ว	๑,๐๙๘.๙๖	๕๓๒.๓๓	๔๙๖.๐๖	๑,๘๘๔.๙๕	๔,๐๑๒.๓๐
วังทรายคำ	๒,๑๒๗.๗๕	๕๕๑.๖๔	๔,๓๕๑.๐๕	๒,๕๙๔.๒๗	๙,๖๒๔.๗๑

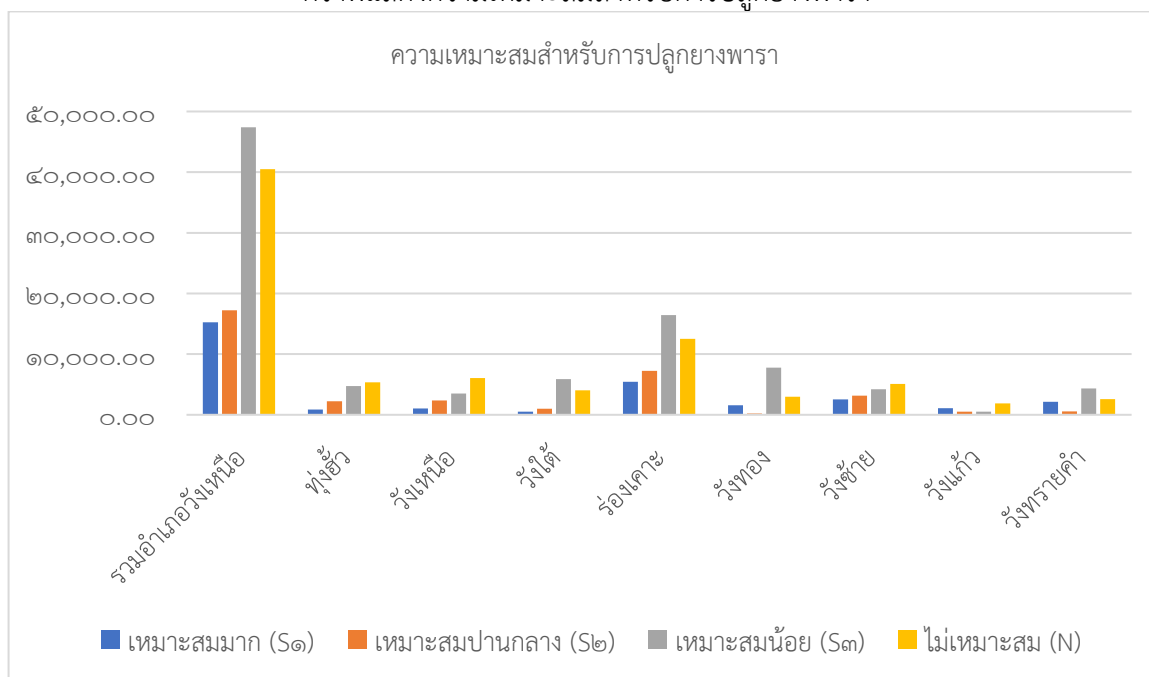
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา

ภาพที่ ๔๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

กราฟแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา

ภาพที่ ๔๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ปลูกยางพารา ปี ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๕,๓๘๘ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลวังทอง จำนวน ๒,๗๑๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลร่องเคาะ จำนวน ๙๗๒ ไร่ และตำบลวังซ้าย จำนวน ๕๑๖ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖๐ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกยางพารา (ไร่)
๑	ทุ่งฮั่ว	๓๐๖.๔๐
๒	วังเหนือ	๓๙๐.๘๑
๓	วังใต้	๑๕๒.๔๓
๔	ร่องเคาะ	๙๗๒.๕๗
๕	วังทอง	๒,๗๑๐.๔๗
๖	วังซ้าย	๕๑๖.๕๕
๗	วังแก้ว	๒๓๘.๔๕
๘	วังทรายคำ	๑๐๐.๖๕
	รวม	๕,๓๘๘.๓๓

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทย สาขาลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) พื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม

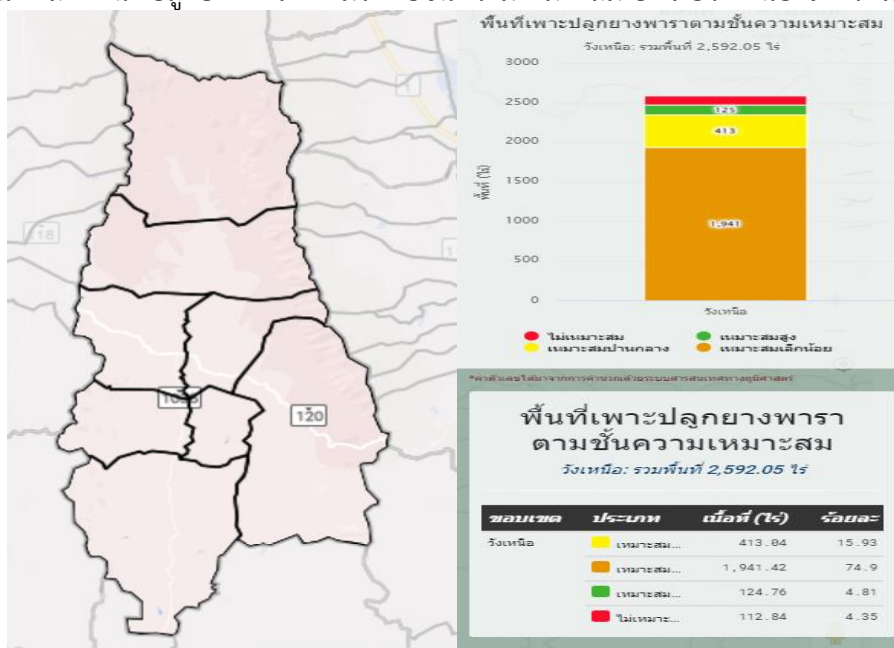
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒,๕๙๒.๐๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๒๔.๗๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔๑๓.๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑,๙๔๑.๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๙๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๑๒.๘๔ คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๕

ตารางที่ ๖๑ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอวังเหนือ	๑๒๔.๗๖	๔๑๓.๐๔	๑,๙๔๑.๔๒	๑๑๒.๘๔	๒,๕๙๒.๐๕
ทุ่งฮั่ว	๐.๐๕	๓๙.๕๑	๙๑.๖๐	๐	๑๓๑.๑๖
วังเหนือ	๘.๕๑	๒๓.๕๐	๑๔๔.๒๑	๑๓.๐๗	๑๘๙.๓๐
วังใต้	๐	๓.๓๙	๑๔๑.๔๐	๕.๘๗	๑๕๐.๖๖
ร่องเคาะ	๔๑.๐๑	๒๕๐.๗๐	๙๖๕.๕๙	๔๒.๙๕	๑,๓๐๐.๒๕
วังทอง	๔๑.๓๖	๒๗.๔๐	๔๘๖.๔๗	๑๖.๓๖	๕๗๑.๕๙
วังซ้าย	๓๒.๘๓	๕๒.๑๖	๗๘.๕๘	๓๕.๕๙	๑๙๙.๑๗
วังแก้ว	๐	๙.๑๐	๑๙.๐๒	๐	๒๘.๑๒
วังทรายคำ	๐.๙๙	๗.๒๘	๑๔.๕๕	๐	๒๒.๘๓

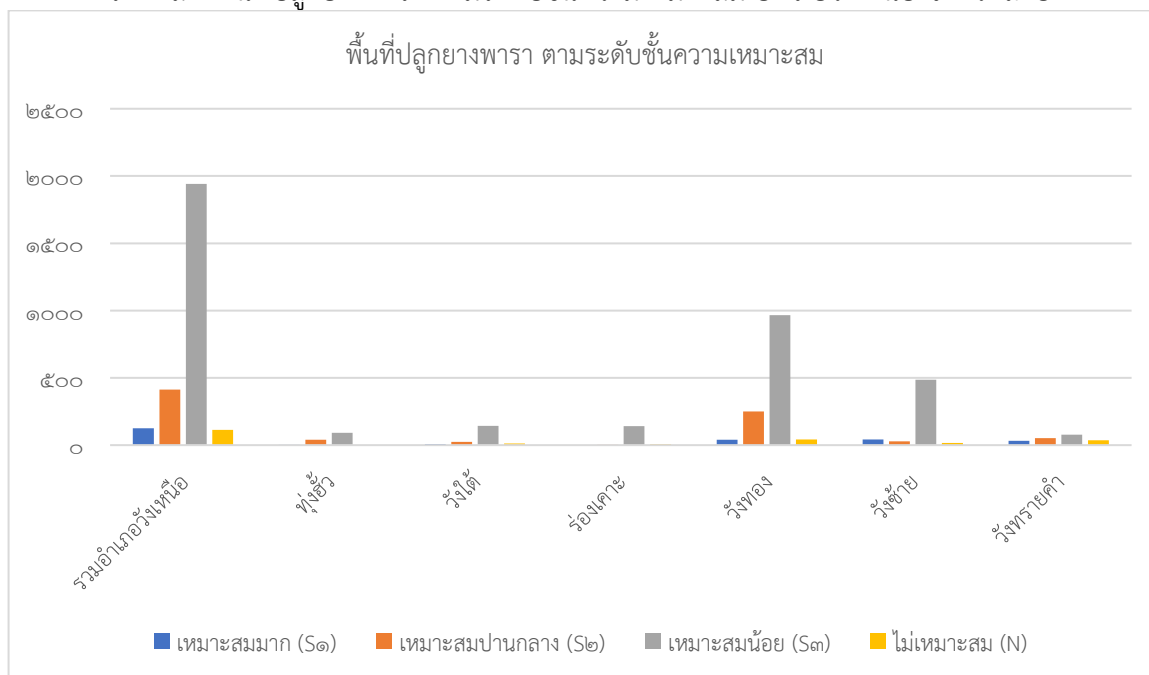
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง

ภาพที่ ๔๕ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

กราฟแสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง

ภาพที่ ๔๖ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ปลูกยางพารา ปี ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๕,๓๘๘ ไร่ ๖๑๖ ครัวเรือน โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลวังทอง จำนวน ๒,๗๑๐ ไร่ ๓๒๑ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลร่องเคาะ จำนวน ๙๗๒ ไร่ ๑๐๔ ครัวเรือน และตำบลวังซ้าย จำนวน ๕๑๖ ไร่ ๖๒ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๖๒ แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ทุ่งฮั่ว	๒๗	๓๐๖.๔๐	๒๖๖.๑๖	๕๓.๒๓	๐.๒๐
วังเหนือ	๓๗	๓๙๐.๘๑	๑๔๑.๐๐	๒๘.๒๐	๐.๒๐
วังใต้	๒๓	๑๕๒.๔๓	๙๗.๑๓	๑๙.๔๓	๐.๒๐
ร่องเคาะ	๑๐๔	๙๗๒.๕๗	๗๐๗.๒๖	๑๔๑.๔๕	๐.๒๐
วังทอง	๓๒๑	๒,๗๑๐.๔๗	๒,๔๗๗.๐๘	๔๙๕.๔๒	๐.๒๐
วังซ้าย	๖๒	๕๑๖.๕๕	๓๘๔.๑๖	๗๖.๘๓	๐.๒๐
วังแก้ว	๒๗	๒๓๘.๔๕	๑๖๐.๕๘	๓๒.๑๒	๐.๒๐
วังทรายคำ	๑๕	๑๐๐.๖๕	๖๘.๐๗	๑๓.๖๑	๐.๒๐
รวม	๖๑๖	๕,๓๘๘.๓๓	๔,๓๐๑.๔๔	๘๖๐.๒๙	

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทย สาขาลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๔๗ แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

(ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑. การเลือกแหล่งปลูกยาง

สภาพพื้นที่

เป็นพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๖๐๐ เมตร เป็นพื้นที่ราบ หรือมีความลาดเอียงต่ำกว่า ๓๕ % (๒๐ องศา) ถ้าความลาดเอียงเกิน ๓๐ % (๑๕ องศา) ต้องทำขั้นบันได และปลูกพืชคลุมดินบนขั้นบันไดทันทีที่เตรียมพื้นที่เสร็จ เพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดิน ไม่เป็นแหล่งที่มีน้ำท่วมขัง

ลักษณะดิน

เป็นดินร่วนเหนียวถึงร่วนทราย เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ หน้าดินลึกไม่น้อยกว่า ๑ เมตร และไม่มีชั้นหินแข็ง หินโผล่ หรือชั้นดินดาน ระดับน้ำใต้ดินลึกกว่า ๑ เมตร การระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศดี มีค่าความเป็นกรด - ด่างที่เหมาะสม ประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

สภาพภูมิอากาศ

ปริมาณน้ำฝนไม่ต่ำกว่า ๑,๒๐๐ มิลลิเมตรต่อปี และมีจำนวนวันฝนตกเฉลี่ยประมาณ ๑๒๐ - ๑๕๐ วัน

แหล่งน้ำ อาศัยน้ำฝน

๒. พันธุ์ยาง

การเลือกพันธุ์ ให้ผลผลิตสูง การเจริญเติบโตดี มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ด้านทานโรคในพื้นที่ที่มีปัญหารุนแรง

พันธุ์ยางแนะนำ พันธุ์ที่แนะนำตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร มีดังนี้

- RRIT ๒๕๑
- BPM ๒๔
- PB ๒๓๕
- RRIC ๑๑๐
- RRIM ๖๐๐

ข้อควรคำนึงสำหรับผู้เริ่มปลูกยาง

- ควรเตรียมพื้นที่ กำหนดระยะปลูก และเตรียมหลุมปลูกให้เสร็จเรียบร้อยภายในเดือนมีนาคม หรือต้นเดือนเมษายน

- ควรปลูกยางตั้งแต่ต้นฤดูฝน สำหรับผู้ใช้ต้นตอตาปลูกควรปลูกให้เสร็จภายในเดือนพฤษภาคม แต่ถ้าใช้ยางชำถุงปลูกอาจยืดเวลาออกไปได้บ้างเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ควรปลูกให้เสร็จภายในเดือนมิถุนายน

- ในพื้นที่แห้งแล้ง ก่อนเข้าฤดูแล้งขณะที่ดินยังชื้นอยู่ ควรใช้วัสดุ เช่น หญ้าแห้ง ฟางข้าว หรือเศษวัชพืช คลุมบริเวณรอบโคนต้นยาง ห่างจากต้นยางประมาณ ๕ - ๑๐ ซม. เพื่อรักษาความชื้นของดิน

- เมื่อปลูกพืชแซมครบ ๓ ปีแล้ว ต้องหยุดปลูก และปลูกพืชคลุมแทนทันที

- หมั่นดูแลบำรุงรักษาสวนยางตามคำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในฤดูแล้ง

ควรกำจัดวัชพืชในสวนยาง เพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้สวนยาง

๓. วิธีปลูกต้นยาง

การปลูกยางพาราจะแตกต่างกันไปตามชนิดของต้นพันธุ์ยาง ซึ่งในที่นี้จะกล่าวเฉพาะการปลูกด้วยต้นตอตาและต้นยางชำถุงเท่านั้น เนื่องจากการปลูกด้วยเมล็ดแล้วติดตาในแปลง มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก และเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษามาก จึงไม่ค่อยมีผู้นิยมทำกันในปัจจุบัน

๑. การปลูกด้วยต้นตอตา

ควรปลูกช่วงต้นฤดูฝน โดยเลือกต้นตอตาที่สมบูรณ์ ตาขุนโตเห็นเด่นชัด นำดินบนที่ผสมปุ๋ยร็อกฟอสเฟตเรียบร้อยแล้วใส่รองก้นหลุม แล้วกลบหลุมให้เต็มด้วยดินล่าง จากนั้น ใช้เหล็กหรือไม้แหลมขนาด เล็กกว่าต้นตอตาเล็กน้อยปักนำเป็นรูตรงกลางหลุม ให้ลึกเท่ากับความยาวของรากแก้ว แล้วนำต้นตอตาปักลงไป ให้ แผ่นตาอยู่แนวเหนือ - ใต้ และอยู่เหนือพื้นดินประมาณ ๑ ซม. กดดินให้แน่นจนเสมอปากหลุม พูนดินบริเวณโคนต้น เล็กน้อยเพื่อมิให้น้ำขังในหลุม แต่อย่าให้กลบแผ่นตา พยายามให้รอยต่อระหว่างรากกับลำต้นอยู่ระดับปากหลุมพอดี คลุมโคนต้นด้วยฟางข้าว หรือเศษพืชคลุม หรือเศษวัสดุคลุมที่หาง่ายในท้องถิ่น

๒. การปลูกด้วยต้นยางชำถุง

ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน ใช้ต้นยางชำถุงขนาด ๑ - ๒ ฉัตร ควรเลือกต้นที่สมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากโรคและแมลงศัตรู นำดินที่ผสมปุ๋ยร็อกฟอสเฟตเรียบร้อยแล้วใส่รองก้นหลุม จากนั้น นำต้นยางชำถุง ไปตัดดินที่ก้นถุงออกประมาณ ๑ นิ้ว เพื่อตัดปลายรากที่คดงอ แต่ยังไม่ถึงถุงออก แล้ววางลงในหลุม ให้รอยต่อ ระหว่างรากกับตาอยู่ระดับปากหลุม กลบดินลงหลุมจนเกือบเต็ม แล้วดึงถุงพลาสติกออก ระมัดระวังอย่าให้ดินในถุงพลาสติก ตก กลบดินจนเสมอปากหลุม แล้วอัดดินให้แน่น โดยให้บริเวณโคนต้นยางสูงกว่าเล็กน้อย เพื่อมิให้น้ำขังในหลุม การ ปลูกยางในพื้นที่แห้งแล้งแนะนำให้ใช้ต้นยางชำถุงเพียงอย่างเดียว โดยใช้วิธีปลูกเดียวกัน แต่ขนาดหลุมลึกเป็น ๗๕ ซม. และรองก้นหลุมเพิ่มด้วยปุ๋ยอินทรีย์ หลุมละ ๕ กิโลกรัม

ระยะปลูก

เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับต้นยาง จึงกำหนดระยะปลูกเป็น ๒ ระยะ ตามความต้องการ ปลูกพืชแซม และลักษณะประจำพันธุ์ยาง

การปลูกซ่อม

หลังจากปลูกแล้วอาจมีต้นยางบางต้นตายไป เนื่องจากอากาศแห้งแล้ง ถูกโรคและ แมลงทำลาย หรือต้นที่ปลูกไม่สมบูรณ์ จำเป็นต้องปลูกซ่อม ซึ่งควรทำให้เสร็จก่อนหมดฤดูฝนอย่างน้อย ๒ เดือน

ต้นพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับปลูกซ่อม คือ ยางชำถุง เพราะจะทำให้ต้นยางที่ปลูกในแปลงมี ขนาดใกล้เคียงกัน ส่วนต้นยางที่มีอายุเกิน ๑ ปีไปแล้วไม่ควรปลูกซ่อม เพราะจะถูกบังร่มไม่สามารถเจริญเติบโตทันต้นอื่น ได้

๔. การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งกิ่งที่ถูกวิธีช่วยให้ต้นยางมีลำต้นกลม ตรง เปลือกบริเวณที่กรีดไม่มีปุ่มบวม ง่ายต่อการกรีด ต้นยางเจริญเติบโตได้ดีขึ้น ทรงพุ่มสมดุล โปร่ง และป้องกันโรคจากเชื้อรา

ข้อควรปฏิบัติในการตัดแต่งกิ่ง

- ตัดแต่งกิ่งในช่วงต้นฤดูฝน และปลายฤดูฝน ไม่ควรตัดแต่งกิ่งในฤดูแล้ง
- ตัดแต่งกิ่งแขนงในระดับต่ำกว่า ๒ เมตร เริ่มตั้งแต่ยางอายุประมาณ ๑ ปี
- การตัดกิ่งแขนงครั้งแรกในต้นฤดูฝน ให้ใช้วิธีทยอยตัดกิ่งแขนงออก เพื่อป้องกันต้น

ยางสูงชะลูด

- ในสภาพท้องที่แห้งแล้ง ควรตัดแต่งกิ่งแขนงในระดับต่ำกว่า ๑.๗ เมตร
- ใช้กรรไกรตัดให้ชิดกับลำต้น ไม่ควรใช้มีดตัดหรือสับ
- อย่าโน้มต้นลงมาเพื่อตัดกิ่ง เพราะทำให้เกิดอันตรายต่อต้นยาง เช่น เปลือกแตก น้ำ

ยางไหล หรือต้นหักได้

- ควรหาสารเคมีป้องกันโรคและแมลง ปูนขาว ปูนแดง หรือสี บริเวณรอยแผล ที่ตัด

แต่งกิ่งทุกครั้ง

การสร้างทรงพุ่ม

- สร้างทรงพุ่มที่ระดับความสูง ๒.๐๐ – ๒.๕๐ เมตร
- ถ้าต้นยางสูงไม่มากนัก ให้ใช้วิธีคลุมยอดหรือวิธีสวมยอด แต่ถ้าต้นยางสูงมาก และส่วนสีน้ำตาลสูงเกิน ๒.๕๐ เมตร ให้ใช้วิธีควั่นที่ระดับประมาณ ๒.๒๐ เมตร
- ห้ามใช้วิธีตัดยอด แต่ถ้าจะใช้ต้องใช้เลื่อยพุ่มให้มีแขนงยอด โดยวิธีตัดทอนแขนงข้าง ๓ – ๕ กิ่ง ให้เจริญเติบโตต่ำกว่าแขนงยอด เพื่อป้องกันทรงพุ่มหนัก และกิ่งแตกเป็นกระจุก
- ถ้ามีกิ่งแขนงแตกที่ระดับ ๒ – ๒.๕ เมตรแล้ว ไม่จำเป็นต้องสร้างทรงพุ่มกับต้นยางต้นนั้นอีก

- ถ้าในแปลงมีต้นยางสูงขนาดน้อยกว่า ๔๐% ของต้นปลูก ก็ไม่จำเป็นต้องสร้างทรงพุ่มกับต้นยางที่สูงชะลูดที่เหลือ

การทำแนวป้องกันไฟ

- ขุดถากวัชพืชและเก็บเศษซากเหลือของพืชออกให้หมด เป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า ๓ เมตร รอบบริเวณสวน
- ปร่าวัชพืชบริเวณแถวภายในและระหว่างแถวภายในก่อนเข้าหน้าแล้ง
- กรณีต้นยางที่ถูกไฟไหม้เล็กน้อย แนะนำให้ใช้ปูนขาวทาลำต้นทันที เพื่อป้องกันความร้อนจากแสงแดด โรค และแมลงที่อาจเข้าทำลายได้
- ถ้าต้นยางในสวนได้รับความเสียหายจากไฟไหม้เป็นจำนวนมาก จนไม่อาจรักษาหน้ายางได้เกินร้อยละ ๔๐ ของแปลง ควรจะทำการปลูกใหม่ทั้งแปลง

การป้องกันรอยไหม้จากแสงแดด

- ต้นยางที่ปลูกในเขตแห้งแล้งมักปรากฏรอยไหม้จากแสงแดด ซึ่งเกิดจากการที่เนื้อเยื่อส่วนรับแสงแดดเป็นเวลานานติดต่อกัน จนเซลล์เนื้อเยื่อเสียหาย ไม่สามารถเจริญเติบโตต่อไปได้
- ก่อนเข้าช่วงแล้งควรใช้ปูนขาวทาบริเวณโคนต้น เพื่อป้องกันความรุนแรงของแสงแดดในช่วงแล้ง

การคลุมโคน

ควรคลุมบริเวณโคนต้นยาง เพื่อรักษาความชื้นในดินในช่วงฤดูแล้ง โดยใช้วัสดุคลุมพื้นที่บริเวณโคนต้นยางเป็นวงกลม ห่างจากโคนต้นยาง ๕ – ๑๐ เซนติเมตร ให้มีรัศมีคลุมพื้นที่โคนต้นยางประมาณ ๑ เมตร คลุมหนาประมาณ ๑๐ เซนติเมตร คลุมตลอดแถวภายในกรณีสามารถหาวัสดุดังกล่าวได้ง่าย มีปริมาณมาก และแรงงานพอ ควรคลุมให้ตลอดทั้งแถวภายในจากโคนต้นยางแผ่คลุมพื้นที่ออกไปข้างละ ๑ เมตร วิธีนี้จะช่วยรักษาความชุ่มชื้นในดินให้ดีขึ้นในช่วงฤดูแล้ง และยังช่วยป้องกันไม่ให้วัชพืชขึ้นในแถวภายในอีกด้วย

๕. โรคและศัตรูพืชที่สำคัญของยางพารา

โรคตายยอด (Die Back)

สาเหตุการเกิดโรค

- เกิดจากเชื้อรา
- เกิดจากปลูกในพื้นที่ที่สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ต่อการเจริญเติบโต เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหาร มีน้อยหรือมากเกินไป หรือมีสารพิษตกค้างในดิน หรือ ปลูกในสภาพที่เหมาะสมแก่การเกิดโรค

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

กิ่งก้านหรือยอด แห้งตายจากปลายกิ่งหรือยอดเข้าหาส่วนโคนที่ละน้อย แล้วลุกลามไปจนถึงโคนต้น ในที่สุดต้นยางจะยืนต้นตาย ถ้าอาการรุนแรงต้นยางจะแห้งตายตลอดทั้งต้น เปลือกกล่อนออกจากเนื้อไม้ มีเส้นใยและสปอร์ของเชื้อราสีดำหรือสีขาวเกิดขึ้นบริเวณเปลือกด้านใน นอกจากนี้ มีแบคทีเรียและไส้เดือนฝอยอาศัยอยู่ทั่วไป ถ้าอาการไม่รุนแรงต้นยางมักแห้งหรือตายเฉพาะกิ่งยอด ส่วนของลำต้นหรือกิ่งก้านที่ยังไม่ตายจะแตกแขนงออกมาใหม่

ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด

การแพร่ระบาดของโรคเป็นได้ตลอดปีหากสภาพเหมาะสมต่อการเกิดโรค โรคนี้มักเกิดขึ้นมากหลังเกิดสภาวะแห้งแล้ง หรือภายหลังเกิดโรคต่าง ๆ ระบาดอย่างรุนแรง หรือพบในสวนยางที่ปลูกในพื้นที่ดินทราย หรือบนพื้นที่ตามไหล่เขาที่เป็นโรค มักเกิดกับต้นยางเล็กจนถึงยางที่เปิดกรีดแล้ว

การป้องกันกำจัด

- หากเกิดจากการระบาดของโรค ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของโรคนั้น ๆ และหมั่นบำรุงรักษาต้นยางให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ
- หากเกิดจากสภาพสิ่งแวดล้อม เช่น กรณีที่สภาพดินเลวและแล้งจัด ให้รดน้ำตามความจำเป็น แล้วใช้วัสดุคลุมโคนต้นเพื่อช่วยรักษาความชุ่มชื้น
- การใช้ปุ๋ยและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ควรปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด

- กรณีที่กิ่งหรือยอดแห้งตายลงมา ให้ตัดกิ่งหรือยอดที่ตายออก โดยให้ตัดต่ำกว่ารอยแผลลงมาประมาณ ๑ – ๒ นิ้ว แล้วทาสารเคมีป้องกันเชื้อราที่รอยแผล

โรคเปลือกแห้ง

สาเหตุการเกิดโรค

เกิดจากการกรีดเอาน้ำยางมากเกินไป ทำให้เนื้อเยื่อบริเวณเปลือกที่ถูกกรีดมีธาตุอาหารมาหล่อเลี้ยงไม่เพียงพอ จนทำให้เปลือกยางบริเวณนั้นแห้งตาย

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

อาการระยะแรก สังเกตได้จากการที่ความเข้มข้นของน้ำยางจางลง หลังจากกรีดเปลือกยางจะแห้งเป็นจุด ๆ อยู่ตามรอยกรีด ระยะต่อมาเปลือกที่ยังไม่ได้กรีดจะแตกแยกเป็นรอยและกล่อนออก ถ้ากรีดต่อไปเปลือกยางจะแห้งสนิท ไม่มีน้ำยางไหลออกมา

การป้องกันรักษา

๑. หยุดกรีดยางนั้นประมาณ ๖ – ๑๒ เดือน จึงทำการเปิดกรีดหน้าใหม่ทางด้านตรงข้าม หรือเปิดกรีดหน้าสูง

๒. อย่ากรีดยางหักโหม ควรกรีดยางตามคำแนะนำ

โรคใบร่วงและฝักเน่าจากเชื้อไฟทอปทอรา(Phytophthora Leaf Fall and Pod Rot)

สาเหตุการเกิดโรค เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

ใบยางร่วงพร้อมก้านทั้งที่ยังมีสีเขียวสด มีรอยขีดดำ ขนาดและรูปร่างไม่แน่นอน อยู่บริเวณก้านใบ กลางรอยขีดมีหยดน้ำยางเกาะติดอยู่ เมื่อนำใบยางที่เป็นโรคมาสะบัดเบา ๆ ใบย่อยจะหลุดจากก้านใบทันที ส่วนใบที่ถูกเชื้อเข้าทำลายที่ยังไม่ร่วงจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองแกมส้ม แล้วแห้งคาต้นก่อนที่จะร่วง ฝักยางที่ถูกทำลายเปลือกเป็นรอยขีดดำน้ำ ต่อมาจะเน่าดำค้างอยู่บนต้น ไม่แตกและไม่ร่วงหล่นตามธรรมชาติ กรณีที่เกิดกับต้นยาง

อ่อน เชื้อราจะเข้าทำลายบริเวณยอดอ่อนก่อน ทำให้ยอดเน่า แล้วจึงลุกลามเข้าทำลายก้านใบและแผ่นใบ ทำให้ต้นยางยืนต้นตาย

ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด

ส่วนใหญ่การแพร่ระบาดของโรคอยู่ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน - ธันวาคม โรคนี้มักระบาดมากในสภาพอากาศเย็น ฝนตกชุก ความชื้นสูง หรือพื้นที่ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลลมมรสุม พบในภาคใต้ฝั่งตะวันตก บางพื้นที่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี พัทลุง สงขลา นราธิวาส จันทบุรี และตราด โรคนี้แพร่กระจายโดยลมฝนและน้ำฝน มักเกิดกับต้นยางเล็กจนถึงยางใหญ่

การป้องกันกำจัด

๑. ไม่ควรปลูกพืชอาศัยของเชื้อรา เช่น พุเรียน ส้ม และพริกไทย แซมในสวนยาง
๒. กำจัดวัชพืชและตัดแต่งกิ่งในสวนยาง เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก เป็นการลดความชื้นในสวนยาง

ลดความชื้นในสวนยาง

๓. ต้นยางอ่อนอายุน้อยกว่า ๒ ปี ฉีดพ่นพุ่มใบยางด้วยยาเอพรอน หรืออาลีเอท ในอัตรา ๔๐ กรัม ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร ก่อนฤดูการระบาดของโรคทุก ๗ วัน

๔. การใช้สารเคมีป้องกันในต้นยางใหญ่ไม่คุ้มค่าใช้จ่าย จึงแนะนำให้หยุดกรีดยางระหว่างที่เกิดโรคระบาด แล้วใส่ปุ๋ยบำรุงต้นยางให้สมบูรณ์

โรคเส้นดำ (Black Stripe)

สาเหตุการเกิดโรค เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

บริเวณเหนือรอยกรีดในระยะแรกเปลือกจะเป็นรอยขีด ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นรอยปุ่มสีดำหรือสีน้ำตาล ขยายขึ้นลงเป็นเส้นตามแนวเอ็นของลำต้น เมื่อเดือนเปลือกออกดูจะพบรอยปุ่มสีดำนั้นเป็นลายเส้นดำบนเนื้อไม้ อาการขั้นรุนแรงทำให้เปลือกของหน้ากรีดบริเวณที่เป็นโรคปริ เน่า มีน้ำยางไหลตลอดเวลา จนเปลือกเน่าหลุดไปในที่สุด เปลือกงอกใหม่เสียหาย กรีดซ้ำไม่ได้ อายุการให้ผลผลิตลดลงเหลือ ๘ - ๑๖ ปี ถ้าการเข้าทำลายของเชื้อไม่รุนแรง เปลือกจะเป็นปุ่มปม

ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด

โรคนี้แพร่ระบาดมากในช่วงเดือนมิถุนายน - ธันวาคม ระบาดในสวนยางที่เปิดกรีดแล้วในสภาพพื้นที่ที่อากาศมีความชื้นสูง ฝนตกชุก โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคใบร่วงและฝักเน่าอย่างรุนแรง พบทางภาคใต้ฝั่งตะวันตกและตะวันออก ได้แก่ ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สตูล ตรัง พัทลุง สงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส และในจังหวัดทางภาคตะวันออก ได้แก่ ระยอง จันทบุรี และตราด เนื่องจากมีลมมรสุมพัดผ่านและมีฝนตกชุกในพื้นที่ดังกล่าว

การป้องกันกำจัด

- ไม่ควรปลูกพืชอาศัยของเชื้อราเป็นพืชร่วมหรือแซมยาง เช่น พุเรียน มะพร้าว โกโก้ ส้ม มะละกอ พริกไทย และยาสูบ

- ใช้ยาอาลีเอท อัตราการใช้ ๕ กรัม ผสมน้ำ ๑ ลิตร พ่นหรือทาหน้ากรีดยางทุก ๒ - ๔ วัน ๖ - ๘ ครั้ง หรือใช้ยาเอพรอน อัตราการใช้ ๑๔ กรัม ผสม ๑ ลิตร พ่นหรือทาหน้ากรีดยางทุก ๗ วัน ๔ - ๘ ครั้ง

โรคเปลือกเน่า (Mouldy Rot)

สาเหตุการเกิดโรค เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

เกิดเฉพาะบนหน้ากรีดเท่านั้น อาการระยะแรก เปลือกเนื้อรอยกรีดมีลักษณะฉ่ำน้ำเป็นรอยซ้ำสีหม่น ต่อมากลายเป็นรอยบวม ปรากฏเส้นใยของเชื้อราสีขาวเทาขึ้นปกคลุมตรงรอยแผล เมื่ออาการรุนแรงขึ้น เชื้อราจะขยายลูกกลามเป็นแถบขนานกับรอยกรีดอย่างรวดเร็ว ทำให้เปลือกบริเวณดังกล่าวเน่า หลุดเป็นแอ่ง เหลือแต่เนื้อไม้สีดำ และไม่สามารถกรีดซ้ำหน้าเดิมได้อีก เมื่อเนื้อเปลือกบริเวณข้างเคียงรอยแผลออกดู จะไม่พบอาการเน่าลูกกลามออกไป ซึ่งต่างจากโรคเส้นดำ จะมีลายเส้นดำขยายขึ้นไป และลูกกลามลงใต้รอยกรีด

ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อระบาด

พบระบาดในสวนยางที่เปิดกรีดแล้วในช่วงเดือนมิถุนายน - ธันวาคม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่อากาศมีความชุ่มชื้นสูงและฝนตกชุก พบระบาดรุนแรงในบางพื้นที่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โรคนี้แพร่ระบาดโดยลม และมีแมลงเป็นพาหะ

การป้องกันกำจัด

- ไม่ควรปลูกพืชอาศัยของเชื้อราเป็นพืชร่วมหรือพืชแซมยาง เช่น กาแฟ โกโก้ มะม่วง มะพร้าว และมันฝรั่ง

- ตัดแต่งกิ่งยาง กำจัดวัชพืชในสวนให้โล่งเตียน และอย่าปลูกยางให้หนาแน่นเกินไป เพื่อลดความชื้นในสวนยาง

- เมื่อต้นยางเป็นโรค ให้ฉีดยาหรือชุดเอาบริเวณที่เป็นโรคออก แล้วใช้สารเคมี เช่น เบนเลท ในอัตรา ๒๐ กรัม ผสมน้ำ ๑ ลิตร หรือเอพرون ในอัตรา ๑๔ กรัม ผสมน้ำ ๑ ลิตร พ่นหรือทาหน้ากรีดยางทุก ๗ วัน ๔ - ๘ ครั้ง

โรคราแป้ง หรือโรคใบที่เกิดจากเชื้อออยเดียม (Powdery mildew or Oidium Leaf Disease)

สาเหตุการเกิดโรค เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

ใบอ่อนปลายใบจะบิดงอ มีสีดำ ร่วงหล่นจากต้น ใบเปสลาดเห็นปุยเส้นใยสีขาวเทาใต้แผ่นใบ เมื่อเจริญต่อไปเห็นรอยแผลสีเหลืองซีด แล้วเปลี่ยนเป็นรอยไหม้สีน้ำตาล ขนาดและรูปร่างของแผลไม่แน่นอน นอกจากนี้ เชื้อยังเข้าทำลายที่ดอกยาง โดยเชื้อราปกคลุมดอกก่อนที่จะดำแล้วร่วง

ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด

อยู่ในช่วงต้นยางผลิใบใหม่ตามธรรมชาติ ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน โรคนี้ระบาดมากในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมกลางวันร้อน กลางคืนเย็นและชื้น ตอนเช้ามีหมอก พบในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบางพื้นที่ของจังหวัดนราธิวาส สงขลา และฉะเชิงเทรา โรคนี้แพร่กระจายโดยลม และแมลงจำพวกไรที่ดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อน

การป้องกันกำจัด

- ปรับปุยยางให้มีธาตุไนโตรเจนมากขึ้น และใส่ในช่วงที่ต้นยางผลิใบอ่อน เพื่อเร่งให้ใบยางแตกใบใหม่และแก่เร็ว ให้พื้นที่ระยะที่อ่อนแอต่อการทำลายของเชื้อ

- พ่นด้วยผงกำมะถัน อัตราไร่ละ ๑.๕ - ๕ กิโลกรัม ทุก ๕ - ๗ วัน พ่นประมาณ ๕ - ๖ ครั้ง เพื่อป้องกันการระบาดของโรค

โรคใบไหม้ลาตินอเมริกัน (South American Leaf Blight)

สาเหตุการเกิดโรค เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

เชื้อราเข้าทำลายใบยาง หรือเนื้อเยื่อส่วนต่าง ๆ ในขณะที่ยังอ่อน เช่น ดอกยาง ฝัก กิ่งอ่อน ถ้าใบอ่อนอายุไม่เกิน ๑ สัปดาห์ รอยแผลเป็นสีเทาดำ เห็นปุยสีซีวมะกอกด้านใต้ใบ ใบยางม้วนและบิด ย่น แล้วร่วง ใบใบเพสลาด แผลจะลุกลามขึ้นด้านบนใบ ใบยางจะหดย่น เปลี่ยนเป็นสีม่วง และใบย่อยร่วง ใบใบแก่พบ กลุ่มสปอร์สีดำบริเวณขอบแผลด้านบนใบ ต่อมาเนื้อเยื่อตรงแผลจะหลุด เกิดเป็นช่องโหว่ตามรอยแผล

การแพร่ระบาดของเชื้อ

เชื้อราติดไปกับส่วนขยายพันธุ์ยางพาราที่เป็นโรค หรือสปอร์ปนเปื้อนมาจากพืช ชนิดอื่นที่นำมาจากแหล่งที่มีโรค หรือสปอร์ปนเปื้อนมากับเสื้อผ้า สัมภาระ เครื่องมือการเกษตร ของผู้ที่เข้าไปในสวน ยางที่เป็นโรค โรคนี้พบในพื้นที่ปลูกยางเฉพาะกลุ่มในประเทศแถบอเมริกากลาง อเมริกาใต้ และหมู่เกาะแคริบเบียน เขตระหว่างเส้นรุ้งที่ ๒๔ องศาใต้ในประเทศบราซิล ถึง ๑๘ องศาเหนือในประเทศเม็กซิโก โรคนี้ยังไม่พบเกิดขึ้นในประเทศไทย

การป้องกันกำจัด

- คัดเลือกพันธุ์ยางที่มีความต้านทานโรคสูงมาปลูก
- เมื่อยางผลัดใบ ต้องทำลายใบยางที่ร่วงลงพื้นอยู่เสมอ
- ถ้าพบโรคที่น่าสงสัย ให้นำตัวอย่างไปติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ใกล้ที่สุด

เช่น สถานีทดลองยาง ศูนย์วิจัยยาง กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร และกองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการ เกษตร

โรครากขาว (White Root Disease)

สาเหตุการเกิดโรค เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

พุ่มใบแสดงอาการใบเหลืองผิดปกติ ๑ - ๒ กิ่ง หรือทั้งต้น ถ้าเป็นยางเล็กใบจะเหี่ยวเฉา ขอบใบม้วนงอลงด้านล่างแล้วร่วง ก่อนที่จะยืนต้นตาย บริเวณรากที่ถูกเชื้อเข้าทำลายมีรากแขนงสีขาวแผ่คลุมเกาะติดผิวราก เมื่อเส้นใยอายุมากขึ้นจะกลายเป็นเส้นกลมทึบสีเหลืองซีด เนื้อไม้ของรากที่เป็นโรคใหม่ ๆ จะแข็ง กระด้าง สีนํ้าตาลซีด ในระยะรุนแรงจะเป็นสีขาวหรือสีครีม ถ้าอยู่ในที่ชื้นแฉะจะอ่อนนุ่ม บริเวณโคนต้นหรือรากที่โผล่พื้นดินจะปรากฏดอกเห็ดขนาดเล็กไม่แน่นอน มีลักษณะเป็นแผ่นแข็งครึ่งวงกลมแผ่นเดียว หรือซ้อนกันเป็นชั้น ๆ ผิวด้านบนเป็นสีเหลืองส้ม โดยมีสีเข้มและอ่อนเรียงสลับกันเป็นวง ผิวด้านล่างเป็นสีส้มแดงหรือนํ้าตาล ขอบดอกเห็ดมีสีขาว

ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด

อยู่ในช่วงฤดูฝน โดยเฉพาะเดือนมิถุนายน - ธันวาคม ระบาดรวดเร็วเนื่องจากฝนตกชุก ความชื้นสูง พบในพื้นที่ปลูกยางบนพื้นที่ของจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา พัทลุง ตรัง กระบี่ พังงา และสุราษฎร์ธานี การแพร่ระบาดของโรคเกิดได้ ๒ ทาง คือ โดยการสัมผัสของรากที่เป็นโรคกับรากของต้นที่สมบูรณ์

และสปอร์จากดอกเห็ดปลิวตามลมไปตกลงบนรอยหักหรือหน้าตัดของตอยาง เมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสม สปอร์จะงอกเจริญไปยังโคนต้นและราก

การป้องกันกำจัด

- ปลูกลายในพื้นที่ปลอดโรค และควรเตรียมพื้นที่ปลูกให้ปลอดโรค โดยการขุดทำลายตอยางเก่าที่อาจจะเป็นแหล่งก่อให้เกิดโรค

- ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไม่ควรปลูกพืชอาศัยของโรค เช่น ส้ม โกโก้ ชา กาแฟ มะพร้าว ไม้ พริกขี้หนู มะเขือเปราะ มันเทศ มันสำปะหลัง น้อยหน่า ลองกอง สะตอ จำปาตะ สะเดาเทียม ทั้ง ทุเรียน และเนียงนก

- ใช้กำมะถันในอัตราต้นละ ๒๕๐ กรัม ใส่ในหลุมปลูกก่อนปลูกลาย จะช่วยปรับสภาพดิน ทำให้ไม่เหมาะกับการเจริญของเชื้อ

- เมื่อพบต้นที่เป็นโรค ให้ฉีดยาในส่วนที่เป็นโรคทิ้ง แล้วทาสารเคมี เช่น ทิลท์ ๒๕๐ อีซี อัตรา ๗.๕ % หลังจากนั้นขุดดินรอบโคนต้นเป็นร่องกว้างและลึกประมาณ ๑๐ – ๑๕ เซนติเมตร ราดสารเคมี เช่น ทิลท์ ๒๕๐ อีซี ในอัตราต้นละ ๓๐ ซีซี ผสมน้ำ ๓ ลิตร หรือเบเรต์ ๔๐๐ ในอัตราต้นละ ๑๐ – ๑๕ กรัม ผสมน้ำ ๓ ลิตร ลงในร่องรอบ ๆ โคนต้น โดยไม่ต้องกลบดินทุก ๖ เดือน

- เก็บต้นหรือรากไม้ที่เป็นโรคเผาทำลายทิ้งให้หมด โดยเฉพาะเศษรากไม้ที่มีเส้นใยสีขาวของเชื้อราติดอยู่ เพื่อลดแหล่งเชื้อ

โรคใบจุดก้างปลา

สาเหตุการเกิดโรค เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

ผลบนใบมี ๒ ลักษณะ เป็นจุดกลมทึบสีน้ำตาลดำ ขอบแผลสีเหลือง และแผลลายก้างปลา ต่อมาใบจะร่วง สำหรับผลบนกิ่งก้านเป็นรูปยาวรีตามความยาวของกิ่งก้าน กลางแผลจะซำ ต่อมากิ่งก้านจะแห้งตาย

ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด

ระบาดในพื้นที่ทั่วไป เฉพาะแหล่งที่มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมจะระบาดมากในช่วงฤดูฝน

การป้องกันกำจัด

- ปลูกลายพันธุ์ต้านทานโรค
- ตัดแต่งกิ่งก้านและกำจัดวัชพืชในสวนยางให้โล่งเตียน เพื่อลดความชื้นและความรุนแรงของโรค

- ไม่ควรปลูกลาย ถั่วเหลือง และมะละกอ ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค เนื่องจากเป็นพืชอาศัยของโรค

- ใช้สารป้องกันกำจัดโรค

โรคราสีชมพู

สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

บริเวณที่ถูกทำลายจะเป็นรอยปริ มีน้ำยางไหลซึมเป็นทางยาว และมีเส้นใยสีขาว คล้ายใยแมงมุมปกคลุม เมื่อเชื้อราเจริญลุกลามเข้าถึงเนื้อไม้จะเห็นผิวเปลือกเป็นแผ่นสีชมพู และมีกิ่งใหม่แตกออก บริเวณใต้รอยแผล

ช่วงเวลาและพื้นที่ที่เชื้อแพร่ระบาด

ระบาดในพื้นที่ทั่วไป เฉพาะแหล่งที่มีสภาพแวดล้อม เหมาะสมจะระบาดมากใน

ฤดูฝน

การป้องกันกำจัด

- ปลุกยารพันธ์ต้านทานโรค
- ตัดแต่งกิ่งก้านและกำจัดวัชพืชในสวนยางให้โล่งเตียนเพื่อลดความชื้นและความ

รุนแรงของโรค

- ต้นที่เป็นโรค ให้ตัดส่วนที่เป็นโรคต่ำกว่ารอยแผล ๒ - ๓ นิ้ว เผาส่วนที่เป็นโรค

หาสารป้องกันเชื้อโรคที่ตัด

- ใช้สารป้องกันกำจัดโรค

ปลวก (termites)

ลักษณะการทำลาย

ปลวกมี ๒ ชนิด คือ ชนิดที่กินเนื้อไม้ที่ตายแล้ว ซึ่งไม่เป็นอันตรายต่อต้นยาง และ ชนิดกินเนื้อไม้สด ซึ่งจะกัดกินรากและภายในลำต้นจนเป็นโพรง ทำให้พุ่มใบยางมีสีเหลืองผิดปกติ ต้นยางเสียหายถึงตายได้

การป้องกันกำจัด

ใช้สารเคมีคลอเดนในอัตรา ๑๒๕ - ๑๗๕ กรัม ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร ราดรอบต้นยาง ที่ถูกปลวกทำลาย และต้นยางข้างเคียง ต้นละ ๑ - ๒ ลิตร

หนอนทราย (grub of cockchafers)

ลักษณะการทำลาย

หนอนทรายเป็นตัวอ่อนของด้วงชนิดหนึ่ง รูปร่างเหมือนตัวซี (C) ขนาดลำตัวยาวประมาณ ๓ – ๕ เซนติเมตร สีขาว หนอนทรายกัดกินรากยางจนรากไม่สามารถดูดหาอาหารเลี้ยงลำต้นได้ ทำให้พุ่มใบยางมีสีเหลืองผิดปกติ ต้นยางตายเป็นหย่อม ๆ พบมากในแปลงต้นกล้ายางที่ปลูกในดินทราย

การป้องกันกำจัด

ใช้วิธีเขตกรรมและวิธีกล โดยปลูกพืชล่อแมลง เช่น ตะไคร้ มันเทศ และข้าวโพด รอบต้นกล้ายางที่ปลูกใหม่ แมลงจะออกมาทำลายพืชล่อ หลังจากนั้นให้ขุดพืชล่อ จับแมลงมาทำลาย หรือใช้สารเคมี เอ็นโดซัลแฟน + ปีพีเอ็มซี (๔.๕ % จี) ในอัตราไร่ละ ๕ กิโลกรัม โรยรอบ ๆ ข้างต้นยาง แล้วกลบดิน หรือใช้คลอเดน ในอัตรา ๔๐ – ๘๐ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร ราดรอบต้นยางที่ถูกหนอนทรายกัดกิน และต้นยางข้างเคียง ต้นละ ๑ – ๒ ลิตร

๖. การกรีดยาง

การกรีดยางที่ดีและถูกต้อง ต้องคำนึงถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ได้แก่ พันธุ์ยาง อายุต้นยาง ฤดูกาล การเปิดกรีด วิธีการกรีด ระบบกรีด วิธีการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง และ ความชำนาญของคนกรีด การเลือกใช้ปัจจัย ที่สอดคล้องเหมาะสม สามารถเพิ่มผลผลิตยาง ให้สูงขึ้น ถนอมต้นยางให้สามารถกรีดได้ยาวนานขึ้น คำนึงค่ากับการลงทุนปลูกสร้างสวนยาง

โดยทั่วไปต้นยางเปิดกรีดได้เมื่ออายุ ประมาณ ๗ ปีครึ่ง และต้นยางในสวนนั้น ต้องมีขนาดเปิดกรีดได้มากกว่าร้อยละ ๗๐ ของยางทั้งหมด สำหรับต้นติดตาที่ระดับ ความสูง ๑๕๐ เซนติเมตร เส้นรอบวงลำต้น ต้องไม่ต่ำกว่า ๕๐ เซนติเมตร

การกรีดยางต้องยึดหลักที่ว่า เมื่อกรีดแล้วต้องได้น้ำยางมาก เปลือกเสียหายน้อยที่สุด และสามารถกรีดได้นานประมาณ ๒๕ – ๓๐ ปี

ขนาดของต้นยางที่เปิดกรีดได้

- การเปิดกรีดครั้งแรก

ต้นติดตา

๑. ต้นยางจะเปิดกรีดได้เมื่อวัดรอบต้นตรงบริเวณที่สูงจากพื้นดิน ๑๕๐ เซนติเมตร ได้ ๕๐ เซนติเมตร ขึ้นไป โดยไม่คำนึงถึงอายุของต้นยาง และเปิดกรีด ณ จุดที่สูงจากพื้นดิน ๑๕๐ เซนติเมตร

๒. ในระยะ ๓ ปีแรก กรีดครั้งแรก วันเว้นวัน โดยไม่มีการกรีดชดเชย และควรหยุดกรีดเมื่อยางผลัดใบ

๓. กรีดครั้งแรก วันเว้นวัน ตลอดไป หลังจากกรีดไปแล้ว ๓ ปี และมีการกรีดชดเชย ถ้าวันกรีดน้อยกว่า ๒๐๐ วัน / ปี

๔. กริดจากซ้ายมาขวา โดยทำมุมให้เอียง ๓๐ – ๓๕ องศา กับแนวระดับ
ต้นกล้า

๑. ต้นยางจะเปิดกริดได้เมื่อวัดรอบต้นตรงบริเวณที่สูงจากพื้นดิน ๗๕ ซม.
ได้ ๕๐ เซนติเมตรขึ้นไป โดยไม่คำนึงถึงอายุของต้นยาง และเปิดกริดที่จุดสูงจากพื้นดิน ๗๕ เซนติเมตร

๒. กริดครั้งแรก วันเว้นสองวัน สำหรับหน้าแรก

๓. กริดครั้งแรก วันเว้นวัน สำหรับหน้าต่อไป โดยไม่ต้องกริดชดเชย แต่ควร
หยุดกริดเมื่อต้นยางผลัดใบ

๔. กริดจากซ้ายไปขวา โดยทำมุมให้เอียง ๓๐ – ๓๕ องศา กับแนวระดับ
เวลาที่เหมาะสมในการกริดยาง

ควรจะเริ่มกริดยางตั้งแต่ตอนเช้า ประมาณ ๐๖.๐๐ – ๐๘.๐๐ น. เพราะจะทำให้
ปฏิบัติงานได้สะดวก เนื่องจากมองเห็นชัดเจนกว่ากลางคืน และผลผลิตที่ได้ใกล้เคียงกับการกริดในตอนกลางวัน

ขนาดของงานกริดยาง

คนกริดยาง ๑ คน จะสามารถกริดยางในสวนยางที่ปลูกในพื้นที่ราบ ตามระบบครึ่ง
ลำต้นวันเว้นวัน ได้ประมาณ ๔๐๐ – ๔๕๐ ต้น / วัน

วิธีการกริดยาง

ควรกริดยางโดยใช้วิธีกระตุกข้อมือหรือการขอย พร้อมกับย่อตัวและสลับเท้าไปตาม
รอยกริดของต้นยาง อย่ากริดโดยวิธีใช้ท่อนแขนลากหรือกระชากเป็นอันตราย การกริดโดยวิธีกระตุกข้อมือจะทำให้กริด
ได้เร็ว ควบคุมการกริดง่าย กริดเปลือกได้บาง แม้จะกริดบาดเนื้อไม้ก็จะบาดเป็นแผลเล็ก ๆ เท่านั้น

ระบบการกริดยาง

การกริดยางสามารถแบ่งตามช่วงระยะเวลาการกริด และการใช้สารเคมีเร่งน้ำยางได้

๔ ประเภท คือ

๑. การกริดในระยะ ๓ ปีแรก
๒. การกริดในระยะ ๓ ปีไปแล้ว
๓. การกริดเปลือกงอกใหม่
๔. การใช้สารเคมีเร่งน้ำยางกับเปลือกเดิม ของยางบางพันธุ์

๗. การเสริมรายได้เจ้าของสวนยาง

ในช่วงระยะ ๑ – ๓ ปี หลังปลูกยาง เจ้าของสวนไม่มีรายได้จากสวนยาง สามารถหา
รายได้เพิ่มด้วยการปลูกพืชแซมยาง และเมื่อต้นยางให้ผลผลิตแล้ว เจ้าของสวนยางสามารถปลูกพืชร่วมยางควบคู่กับ
การทำสวนยางเพื่อเพิ่มรายได้

การปลูกพืชแซมยาง

พืชแซมยาง หมายถึง พืชที่ปลูกระหว่างแถวยางในขณะที่ต้นยางมีอายุไม่เกิน ๓ ปี
เพื่อเป็นการเสริมรายได้ในช่วง ๓ ปีแรก ซึ่งสามารถปลูกพืชล้มลุกและพืชอายุสั้นได้หลายชนิด โดยต้องพิจารณาถึง
ตลาด แรงงาน เงินทุน ขนาดพื้นที่ การคมนาคม และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

หลักในการพิจารณาปลูกพืชแซมยาง

- ควรปลูกพืชที่ตลาดมีความต้องการ และใช้แรงงานในครอบครัว
- ไม่ควรปลูกหลังจากต้นยางมีอายุ ๓ ปี
- ควรปลูกพืชล้มลุกอายุสั้นชนิดต่าง ๆ ในระบบหมุนเวียน
- ควรปลูกพืชแซมห่างจากแถวยางไม่น้อยกว่า ๑ เมตร

- ไม่ควรปลูกพืชแซมยางในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ถ้าต้องการปลูกพืชแซมยาง ควรปลูกยางโดยเว้นระยะระหว่างแถวยางไม่น้อยกว่า ๗ เมตร

กว่า ๗ เมตร

- การปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เป็นพืชแซมยาง เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วเขียว พืชผักชนิดต่าง ๆ เช่น ถั่วฝักยาว พริกชี้หนู ผักกาดเขียว แตงกวา สับปะรด เป็นต้น ควรอยู่ใกล้แหล่งน้ำ และควรปลูกสลับกับพืชตระกูลถั่ว

- หนักรูซี่ ปลูกห่างแถวยางประมาณ ๑.๕ เมตร และไม่ควรปลูกหญ้าอาหารสัตว์ชนิดอื่น เพราะอาจจะมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของยาง

- กล้วยและมะละกอ ปลูกแถวเดียวกึ่งกลางระหว่างแถวยาง ซึ่งสามารถปลูกพืชอายุสั้นในระบบผสมผสานได้อีกหลายชนิด เช่น ข้าวไร่ ถั่วลิสง เป็นต้น

- ไม่ควรปลูกมันสำปะหลัง อ้อย ละหุ่ง เป็นพืชแซม เพราะจะมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง

- ปฏิบัติและบำรุงรักษาพืชแซมยางต่าง ๆ ตามชนิดของพืชนั้น ๆ ตามปกติ

- ควรนำเศษซากของพืชแซมทิ้งไว้ในที่เดิม หรือนำไปคลุมโคนต้นยาง โดยให้ห่างจากโคนต้นยางเล็กน้อย

จากโคนต้นยางเล็กน้อย

- หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตของพืชแซมยางแล้ว ให้ปลูกพืชตระกูลถั่วแทนทันที

การปลูกพืชร่วมยาง

พืชร่วมยาง หมายถึง พืชที่ปลูกควบคู่กับการปลูกยาง สามารถเจริญเติบโตร่วมกับ

ยางได้

หลักในการพิจารณาปลูกพืชร่วมยาง

- คำนึงถึงผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกพืชร่วมยางแต่ละชนิด
- เกษตรกรควรคุ้นเคยกับการปฏิบัติดูแลรักษาพืชร่วมยางที่เลือกปลูก
- พืชร่วมยางที่ปลูกต้องไม่กระทบกระเทือนการปฏิบัติงานในสวนยาง หรือมีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง จนทำให้ผลผลิตจากต้นยางลดลง

การเจริญเติบโตของต้นยาง จนทำให้ผลผลิตจากต้นยางลดลง

- ชนิดของพืชร่วมยางที่สำคัญ ได้แก่ ะกำหวาน สละ หวาย กระจ่าง หน้าวัว เป็นต้น

การเลี้ยงสัตว์ในสวนยาง

- สัตว์ที่นิยมเลี้ยง ได้แก่ แกะ โค สัตว์ปีก และผึ้ง
- ควรปล่อยแกะและโคเข้าไปในสวนยาง เมื่อยางอายุ ๑ ปี และ ๓ ปีขึ้นไปตามลำดับ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอวังเหนือ มีการปลูกยางพารา ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ยางพารา					←	△	→					▽

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอวังเหนือ มีต้นทุนการผลิตยางพารา โดยพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน

๗,๔๑๘.๘๒ บาท

คำนวณต้นทุนการผลิตยางพารา			
(ใช้ตัวเลขของต้นทุนเฉพาะในข้อนี้) เป็นการคิดคำนวณต้นทุนอย่างง่ายเท่านั้น			
พื้นที่เพาะปลูก แบ่งที่คำนวณ ระบุจำนวนไร่	ไร่	ไร่	
1. ค่าใช้จ่าย	ทั้งหมด		
1.1 ค่าแรงงาน	4,500.00	300.00	บาท
ค่าปุ๋ยอินทรีย์ + ปุ๋ยหมัก (ปีปลูก)			บาท
ค่าปุ๋ย (ปีปลูก และปลูกซ่อม)			บาท
ค่าเมล็ดพันธุ์	300.00	300.00	บาท
ค่าปุ๋ยเคมี ปรมาณ (ข้าวโพด และถั่วเหลือง)	4,200.00		บาทต่อไร่ ต่อปี
1.2 ค่าวัสดุ	3,798.00	3,798.00	บาท
ค่าปุ๋ย (ปีปลูก และปลูกซ่อม)			บาท
ค่าปุ๋ย	1,698.00	1,698.00	บาท
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	900.00	900.00	บาท
ค่าวัสดุอื่นๆ น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	1,800.00	1,600.00	บาท
1.3 ค่าเมล็ดพันธุ์ยางพารา	538.37	269.19	บาท
1.4 ค่าเช่าที่ดิน		0.00	บาท
1.5 ค่าเสื่อมอุปกรณ์	226.85	226.85	บาทต่อไร่ (เป็นค่าเฉลี่ยจากการคำนวณของ สดก.)
1.6 ค่าเสื่อมอุปกรณ์	38.61	38.61	บาทต่อไร่ (เป็นค่าเฉลี่ยจากการคำนวณของ สดก.)
1.7 ต้นทุนเฉลี่ยก่อนให้ผล		2,769.78	บาทต่อไร่
2. ผลผลิต ที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยวได้ในปีแรก (เฉลี่ย)		200.00	กิโลกรัมต่อไร่
3. ราคาที่คาดว่าจะขายได้		36.00	บาทต่อกิโลกรัม
4. ผลการคำนวณต้นทุนต่อไร่ (ไร่)	1.00		
ต้นทุน เริ่มตั้งของเกษตรกร ทั้งแปลง	9,102.83		บาทไร่
ต้นทุน เริ่มตั้งของเกษตรกร เฉลี่ยต่อไร่	9,102.83		บาทไร่
ต้นทุนรวม ของเกษตรกร เฉลี่ยต่อปี ตลอดอายุเฉลี่ยของพืชนี้	7,418.82		บาทไร่
รายได้	-	7,200.00	บาทไร่
กำไร /ขาดทุน	-	7,200.00	บาทไร่
5. ต้นทุนของ สดก. เฉลี่ยต่อไร่ ต่อปี		13,182.21	บาทไร่

ภาพที่ ๔๘ แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

การผลิตยางพาราของเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง เป็นการผลิตเพื่อสร้างรายได้ โดยจะเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วขายให้กับสหกรณ์กองทุนสวนยางลำปาง จำกัด พ่อค้ารวบรวมในพื้นที่

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

เกษตรกรทั่วไป นำไปขายให้กับสหกรณ์กองทุนสวนยางลำปาง จำกัด และพ่อค้าผู้รวบรวมในพื้นที่

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอวังเหนือ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ มีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตยางพาราที่มีความโดดเด่น โดยมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบด้านยางพารา จำนวน ๓ ราย ดังนี้

- นายเกียรติชัย เชื้อเขียว หมู่ ๖ ตำบลวังเหนือ
- นายนิพนธ์ นิลโชติ หมู่ ๖ ตำบลวังเหนือ
- นางยุภา ดิดไชย หมู่ ๖ ตำบลวังเหนือ

๑.๔.๔ ชนิดสินค้าลำไย

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

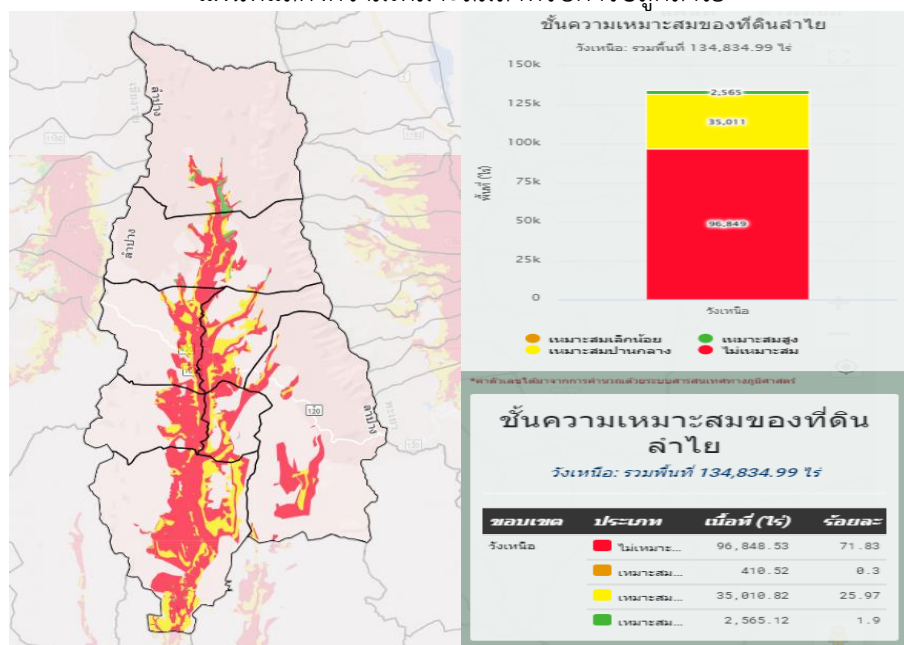
อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกลำไยทั้งหมด จำนวน ๑๓๔,๘๓๔.๙๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒,๕๖๕.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๕,๐๑๐.๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙๗ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔๑๐.๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๙๖,๘๔๘.๕๓ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๘๓

ตารางที่ ๖๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอวังเหนือ	๒,๕๖๕.๑๒	๓๕,๐๑๐.๘๒	๔๑๐.๕๒	๙๖,๘๔๘.๕๓	๑๓๔,๘๓๔.๙๙
ทุ่งฮั่ว	๘๒๕.๖๓	๒,๖๔๓.๓๘	๑๒๓.๒๒	๑๐,๑๐๖.๑๐	๑๓,๖๙๘.๓๒
วังเหนือ	๘๕.๕๗	๔,๑๑๑.๙๗	๐	๙,๗๘๒.๑๙	๑๓,๙๐๙.๕๓
วังใต้	๓๒.๘๕	๑,๖๔๘.๐๘	๒๖.๒๗	๑๐,๖๙๖.๑๐	๑๒,๔๐๓.๓๐
ร่องเคาะ	๒๑๗.๗๑	๑๔,๗๔๙.๗๐	๒๕๕.๔๖	๓๔,๘๗๔.๖๐	๕๐,๐๙๗.๔๗
วังทอง	๒๓.๒๒	๒,๑๘๓.๖๒	๐	๑๑,๗๒๖.๕๐	๑๓,๙๓๓.๓๔
วังซ้าย	๕๓.๕๖	๖,๑๒๗.๙๖	๕.๕๘	๙,๗๕๑.๗๓	๑๕,๙๓๘.๘๔
วังแก้ว	๑,๓๒๙.๒๒	๘๐๙.๘๒	๐	๒,๘๖๓.๘๔	๕,๐๐๒.๘๘
วังทรายคำ	๗.๓๖	๒,๗๓๖.๒๙	๐	๗,๐๔๗.๔๗	๙,๗๙๑.๑๒

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

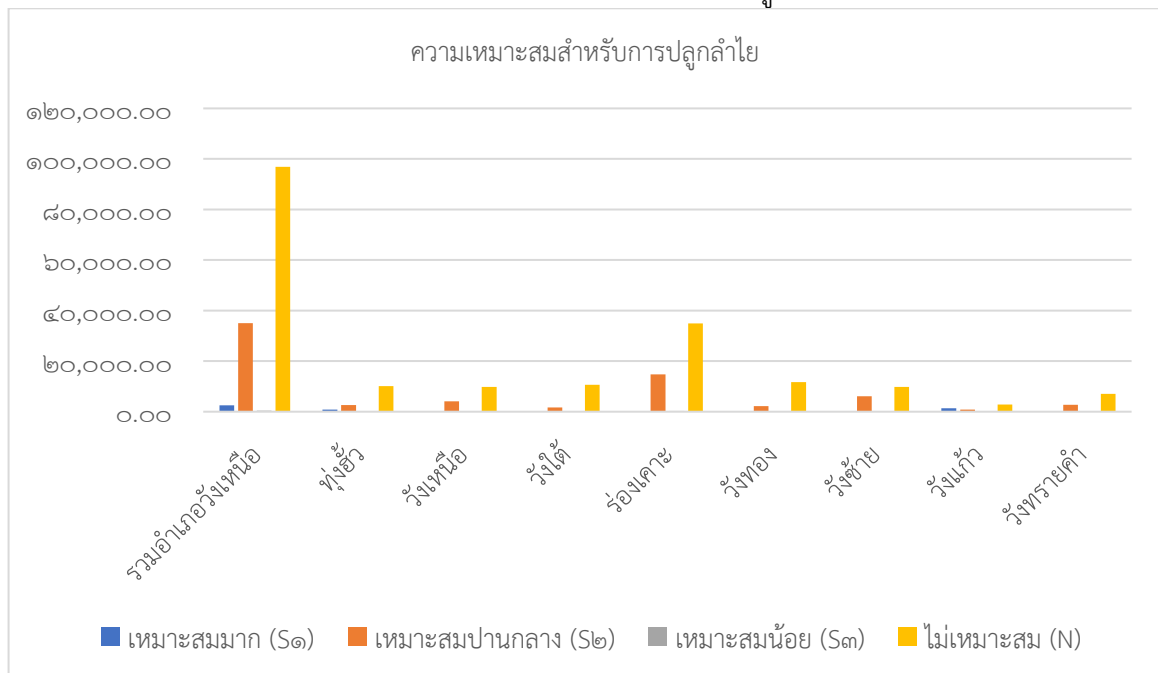
แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย

ภาพที่ ๔๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

กราฟแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย

ภาพที่ ๕๐ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกลำไย

อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ปลูกลำไย ปี ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๑๐,๘๗๒ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลห้วยฮั่ว จำนวน ๒,๗๘๗ ไร่ รองลงมาคือตำบลวังเหนือ จำนวน ๑,๙๖๕ ไร่ และตำบลวังแก้ว จำนวน ๑,๖๕๗ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖๔ แสดงพื้นที่ปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกลำไย (ไร่)
ห้วยฮั่ว	๒,๗๘๗.๕๒
วังเหนือ	๑,๙๖๕.๓๓
วังใต้	๕๐๒.๓๒
ร่องเคาะ	๑,๒๙๓.๘๖
วังทอง	๑,๒๐๗.๕๗
วังซ้าย	๑,๒๔๖.๕๔
วังแก้ว	๑,๖๕๗.๑๓
วังทรายคำ	๒๒๐.๕๔
รวม	๑๐,๘๗๒.๘๑

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) พื้นที่ปลูกลำไย ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอวังเหนือ มีพื้นที่ปลูกลำไย ตามระดับชั้นความเหมาะสมทั้งหมด จำนวน ๒,๓๐๘.๙๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๕๓๐.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙๘ พื้นที่ที่เหมาะสม

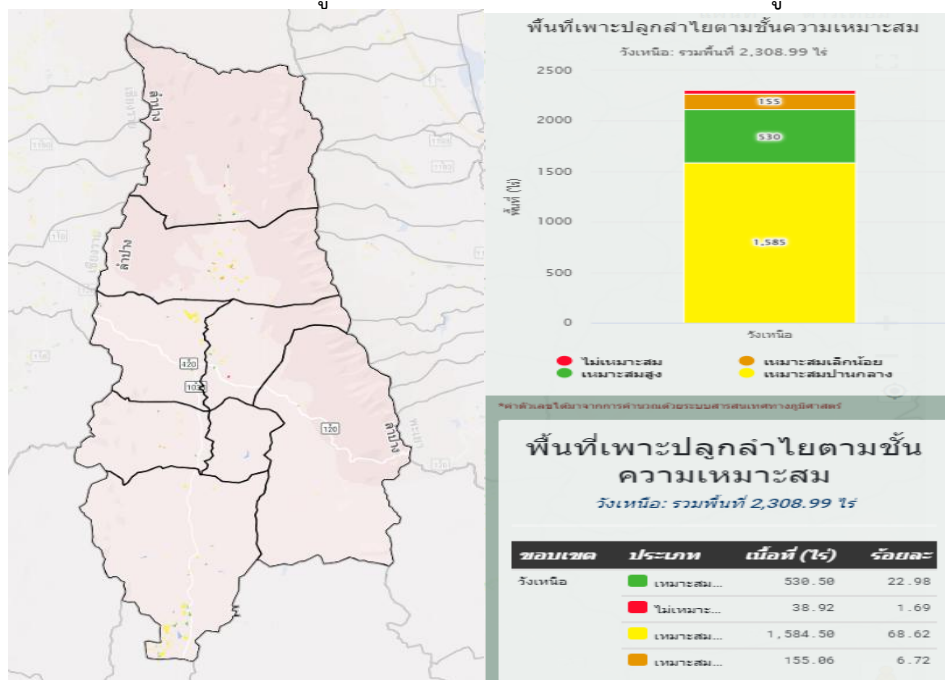
ปานกลาง (S๒) จำนวน ๑,๕๘๔.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๕๕.๐๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๗๒ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๓๐.๕๐ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘๘

ตารางที่ ๖๕ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วย ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วย (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอลำปาง	๕๓๐.๕๐	๑,๕๘๔.๕๐	๑๕๕.๐๖	๓๘.๙๒	๒,๓๐๘.๙๘
ทุ่งฮั่ว	๓๒.๔๓	๓๐๘.๘๑	๑๒๓.๒๒	๐	๕๖๔.๔๕
วังเหนือ	๘๔.๖๓	๓๓๖.๑๗	๐	๐	๔๒๐.๘๐
วังใต้	๓๒.๘๕	๔๑.๘๘	๒๖.๒๗	๐	๑๐๑.๐๐
ร่องเคาะ	๒๑๗.๗๑	๗๑๒.๘๘	๐	๐	๙๓๐.๖๙
วังทอง	๑๓.๒๒	๓๗.๗๘	๐	๐	๕๑.๐๐
วังซ้าย	๕๓.๕๖	๗๓.๐๙	๕.๕๘	๒๓.๖๕	๑๕๕.๘๘
วังแก้ว	๘๘.๗๓	๗๓.๗๑	๐	๑๕.๒๗	๑๗๗.๗๑
วังทรายคำ	๗.๓๖	๐	๐	๐	๗.๓๖

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

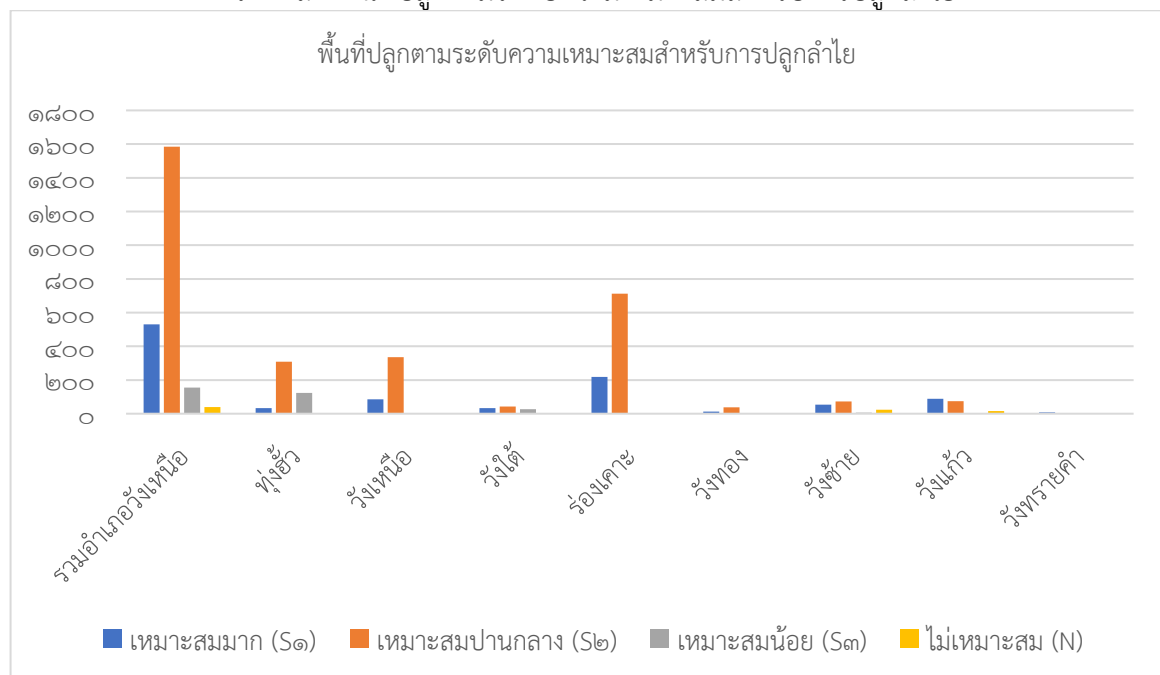
แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วย

ภาพที่ ๕๑ แสดงแสดงพื้นที่ปลูกกล้วย ตามระดับความเหมาะสม อำเภอลำปาง

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

กราฟแสดงพื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย

ภาพที่ ๕๒ แสดงพื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง มีพื้นที่ปลูกลำไย ปี ๒๕๖๖/๖๗ จำนวน ๑๑,๑๑๒ ไร่ จำนวน ๒,๐๙๔ ครัวเรือน โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลห้วยสัก จำนวน ๒,๗๘๘ ไร่ ๔๘๕ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลวังเหนือ จำนวน ๒,๒๗๘ ไร่ และตำบลวังแก้ว จำนวน ๑,๗๓๐ ไร่ ๓๔๒ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๖๖ แสดงปริมาณการปลูกลำไย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ห้วยสัก	๔๘๕	๒,๗๗๙.๕๒	๒,๗๗๖.๕๒	๑,๙๔๓.๕๖	๐.๗
วังเหนือ	๔๒๐	๑,๙๖๕.๓๓	๑,๙๖๕.๓๓	๑,๓๗๕.๗๓	๐.๗
วังใต้	๑๑๓	๕๐๒.๓๒	๕๐๒.๓๒	๓๕๑.๖๒	๐.๗
ร่องเคาะ	๑๘๗	๑,๒๙๓.๘๖	๑,๒๙๓.๘๖	๙๐๕.๗๐	๐.๗
วังทอง	๒๔๖	๑,๒๐๗.๕๗	๑,๒๐๗.๕๗	๘๔๕.๓๐	๐.๗
วังซ้าย	๒๖๘	๑,๒๔๖.๕๔	๑,๒๔๖.๕๔	๘๗๒.๕๘	๐.๗
วังแก้ว	๓๓๓	๑,๖๕๗.๑๓	๑,๖๕๗.๑๓	๑,๑๕๙.๙๙	๐.๗
วังทรายค้ำ	๕๑	๒๒๐.๕๔	๒๒๐.๕๔	๑๕๕.๓๘	๐.๗
รวม	๒,๑๐๓	๑๐,๘๗๒.๘๑	๑๐,๘๖๙.๘๑	๗,๖๐๘.๘๗	

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

การเตรียมการ

๑. เตรียมดิน

ที่ลุ่ม ขุดร่องยกแปลงขึ้นมา เพื่อเป็นการระบายน้ำ

ที่ดอน ไถพรวน และปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ

๒. เตรียมพันธุ์

- ส่วนใหญ่นิยมใช้ต้นพันธุ์ที่มาจากการเสียบกิ่ง จึงต้องตรวจสอบการเชื่อมติดของรอยแผลให้สมบูรณ์ ตัดแต่งกิ่งยอดอ่อนออกบ้าง

การปลูก

๑. ขุดหลุมปลูกขนาด ๘๐ x ๘๐ x ๘๐ ซม. วางผังปลูก โดยกำหนดให้ระยะห่างระหว่างแถวและระยะห่างระหว่างต้นเกิน ๘ เมตร เช่น ๘x๘ ๑๐x๑๐ ๑๒x๑๒ ๘x๑๐ และ ๑๐x๑๒ เมตร

๒. ผสมดินปุ๋ยคอก และปุ๋ยร็อคฟอสเฟตในหลุมสูงประมาณ ๒ ใน ๓

๓. ยกถุงกล้าวางในหลุม โดยให้ระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อย

๔. ดึงถุงพลาสติกออก และกลบดินที่เหลือลงไป กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น

๕. ปักไม้หลักและผูกเชือกยึดเพื่อป้องกันลมพัดโยก

๖. หาวสตุคูลดินบริเวณโคนต้น เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง

๗. รดน้ำให้ชุ่ม

๘. ทำร่มเงาพรางแสงแดด

การดูแลรักษาลำไยที่ปลูกใหม่

หลังการปลูกลำไยเสร็จเรียบร้อยแล้ว ถ้าสภาพแวดล้อมปลูกไม่เหมาะสมโดยเฉพาะการปลูกลำไยในที่ดอนช่วงหน้าแล้งอาจทำให้ลำไยได้รับอันตรายจำเป็นต้อง มีการปฏิบัติเพื่อให้ต้นลำไยมีการเจริญเติบโตตามปกติ ควรมีการปฏิบัติดังนี้ (พาวันและคณะ, ๒๕๔๗)

๑. การผูกหลักเพื่อป้องกันต้นโยกคลอนจากลมหรือสัตว์เลื้อย ทำให้รากลำไยได้รับความเสียหาย

๒. การปลูกลำไยที่ขยายพันธุ์โดยการเสียบกิ่ง ควรใช้ปลายมีดกรีด พลาสติกพันแผลออกเพื่อป้องกันพลาสติกรัดลำต้นลำไย

๓. คลุมโคนต้นลำไยด้วยเศษพืชในช่วงฤดูแล้ง เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง เป็นต้น เพื่อลดการสูญเสียน้ำไปจากดินและควรราดสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูทำลายรากลำไย เช่น ปลวก และ มด บักร่วมให้ต้นลำไยเจริญปลูกในพื้นที่ที่มีแดดจัดสภาพอากาศร้อนเกินไปอาจเป็นอันตรายต่อต้นลำไยควรใช้วัสดุพราง เช่น ทางมะพร้าว ตาข่ายพรางแสง

๔. ระยะแรกของการปลูกควรให้น้ำทุกวัน

การควบคุมทรงพุ่มลำไย

หลังปลูก ๑ ปี ตัดแต่งต้นให้เป็นทรงพุ่มซี่หยาวย ใช้เชือกผูกตึงกิ่ง เพื่อกระตุ้นการแตกกิ่งที่เจริญในแนวนอน

การบังคับการออกดอก

เมื่อต้นอายุ ๒-๒ ½ ปี สามารถบังคับให้ออกดอก ในกรณีของลำไย โดยใช้สารโพแทสเซียมคลอเรต อัตรา ๑๐-๒๐ กรัมต่อตารางเมตรหว่านรอบพื้นที่ทรงพุ่ม ซึ่งต้นหนึ่งจะใช้สารประมาณ ๓๐-๕๐

กรัม ประมาณ ๓-๔ สัปดาห์ ต้นลำไยจะเริ่มออกดอก ช่วงนี้หมั่นดูแลรักษา โดยการให้น้ำสม่ำเสมอและให้อาหารโดยอาศัยค่าจากการวิเคราะห์ดิน

ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต

หลังการเก็บเกี่ยวต้องตัดแต่งกิ่งเพื่อควบคุมทรงพุ่มโดยใช้ทรงผาซีหยาบ โดยตัดกิ่งกระโดงเก่าให้เหลือต่อไว้ หลังจากนั้นประมาณ ๓ สัปดาห์ ก็จะเริ่มแตกใบใหม่ ปลอຍให้ลำไยแตกใบประมาณ ๓-๔ ชุด ก็สามารถบังคับให้ลำไยออกดอกได้ในระยะต่อไป

เทคโนโลยี การบริหารต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตลำไยแบบมืออาชีพ

เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตลำไย

๑. การทำผลผลิตในฤดูให้ผลโตและมีคุณภาพ...เพื่อแก้ไขปัญหาลำไยผลเล็ก ผลแตก และผลร่วง โดยใช้เทคโนโลยี ดังนี้

- ตัดแต่งข้อผลทิ้งบางส่วน ประมาณ ๑๐-๒๕% และตัดแต่งผลให้เหลือที่ข้อประมาณ ๕๐-๗๐ ผล/ข้อ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ ทำให้เพิ่มมูลค่าของผลผลิตได้ ๔,๕๐๐ บาท/ไร่

- การจัดและควบคุมทรงพุ่มไม่ให้สูงเกิน ๔ เมตร...เพราะทรงพุ่มลำไยที่ต่ำจะทำให้การพ่นปุ๋ยทางใบและการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ผลดีมีประสิทธิภาพและลดต้นทุน อีกทั้งการเก็บเกี่ยวทำได้ง่ายและง่ายต่อการตัดแต่งข้อ ตัดแต่งผลทิ้ง ทำให้ผลมีขนาดโตสม่ำเสมอ สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้ ๔,๕๐๐ บาท/ไร่

- การใช้แมลงผสมเกสรลำไย แมลงจะช่วยในการผสมเกสรทำให้ผลไม่ติดผลตก สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้ ๔,๕๐๐ บาท/ไร่

เทคโนโลยีการบริหารต้นทุนการผลิตลำไย

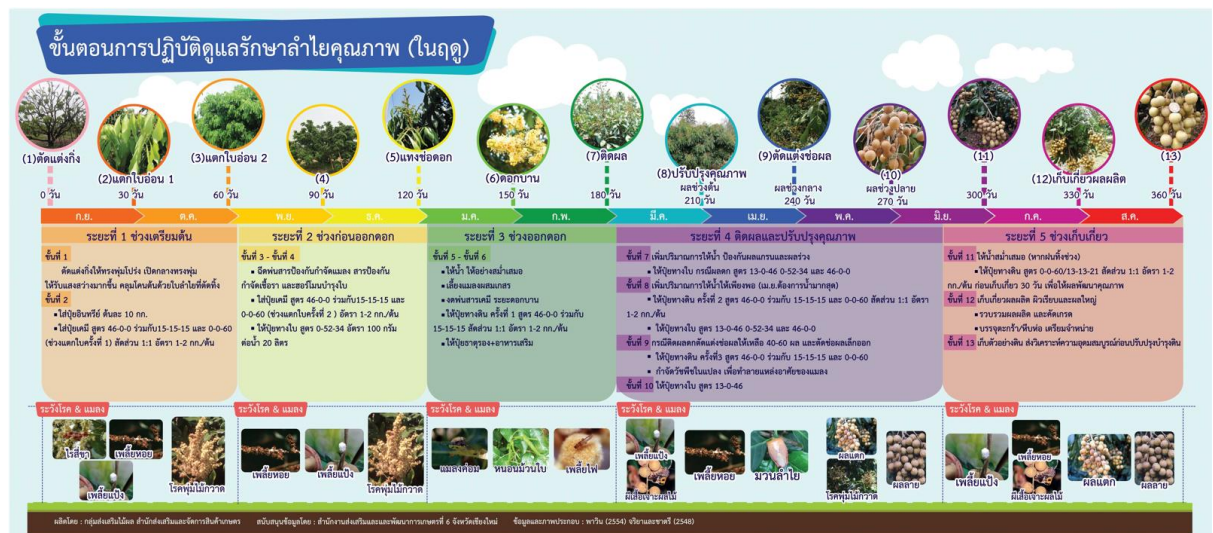
๑. การตัดแต่งกิ่งเพื่อลดปริมาณไม้ค้ำ...ไม้ค้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตลำไย โดยเฉพาะลำไยต้นสูง หากไม่ใช้จะทำให้กิ่งที่ติดผลหักหรือลำต้นโค่นล้ม เมื่อตัดแต่งกิ่งให้ลำไยติดผลเป็นกลุ่มๆ จะทำให้ลดต้นทุนค่าไม้ค้ำได้ ๒,๕๐๐ บาท/ไร่

๒. การทำปุ๋ยหมักได้ต้นลำไยโดยใช้ใบลำไย...โดยใบลำไยใน ๑ ต้น สามารถทำปุ๋ยหมักได้ ประมาณ ๑๐๐ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ๕๐๐ บาท/ต้น หรือ ๑๒,๕๐๐ บาท/ไร่ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในสวนลำไย ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นลำไยสมบูรณ์ให้ผลผลิตดีและลดค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมีลงได้ประมาณ ๔๐๐ บาท/ไร่ นอกจากนี้แล้ว เป็นการรักษาสีสิ่งแวดล้อมและลดการเผาที่สร้างมลพิษทางอากาศ

๓. การให้น้ำแบบรู้คุณค่าและเหมาะสม...โดยใช้ระบบสปริงเกอร์ มีวาล์วปิด-เปิด บังคับการให้น้ำ สามารถประหยัดน้ำ ลดแรงงานและลดค่าใช้จ่ายได้ ไร่ละ ๑,๕๐๐ บาท/ปี

๔. การใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดหรือทดแทนการใช้สารเคมี...โดยใช้เชื้อราบีวเวเรีย ป้องกันกำจัดศัตรูพืช เช่น เพลี้ยและแมลง ศัตรูพืชช่วงใบอ่อน สามารถลดต้นทุนลง ไร่ละ ๓๐๐ บาท/ปี อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกษตรกรมีความปลอดภัยและผู้บริโภคมีความมั่นใจ

๕. การผสมปุ๋ยใช้เอง การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน...เพื่อให้ปริมาณการใช้และจำนวนครั้งในการใช้เป็นไปตามความต้องการของพืชในแต่ละช่วงเวลา โดยการเก็บดินมาวิเคราะห์ หรือ การนำปุ๋ย สูตร ๔๖-๐-๐ ผสมกับ ปุ๋ย สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑:๑ จะได้สูตรใกล้เคียง ๒๕-๗-๗ (กระสอบ ๑,๒๐๐ บาท) ที่ใช้เพื่อการแตกใบอ่อนและรักษาข้อผล ทำให้ลดต้นทุนได้ ๒๐๐ บาท/กระสอบ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอวังเหนือ มีการปลูกลำไย ดังนี้

ข้อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ลำไย					←	△	→	▽				

ស័ណ្ឌតិកា

↔ ช่วงฤดูปลูก

◀.....▶ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

△ ปลุกสงสวด

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอวังเหนือ มีต้นทุนการผลิตลำไย โดยพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน ๑๒,๔๙๗.๒๖ บาท

คำนวณต้นทุนการผลิตลำไย			
(ใช้ตัวเลขของคนเองแทน ในช่องสีเหลือง) เป็นการคิดคำนวณต้นทุนอย่างง่ายเท่านั้น			
พื้นที่เพาะปลูก แปลงที่คำนวณ ระบุจำนวนไร่	ไร่		ไร่
1. ค่าใช้จ่าย	ทั้งแปลง		
1.1 ค่าแรงงาน	4,900.00	5,700.00	บาท
ค่าเตรียมดิน + ขุดหลุม (ปีปลูก)			บาท
ค่าปลูก (ปีปลูก และปลูกซ่อม)			บาท
ค่าดูแลรักษา	4,900.00	4,900.00	บาท
ค่าเก็บเกี่ยว ารวม (ช่วงปีให้ผล เฉลี่ยต่อปี)		800.00	บาทต่อไร่ ต่อปี
1.2 ค่าวัสดุ	5,100.00	5,100.00	บาท
ค่าปุ๋ย (ปีปลูก และปลูกซ่อม)			บาท
ค่าปุ๋ย	2,250.00	2,250.00	บาท
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	2,250.00	2,250.00	บาท
ค่าวัสดุอื่นๆ น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	600.00	600.00	บาท
1.3 เสียโอกาสเงินลงทุน	700.00	756.00	บาท
1.4 ค่าเช่าที่ดิน		0.00	บาท
1.5 ค่าเสื่อมอุปกรณ์	373.63	373.63	บาท
1.6 ค่าเสียโอกาสอุปกรณ์	36.06	36.06	บาท
1.7 ต้นทุนเฉลี่ยก่อนให้ผล		531.57	บาทต่อไร่
2. ผลผลิต ที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยวได้ในปีเฉลี่ย (เฉลี่ย)			กิโลกรัมต่อไร่
3. ราคาที่คาดว่าจะขายได้			บาทต่อกิโลกรัม
4. ผลการคำนวณตามต้นทุนของท่าน (ไร่)	1.00		
➡ ต้นทุน เริ่มต้นของเกษตรกร ทั้งแปลง	11,109.89		บาท/ไร่
➡ ต้นทุน เริ่มต้นของเกษตรกร เฉลี่ยต่อไร่	11,109.89		บาท/ไร่
➡ ต้นทุนรวม ของเกษตรกร เฉลี่ยต่อปี ตลอดอายุเฉลี่ยของพืชไร่		12,497.28	บาท/ไร่
รายได้	-	0.00	บาท/ไร่
กำไร/ขาดทุน	-	0.00	บาท/ไร่
5. ต้นทุน ของ สสท. เฉลี่ยต่อไร่ ต่อปี		8,722.30	บาท/ไร่

หากต้องการคำนวณต้นทุนการผลิต ให้กรอกตัวเลขพื้นที่ปลูก และค่าใช้จ่ายในแต่ละกิจกรรมที่จ่ายไปในการปลูกพืชนั้น ตามจำนวนพื้นที่ปลูกทั้งแปลง(ไร่)

(ค่าแรงค่าจ้างตามหลัก ไร่ปุ๋ย จีตยา ให้ปุ๋ย แสงกิ่ง ฯลฯ)
(ไม่รวมค่ารถไปขาย)

7.00 (อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ต่อปี)
373.63 บาทต่อไร่ (เป็นค่าเฉลี่ยจากการคำนวณของ สสท.)
36.06 บาทต่อไร่ (เป็นค่าเฉลี่ยจากการคำนวณของ สสท.)

ต้นทุนเฉลี่ยก่อนให้ผล
คิดจากต้นทุนช่วงก่อนให้ผล ตั้งแต่ปีปลูก จนถึงปีก่อนเก็บเกี่ยว เช่น ค่าเตรียมดิน ค่าปลูก ค่าปุ๋ย และอื่น ๆ เฉลี่ยต้นทุน ตั้งแต่ปีเริ่มเก็บเกี่ยวจนถึงอายุขัยทางเศรษฐกิจของพืชนั้น

ต้นทุนของเกษตรกร

ต้นทุนของเฉลี่ย ของ สสท.

ภาพที่ ๕๓ แสดงต้นทุนการผลิตลำไย ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

การผลิตลำไยของเกษตรกรอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง เป็นการผลิตเพื่อสร้างรายได้ โดยจะเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วขายให้กับพ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่น ที่อยู่ในแหล่งผลิตนั้น ๆ

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

เกษตรกรทั่วไป นำไปขายตามลานรับซื้อ, พ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่น

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอวังเหนือ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ใน เทคโนโลยีการผลิตลำไยที่มีความโดดเด่น โดยมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบด้านลำไย จำนวน ๑๒ ราย ดังนี้

๑. นายสมพล	ทะหลวย	หมู่ ๔	ตำบลวังใต้
๒. นายอาคม	มีเมิ้ล	หมู่ ๒	ตำบลวังใต้
๓. นางยุภา	ติดไชย	หมู่ ๖	ตำบลวังเหนือ
๔. นายเด่นชัย	คิดเสาร์ซุ่ม	หมู่ ๕	ตำบลวังซ้าย
๕. นายปพนสรรค์	ลามใหญ่	หมู่ ๖	ตำบลวังเหนือ
๗. นายอุดม	ทูลเดช	หมู่ ๑๐	ตำบลทุ่งฮั่ว
๘. นายธนพล	วงศ์แก้ว	หมู่ ๒	ตำบลวังซ้าย
๙. นายสุวิทย์	ทองบรรเทา	หมู่ ๕	ตำบลวังใต้
๑๐. นายพิเชษฐ	ขจรวัฒนกิจ	หมู่ ๑	ตำบลร่องเคาะ
๑๑. นายสุรศักดิ์	พรศรีสว่างกุล	หมู่ ๑	ตำบลร่องเคาะ
๑๒. นายสมาน	คนเที่ยง	หมู่ ๖	ตำบลวังเหนือ

๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข
 ตารางที่ ๖๗ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. การปลูกพืชเชิงเดี่ยว ๒. มีการใช้สารเคมีจำนวนมาก ๓. ราคาผลผลิตตกต่ำ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑. มีการปลูกพืชชนิดเดียวกันในพื้นที่เดิม ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ๒. มีการใช้สารเคมีจำนวนมาก ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ผลผลิตตกต่ำ ขาดคุณภาพ ต้นทุนการผลิตสูง ๓. ผลผลิตล้นตลาด ราคาตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ขาดแคลนแหล่งเงินทุน	๑. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนปลูกพืชทางเลือกทดแทนพืชเชิงเดี่ยว ๒. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน ๓. ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก ๔. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๕. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ ๖. ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	๘๐ หมู่บ้าน ๘ ตำบล	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. เกษตรกรขาดความรู้ ๒. การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ๓. เกษตรกรอยู่ในวัยสูงอายุ	๑. เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถดำเนินงานในระบบกลุ่มได้เท่าที่ควร ๓. เกษตรกรอยู่ในวัยสูงอายุ การยอมรับเทคโนโลยีค่อนข้างช้า ขาดทุนการผลิต	๑. ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรด้านการเกษตร ๒. ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ๓. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ ๔. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม	๘๐ หมู่บ้าน ๘ ตำบล	มาก

ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. เกษตรกรขาดความรู้ ๒. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๓. ขาดมาตรฐานการรับรองเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับ	๑. เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ๒. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การผลิตสูง ขาด. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ๒.	๑. ถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ๒. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๓. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๔. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้สอดคล้องกัน ๕. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคา ก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพและวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง
--	--	---	---	----------------

๒. การจัดทำ TOWS Matrix

๒.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอวังเหนือ

ตารางที่ ๖๘ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) ๑. เป็นพื้นที่ต้นน้ำ ๒. การคมนาคม/การขนส่งสะดวก ๓. สภาพภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ เหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชได้ หลากหลาย ๔. มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและ วัฒนธรรม ๕. เกษตรกรมีภูมิปัญญา มีความพร้อมที่ จะเปลี่ยนแปลง/พัฒนา ๖. มีเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรที่เชื่อมโยง กัน ๗. มีการปลูกพืชที่หลากหลาย และ สามารถผลิตได้ตลอดปี ๘. มีเกษตรกรรุ่นใหม่ Smart Farmer, Young Smart Farmer	จุดอ่อน (W) ๑. ขาดแหล่งเก็บน้ำ ๒. การระบาดของศัตรูพืช ๓. เกษตรกรขาดความรู้ ๔. การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ๕. เกษตรกรอยู่ในวัยสูงอายุ การยอมรับ เทคโนโลยีค่อนข้างช้า ๖. มีการใช้สารเคมีจำนวนมาก ขาดการ ปรับปรุงบำรุงดิน ผลผลิตตกต่ำ ขาด คุณภาพ ๗. ปลูกพืชชนิดเดียวในพื้นที่เดิม ๘. เกษตรกรปลูกพืชเชิงเดี่ยว ๙. มีความขัดแย้งในชุมชนของคนบางกลุ่ม ๑๐. พื้นที่ การเกษตรอยู่นอกเขต ชลประทาน
โอกาส (O) ๑. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการ เกษตรในพื้นที่ ๒. มีแหล่งงบประมาณในพื้นที่ สนับสนุน (องค์การบริหารส่วน ท้องถิ่น) ๓. มีหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน และ สถาบันการศึกษาสนับสนุน ๔. มีบริษัทเอกชนเข้ามาส่งเสริมพืช โดยตรง	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ๑. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (S๑+S๒+S๓+S๔+S๖+O๒+O๓) ๒. พัฒนาประสิทธิภาพด้านการผลิตพืช (S๒+S๓+S๕+S๖+O๑+O๒+O๓+O๔) ๓. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ (S๕+S๖+S๘+O๑+O๒+O๓+O๔)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ๑. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช (W๒+W๓+W๖+O๑+O๒+O๓+O๔)
ภัยคุกคาม (T) ๑. เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติ ๒. นโยบายไม่ต่อเนื่อง/เปลี่ยนแปลง บ่อย ๓. นโยบายไม่สอดคล้องกับบริบท ของพื้นที่	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ๑. ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน (S๓+S๕+S๖+S๗+S๘+T๑)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ๑. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้การใช้ สารเคมี (W๒+W๓+W๖+T๒) ๒. บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มี ประสิทธิภาพ (W๑+W๑๐+T๒)

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- ๑.๒ พัฒนาประสิทธิภาพด้านการผลิตพืช
- ๑.๓ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้การใช้สารเคมี
- ๔.๒ บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวคุณภาพดี

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตาม

เป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑ การจัดทำแปลงสาธิต จัดทำแปลงส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตข้าวคุณภาพดี

โครงการที่ ๒ การถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวคุณภาพดี

ผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จัดทำแปลงทดสอบพิสูจน์ทราบ โดยใช้แปลงนาเป็นตาราฝึกให้เกษตรกรเป็นผู้เชี่ยวชาญ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๒ โครงการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืช ตามระบบโรงเรียน

เกษตรกร

๑.๑.๒ มันสำปะหลัง

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังคุณภาพดี

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตาม

เป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑ การจัดทำแปลงสาธิต จัดทำแปลงส่งเสริมการเพิ่มเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังคุณภาพดี

โครงการที่ ๒ การถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังคุณภาพดี ผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จัดทำแปลงทดสอบพิสูจน์ทราบ โดยใช้แปลงมันสำปะหลังเป็นตาราฝึกให้เกษตรกรเป็นผู้เชี่ยวชาญ

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ใช้ตลาดนำการผลิต กระบวนการบูรณาการระหว่างกลุ่มเกษตรกร ภาครัฐ และเอกชน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังคุณภาพ

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑.๑.๓ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์คุณภาพดี

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑ การจัดทำแปลงสาธิต จัดทำแปลงส่งเสริมการเพิ่มเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์คุณภาพดี

โครงการที่ ๒ การถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์คุณภาพดี ผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จัดทำแปลงทดสอบพิสูจน์ทราบ โดยใช้แปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นตารางฝึกให้เกษตรกรเป็นผู้เชี่ยวชาญ

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ใช้ตลาดนำการผลิต กระบวนการบูรณาการระหว่างกลุ่มเกษตรกร ภาครัฐ และเอกชน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์แก้ไข

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์คุณภาพ

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการแปรรูปอาหารสัตว์

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ YSF

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีทักษะทางด้านวิชาการและการปฏิบัติด้านเทคโนโลยี เป็นผู้นำด้านการเกษตร สามารถพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการและปลอดภัยต่อผู้บริโภค มีการบริหารจัดการการผลิตและธุรกิจการเกษตร จนทำให้ชุมชนเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานรากการเกษตรได้ และเกิดการพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ ทางด้านวิชาการและการปฏิบัติด้านเทคโนโลยี เป็นผู้นำด้านการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๑ โครงการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืช ตามระบบโรงเรียนเกษตรกร

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน และการพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการนำวัตถุดิบ ภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าเพิ่ม

- เพื่อให้การเชื่อมโยงแหล่งผลิตให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่สอดคล้องกับศักยภาพการผลิตตามห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) สู่การตลาดในแต่ละระดับเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ

- เพื่อให้เกิดเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (Cluster) ต้นแบบความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินธุรกิจของชุมชน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการอบรมพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนและการพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเรื่องเครือข่าย การบริหารจัดการที่ดี การตลาด การบริหารความเสี่ยง การบัญชี การผลิตที่ได้มาตรฐาน การสร้างสรรค์ในการนำวัตถุดิบมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าเพิ่ม

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนและทดลองตลาดตั้งแต่ระดับท้องถิ่นสู่ระดับประเทศเพื่อการปรับปรุงตามความต้องการของตลาด

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดินโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมี

๒. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยนำวัสดุที่เหลือจากไร่นามาใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การจัดหา และนำน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในด้านการเกษตร ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ที่สำคัญได้แก่ น้ำใช้ เพื่อการเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๑ โครงการบริหารจัดการน้ำ ส่งเสริมการสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงป้องกัน

โครงการที่ ๑ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๑. โครงการใช้สารเคมี อย่างถูกต้องและ เหมาะสม	-ลดต้นทุนการผลิต -ลดสารเคมี	๕๐ ราย/ ครั้ง	๒ ตำบล	อบรม/สาธิต						๔๐,๐๐๐		๔๐,๐๐๐		๔๐,๐๐๐	-สนง.กษอ.วัง เหนือ -อบต.ทุ่งฮั่ว -อบต.วังแก้ว
	๒. โครงการลดความ เสี่ยงเกษตรกรจากการ ระบาดของศัตรูพืช	-ลดต้นทุนการผลิต -ผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้ แทนสารเคมี	๕๐ ราย/ ครั้ง	๘ ตำบล	-อบรม/สาธิต						๔๐๖,๘๐๐		๔๐๖,๘๐๐		๔๐๖,๘๐๐	-สนง.กษอ.วัง เหนือ -อปท. ๘ ตำบล
	๓. โครงการปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	-ลดค่าใช้จ่ายใน ครัวเรือน -สร้างรายเสริมใน ครัวเรือน	๘ กลุ่ม	๘ ตำบล	-อบรม/สาธิต -ศึกษาดูงาน						๒๔๐,๐๐๐		๒๔๐,๐๐๐		๒๔๐,๐๐๐	-สนง.กษอ.วัง เหนือ -อปท. ๘ ตำบล
	๔. โครงการส่งเสริมการ ผลิตข้าวปลอดภัยและ ได้มาตรฐาน	-เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตข้าวปลอดภัย พัฒนาคุณภาพ ผลผลิตข้าวที่ได้ มาตรฐาน	๑๔๐ ราย	๘ ตำบล	-อบรม/สาธิต						๒๒๒,๐๐๐		๒๒๒,๐๐๐		๒๒๒,๐๐๐	-สนง.กษอ.วัง เหนือ -อปท. ๘ ตำบล
	๕. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ย ตามค่าวิเคราะห์ดิน	-ลดต้นทุนการผลิต -เพิ่มผลผลิต	๒๐๐ ราย	๘ ตำบล	-อบรม/สาธิต -ส่งเสริม						๑๒๙,๒๐๐		๑๒๙,๒๐๐		๑๒๙,๒๐๐	-สนง.กษอ.วัง เหนือ -อปท. ๘ ตำบล
พัฒนาเกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๑. โครงการวิสาหกิจ ชุมชน	-เพิ่มช่องทางการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์	๘ กลุ่ม	๘ ตำบล	-อบรม/สาธิต -ศึกษาดูงาน						๑๖๐,๐๐๐		๑๖๐,๐๐๐		๑๖๐,๐๐๐	-สนง.กษอ.วัง เหนือ -อปท. ๘ ตำบล
	๒. โครงการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	-เพื่อสร้างเครือข่าย ในการพัฒนาระบบ การท่องเที่ยวเชิง เกษตร	๑๔ กลุ่ม	๘ ตำบล	-ศึกษาดูงาน -ส่งเสริมการ พัฒนาศูนย์ฯ						๗๐๐,๐๐๐		๗๐๐,๐๐๐		๗๐๐,๐๐๐	

พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการปรับปรุง บำรุงดิน	-ลดต้นทุนการผลิต -ลดการเผาไหม้ -ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม	๒๐๐ ราย	๘ ตำบล	-อบรม/สาธิต -ศึกษาดูงาน						๑๖๐,๐๐๐		๑๖๐,๐๐๐		๑๖๐,๐๐๐	-สนง.กษอ.วัง เหนือ -อปท. ๘ ตำบล
--------------------------------------	--------------------------------	---	---------	--------	----------------------------	--	--	--	--	--	---------	--	---------	--	---------	---------------------------------------

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๕๔. คู่มือ คำแนะนำการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์อย่างมีประสิทธิภาพ ตามคำวิเคราะห์ดิน สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ รายตำบล ประจำปีการเพาะปลูก ๒๕๕๔-๒๕๕๖ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. กรุงเทพมหานคร.
- ระบบสารสนเทศ กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๔. ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์. สืบค้น ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗. จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๓. รายงานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง. สืบค้น ๘ สิงหาคม ๒๕๖๗. จาก <http://farmer.doae.go.th/farmer/index/index๑>.

ภาคผนวก

โครงการเสริมสร้างทักษะด้านอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑. หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงและซับซ้อนขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับภาครัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยความพอเพียง

อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จึงจัดทำโครงการเสริมสร้างทักษะด้านอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น เพื่อสนับสนุนเกษตรกรและประชาชนในอำเภอวังเหนือ ได้มีสถานที่ต้นแบบพร้อมกับแนวทางในการเรียนรู้ การปลูกพืชผักอินทรีย์ เลี้ยงสัตว์ เป็นการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับตนเอง เพื่อเสริมสร้างรายได้ เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรในชุมชน ให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนบ้านห้วยปายดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๓. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสาน (ปลูกพืชผักอินทรีย์ เลี้ยงสัตว์) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. เพื่อเป็นแนวทางในการลดรายจ่าย สร้างรายได้ ให้กับประชาชนอำเภอวังเหนือ

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอวังเหนือ จำนวน ๘๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – เดือนกันยายน ๒๕๖๙

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ อำเภอวังเหนือ จำนวน ๘ ตำบล

๖. กิจกรรม

๑. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร/ศึกษาดูงาน
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๓. ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ ที่	ขั้นตอน/กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑	ประชาสัมพันธ์และรับสมัคร เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ						↔						
๒	จัดอบรมถ่ายทอดความรู้/ ศึกษาดูงาน							↔					
๓	ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัย การผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้า ร่วมโครงการฯ								↔	↔			
๔	ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้า ร่วมโครงการฯ								↔	↔	↔	↔	↔

๘. งบประมาณ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๖๙๓,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓. อำเภอวังเหนือมีแหล่งเรียนรู้ต้นแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสาน (ปลูกพืชผักอินทรีย์ เลี้ยงสัตว์) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔. เกษตรกรสามารถลดรายจ่าย สร้างรายได้ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร

โครงการการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน และการผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์เพื่อควบคุมป้องกัน โรคและแมลงระบาดในนาข้าว

๑. หลักการและเหตุผล

การระบาดของศัตรูพืชนั้นวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่ ลักษณะการปลูกพืชที่เป็นพื้นที่กว้างติดต่อกัน การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชปริมาณมากทำให้แมลงศัตรูธรรมชาติตาย และปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ศัตรูพืชขยายปริมาณเพิ่มมากขึ้น และเกิดการพัฒนาสายพันธุ์ให้ต้านทาน ทำให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ส่งผลให้ศัตรูพืชเกิดมาระบาดสร้างความเสียหายให้กับพืชผลทางการเกษตร ได้แก่ แมลงบั่ว เพลี้ยจักจั่นสีเขียว เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยกระโดดหลังขาว หนอนห่อใบ โรคหาลาว โรคไหม้ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมให้กับเกษตรกรสามารถรับมือกับภัยพิบัติด้านศัตรูพืชนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชในพื้นที่การเกษตรของตน การติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชให้ครอบคลุมพื้นที่ เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชได้ทันก่อนที่จะเกิดการระบาดหรือสร้างความเสียหายให้กับผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (ไอพีเอ็ม) และ การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย

การทำนาในรอบปีที่ผ่านมา เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตพื้นที่ตำบลวังทอง ได้ประสบปัญหาโรคแมลงระบาดในนาข้าว สร้างความเสียหายให้แก่เกษตรกร หากไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว จะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ทำนาเป็นวงกว้าง และขยายไปยังพืชอื่น ๆ จะสร้างความเสียหายให้แก่เกษตรกรจนไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกร จึงเห็นควรเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่เกษตรกรในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน รวมถึงการใช้ปัจจัยการผลิต การใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม และการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคแมลงศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี เพื่อลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืช และมีระบบการผลิตพืชที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และระบบนิเวศ

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้น และแนวการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานได้อย่างถูกต้อง

๒. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ทักษะในการผลิตและขยายเชื้อราจุลินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมป้องกันการระบาดของศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี จำนวน ๕๐ ราย ดำเนินการในพื้นที่ ๘ ตำบล

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – เดือนกันยายน ๒๕๖๙

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ อำเภอมโนรมย์ จำนวน ๘ ตำบล

๖. กิจกรรม

- ๔.๑ รับสมัครเกษตรกรที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ
- ๔.๒ จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร
- ๔.๓ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๔.๔ ติดตาม สรุปผลและรายงานผล

๗. งบประมาณ

จำนวน ๒๑,๓๐๐ บาท (สองหมื่นหนึ่งพันสามร้อยบาทถ้วน) ตามรายละเอียดแนบท้าย ดำเนินการใน ๒ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรม การเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน และการผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์เพื่อควบคุมป้องกันโรคแมลงระบาดในนาข้าว

๑.๑ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท ๕๐ คน	เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท
๑.๒ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๒ มื้อ ๆ ละ ๓๕ บาท ๕๐ คน	เป็นเงิน ๓,๕๐๐ บาท
๑.๓ ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
๑.๔ ค่าป้ายไวนิล ขนาด ๑.๕๐ X ๓ เมตร จำนวน ๑ ป้าย	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท
๑.๕ ค่าจัดสถานที่	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
๑.๖ ค่าวัสดุฝึกอบรม	เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๖,๑๐๐ บาท

๒. กิจกรรม การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตขยายเชื้อราจุลินทรีย์เพื่อใช้ควบคุมป้องกันโรคแมลงระบาด

๒.๑ หัวเชื้อราจุลินทรีย์ (ไตรโคเดมา) จำนวน ๑๕ ขวด ๆ ละ ๒๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๒.๒ ขั้วสารเจ้าชนิดแข็ง จำนวน ๕๐ กก. ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑,๒๕๐ บาท
๒.๓ ตะเกียงแอลกอฮอล์ จำนวน ๑ อัน ๆ ละ ๑๕๐ บาท	เป็นเงิน ๑๕๐ บาท
๒.๔ แอลกอฮอล์ ๙๕ % ขนาด ๔๕๐ ซีซี จำนวน ๒ ขวด ๆ ละ ๙๐ บาท	เป็นเงิน ๑๘๐ บาท
๒.๕ กระบอกฉีดน้ำอย่างดี จำนวน ๑ อัน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๕๐ บาท
๒.๖ ถุงพลาสติกทึบร้อน ขนาด ๘ X ๑๒ นิ้ว จำนวน ๕ กก. ๆ ละ ๙๐ บาท	เป็นเงิน ๔๕๐ บาท
๒.๗ ยางรัดวงเล็ก จำนวน ๑ ถุง ๆ ละ ๑๒๐ บาท	เป็นเงิน ๑๒๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๕,๒๐๐ บาท

รวม ๒ กิจกรรม งบประมาณทั้งสิ้น ๒๑,๓๐๐ บาท (สองหมื่นหนึ่งพันสามร้อยบาทถ้วน)

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตข้าวคุณภาพดี และสามารถนำไปปฏิบัติในไร่นาของตนเองได้อย่างถูกต้อง

๒. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตและขยายเชื้อราจุลินทรีย์ได้ด้วยตนเอง และนำไปใช้ในการควบคุมแมลงศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี

๓. ชุมชนเกษตรกรลดการใช้สารเคมี สร้างความสมดุลต่อระบบนิเวศ และผลผลิตมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยและได้มาตรฐาน

๑. หลักการและเหตุผล

ข้าวเป็นพืชที่สำคัญของประเทศไทย เพราะเป็นอาหารหลักของทุกคนในประเทศ ในพื้นที่อำเภอวังเหนือมีการผลิตข้าวเป็นอาหารหลัก และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร แต่เมื่อพิจารณาจากการเกษตร โดยเฉพาะผู้ประกอบการ อาชีพปลูกข้าว มักจะมีหนี้สินอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาผลผลิตข้าวเพื่อให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของทางจังหวัดลำปาง จึงควรมีการให้ความรู้แก่เกษตรกรและให้การสนับสนุนในด้านการปลูกข้าวที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน โดยลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายลง แล้วหันมาใช้ในการผลิตข้าวที่เน้นการใช้สารอินทรีย์ในการผลิตให้มากขึ้น

ในปัจจุบันข้าวที่ปลอดภัย และได้มาตรฐานเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ทำให้เกษตรกรสามารถขายข้าวได้ราคาสูงกว่าข้าวที่ผลิตโดยทั่วไป และสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดีไว้สำหรับจำหน่ายให้กับเกษตรกรที่สนใจในพื้นที่ใกล้เคียงได้

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวปลอดภัย พัฒนาคุณภาพผลผลิตข้าวที่ได้มาตรฐาน
๒. มีข้าวที่ปลอดภัยไว้ใช้สำหรับบริโภค
๓. เกษตรกรสามารถจำหน่ายข้าวที่ปลอดภัยได้ในราคาที่สูง
๔. เพื่อให้เมล็ดพันธุ์ที่ผลิตได้มีคุณภาพดี เหมาะแก่การใช้ทำพันธุ์ และขายได้ราคาดี
๕. เกษตรกรรู้จักการรวมกลุ่ม บริหารกลุ่มอันนำมาซึ่งความเข้มแข็งของชุมชน

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอวังเหนือ จำนวน ๑๔๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – เดือนกันยายน ๒๕๖๙

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ อำเภอวังเหนือ จำนวน ๘ ตำบล

๖. กิจกรรม

๑. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร/ศึกษาดูงาน
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๓. ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ ที่	ขั้นตอน/กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑	ประชาสัมพันธ์และรับสมัคร เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ						↔						
๒	จัดอบรมถ่ายทอดความรู้/ ศึกษาดูงาน							↔					
๓	ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัย การผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้า ร่วมโครงการฯ								↔	↔			
๔	ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้า ร่วมโครงการฯ								↔	↔	↔	↔	↔

๘. งบประมาณ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๒๒๒,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตข้าวคุณภาพดี และสามารถนำไปปฏิบัติ
ในไร่นาของตนเองได้อย่างถูกต้อง

๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต และมีรายได้เพิ่มจากการขายข้าวคุณภาพดี

๓. เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม บริหารกลุ่มอันนำมาซึ่งความเข้มแข็งของชุมชน

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน

๑. หลักการและเหตุผล

อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย ๘ ตำบล ๘๐ หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการใช้ที่ดินทำกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลาย การผลิตทางการเกษตรในปัจจุบันมีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีมากขึ้นในการเพิ่มผลผลิต ส่งผลให้มีผลกระทบต่อสภาพของดิน ทำให้สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ โครงสร้างของดินเสื่อมทำให้มีต้นทุนการผลิตสูงขึ้นทุกปี

การส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และชีวภาพร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี จะทำให้ใช้พื้นที่ทำการเกษตรได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถลดต้นทุนการผลิต

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ
๒. เพื่อส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพในการปรับปรุงบำรุงดิน พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอวังเหนือ จำนวน ๒๐๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – เดือนกันยายน ๒๕๖๙

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ อำเภอวังเหนือ จำนวน ๘ ตำบล

๖. กิจกรรม

๑. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร/ศึกษาดูงาน
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๓. ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ ที่	ขั้นตอน/กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑	ประชาสัมพันธ์และรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ						↔						
๒	จัดอบรมถ่ายทอดความรู้/ศึกษาดูงาน							↔					
๓	ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ								↔				

๔	ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ													
---	--------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

๘. งบประมาณ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑๖๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความสามารถตัดสินใจ การปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้น้ำหมักชีวภาพได้ด้วยตนเอง

๒. เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้เพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และสามารถทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

ตามที่จังหวัดลำปาง มีนโยบายสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรหรืออาชีพด้านการเกษตรและอาชีพด้านอื่น ๆ เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองเรื่องราคาของสินค้าต่าง ๆ และอำนาจในการผลิตรวมไปถึงการสร้างเครือข่ายในการผลิตสินค้า สร้างความสามัคคีกันในหมู่คณะพร้อมเน้นการบริหารงานที่เป็นกลุ่ม มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มต่าง ๆ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการดังกล่าว เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน และการพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการนำวัตถุดิบ ภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าเพิ่ม

๒. เพื่อให้การเชื่อมโยงแหล่งผลิตให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่สอดคล้องกับศักยภาพการผลิตตามห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) สู่การตลาดในแต่ละระดับเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ

๓. เพื่อให้เกิดเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (Cluster) ต้นแบบความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินธุรกิจของชุมชน

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอวังเหนือ จำนวน ๘ กลุ่ม

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – เดือนกันยายน ๒๕๖๙

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ อำเภอวังเหนือ จำนวน ๘ ตำบล

๖. กิจกรรม

๑. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร/ศึกษาดูงาน
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๓. ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ ที่	ขั้นตอน/กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑	ประชาสัมพันธ์และรับสมัคร เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ						↔						
๒	จัดอบรมถ่ายทอดความรู้/ ศึกษาดูงาน							↔					
๓	ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัย การผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้า ร่วมโครงการฯ								↔	↔			
๔	ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้า ร่วมโครงการฯ								↔	↔	↔	↔	↔

๘. งบประมาณ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑๖๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน และการพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการนำวัตถุดิบ ภูมิปัญญาและ ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าเพิ่ม

๒. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถเชื่อมโยงแหล่งผลิตให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่สอดคล้องกับ ศักยภาพการผลิตตามห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) สู่การตลาดในแต่ละระดับเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพให้สมาชิกใน ชุมชนมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ

๓. เกิดเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (Cluster) ต้นแบบความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินธุรกิจของชุมชน

โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๑. หลักการและเหตุผล

อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปางเป็นอำเภอที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ธรรมชาติ ศิลปะวัฒนธรรม ตลอดจนสินค้าท้องถิ่น โดยมีกลยุทธ์ที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีการบริการที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ในการดำเนินงานที่จะนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์ควบคู่กันไปโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันแย่งชิงลูกค้าที่มีศักยภาพของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก เพื่อนำเสนอสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และการบริการของอำเภอที่มีอยู่หลายแห่งให้กับนักท่องเที่ยวได้รับทราบ

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอวังเหนือ และการพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ภูมิปัญญา และทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าเพิ่ม

๒. เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาระบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่อำเภอวังเหนือให้เข้มแข็ง

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอวังเหนือ จำนวน ๑๔ กลุ่ม

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – เดือนกันยายน ๒๕๖๙

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ อำเภอวังเหนือ จำนวน ๘ ตำบล

๖. กิจกรรม

๑. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร/ศึกษาดูงาน
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๓. ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ ที่	ขั้นตอน/กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑	ประชาสัมพันธ์และรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ						↔						
๒	จัดอบรมถ่ายทอดความรู้/ศึกษาดูงาน							↔					

๓	ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ												
๔	ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ												

๘. งบประมาณ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๗๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. สามารถพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอวังเหนือ และการพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ภูมิปัญญา และทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าเพิ่ม

๒. สามารถสร้างเครือข่ายในการพัฒนาระบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่อำเภอวังเหนือให้เข้มแข็ง

โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑. หลักการและเหตุผล

ปุ๋ยเป็นธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืช แต่เดิมนั้นการทำการเกษตรอาจจะไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์ ประชากรยังมีน้อย และการเพิ่มผลผลิตทำโดยการขยายพื้นที่เพาะปลูก แต่ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินอย่างเข้มข้น ใช้ที่ดินติดต่อกันมาเป็นเวลานาน โดยไม่มีการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้เกิดปัญหาดินเสื่อมโทรม เกษตรกรจึงใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้พืช ซึ่งตามหลักวิชาการ การใช้ปุ๋ยเคมีต้องสอดคล้องกับสภาพของดิน ชนิดพืช เวลาและปริมาณที่พืชต้องการ รวมทั้งวิธีการใส่ที่ถูกต้องด้วย แต่ปรากฏว่าเกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ประกอบกับปุ๋ยเคมีที่ขายตามท้องตลาดเป็นปุ๋ยสูตรสำเร็จรูป จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงเกินความจำเป็น

ดังนั้น เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมี และสามารถลดต้นทุนจากการใช้ปุ๋ยเคมีประมาณร้อยละ ๒๐ ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด โดยส่งเสริมให้เกษตรกร ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารที่มีอยู่ในดินที่เป็นปัจจุบัน ให้เพียงพอเหมาะสมกับความต้องการธาตุอาหารของพืชแต่ละชนิด จึงได้จัดทำ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อยกระดับองค์ความรู้ของเกษตรกรในเรื่องการจัดการดินและปุ๋ย รวมทั้งทำให้การใช้ประโยชน์ทรัพยากรดินเป็นไปอย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อให้ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร
๓. เพื่อส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอวังเหนือ จำนวน ๒๐๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – เดือนกันยายน ๒๕๖๙

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ อำเภอวังเหนือ จำนวน ๘ ตำบล

๖. กิจกรรม

๑. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร/ศึกษาดูงาน
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๓. ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีดำเนินงาน

ลำดับ ที่	ขั้นตอน/กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑	ประชาสัมพันธ์และรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ						↔						
๒	จัดอบรมถ่ายทอดความรู้/ศึกษาดูงาน							↔					
๓	ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ								↔	↔			
๔	ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ								↔	↔	↔	↔	↔

๘. งบประมาณ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๒๓๔,๖๐๐ บาท

แผนการใช้จ่ายงบประมาณ.

๑. ฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน ๑ ครั้ง เกษตรกร จำนวน ๒๐๐ ราย

- ค่าจ้างเหมาอาหารกลางวัน เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
(จำนวน ๑ มื้อ ๆ ละ ๕๐ บาท เกษตรกร ๒๐๐ ราย)
- ค่าจ้างเหมาอาหารว่างและเครื่องดื่ม เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
(จำนวน ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท เกษตรกร ๒๐๐ ราย)
- ค่าป้ายไวนิล จำนวน ๑ ป้าย ๆ ละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๕๐๐ บาท
- ค่าเช่าอุปกรณ์เครื่องขยายเสียง เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
(จำนวน ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท)

รวมเป็นเงิน ๒๕,๑๐๐ บาท

(สองหมื่นห้าพันหนึ่งร้อยบาทถ้วน)

๒. กิจกรรมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์

- ๑) จัดซื้อชุดตรวจสอบ N P K แบบรวดเร็ว ๒ ชุด เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
- ๒) จัดซื้อแม่ปุ๋ย
 - ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๓๕ กระสอบ เป็นเงิน ๕๙,๕๐๐ บาท
(กระสอบละ ๑,๗๐๐ บาท)
 - ปุ๋ยสูตร ๑๘-๔๖-๐ จำนวน ๓๕ กระสอบ เป็นเงิน ๗๓,๕๐๐ บาท
(กระสอบละ ๒,๑๐๐ บาท)
 - ปุ๋ยสูตร ๐-๐-๖๐ จำนวน ๓๕ กระสอบ เป็นเงิน ๖๖,๕๐๐ บาท
(กระสอบละ ๑,๙๐๐ บาท)

รวมเป็นเงิน ๒๐๙,๕๐๐ บาท

(สองแสนเก้าพันห้าร้อยบาทถ้วน)

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๓๔,๖๐๐ บาท (สองแสนสามหมื่นสี่พันหกร้อยบาทถ้วน)

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการดิน และการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพ
๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีได้ อย่างน้อยร้อยละ ๒๐

โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์อาหารแปรรูปและวัตถุดิบ อาหารในองค์กรเกษตรกร อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

๑. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมกลุ่มองค์กรเกษตรกร มุ่งเน้นให้กลุ่มองค์กรเกษตรกรสามารถนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือ ภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มและสภาพท้องถิ่น นั้น ๆ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ มีหน้าที่ส่งเสริมองค์กรเกษตรกรและสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม คุณภาพมาตรฐานการผลิตและผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการธุรกิจ และการแข่งขันทางการตลาด เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการดำเนินงานของกลุ่มเป็นการสร้างรายได้ และเป็นการสร้างเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดีต้องเป็น Smart Product ซึ่งมีคุณภาพมาตรฐานที่ปลอดภัย ต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และมีศักยภาพในการแข่งขันทางการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ดังนั้น ในการส่งเสริมกลุ่มองค์กรเกษตรกรจึงจำเป็นต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานการผลิตและผลิตภัณฑ์เป็นที่เชื่อถือของผู้บริโภค มีการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยตรงตามความต้องการของตลาด รวมถึงต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมด้านการตลาดเพื่อพัฒนาสู่การแข่งขัน เป็นต้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการเกษตร และสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ให้กับกลุ่มองค์กรเกษตรกร

๒. วัตถุประสงค์

๑. พัฒนาศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกรแปรรูปสินค้าเกษตร ด้านผลิตภัณฑ์ หรือบรรจุภัณฑ์ หรือคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
๒. ส่งเสริมและสร้างโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าเกษตรแปรรูปกลุ่มองค์กรเกษตรกร

๓. เป้าหมาย

กลุ่มองค์กรเกษตรกรในอำเภอวังเหนือ จำนวน ๘ กลุ่ม

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – เดือนกันยายน ๒๕๖๙

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ อำเภอวังเหนือ จำนวน ๘ ตำบล

๖. กิจกรรม

๑. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร
๒. ส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๓. ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ ที่	ขั้นตอน/กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑	ประชาสัมพันธ์และรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ						↔						
๒	อบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร พร้อมกับการฝึกปฏิบัติการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้แก่องค์กรเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ							↔					
๓	ส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์								↔	↔			
๔	ติดตามเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ								↔	↔	↔	↔	↔

๘. งบประมาณ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑๗๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. สมาชิกองค์กรเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร พร้อมกับการฝึกปฏิบัติการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ สามารถต่อยอดสู่การประกอบอาชีพด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๒. เกิดองค์ความรู้ในเรื่องวิชาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการฝึกทักษะการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์